

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**TÜRKİYE’DEKİ ÜNİVERSİTELERDE KAMPÜS
REKREASYONU’NUN MEVCUT DURUMU VE KAMPÜS
REKREASYON MODELLEMESİ**

İSMET CEM KABA
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Yrd. Doç. Dr. Ümit KESİM

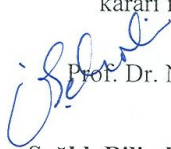
İSTANBUL – 2009

Kurum : Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Programın seviyesi : Yüksek Lisans (x) Doktora ()
Anabilim Dalı : SporYönetim Bilimleri
Tez Sahibi : İsmet Cem KABA
Tez Başlığı : Türkiye'deki Üniversitelerde Kampüs Rekreasyonu'nun
Mevcut Durumu Ve Kampüs Rekreasyon Modellemesi
Sınav Yeri : Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu
Sınav Tarihi : 27.Temmuz.2009

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman	Kurumu	İmza
Yrd. Doç. Dr. Ümit KESİM	Marmara Üniversitesi BESYO	
Sınav Jüri Üyeleri		
Prof. Dr. Müslim BAKIR	Marmara Üniversitesi BESYO	
Yrd. Doç. Dr. Bergün MERİÇ	Kocaeli Üniversitesi BESYO	

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü yönetim Kurulu'nun 07./02./2009 tarih ve 2. sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Nimet GENÇOĞLU
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Tarih

İsmet Cem KABA

IV. ÖNSÖZ

Değerli yönlendirmeleri ve katkıları için Danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ümit KESİM'e, katkıları için Prof. Dr. Müslim BAKIR ve Yrd. Doç. Dr. Bergün MERİÇ'e, destekleri için Yrd. Doç. Dr. Ömer KURTAŞ ve Bülent BAYAZIT'a, anket çalışmama cevap verme inceliğini gösteren Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanları ve çalışanlarına, çalışmam boyunca her zaman yanımda olan sevgili arkadaşlarıma,

Aileme, maddi ve manevi destekleri ile yanımda oldukları için

TEŞEKKÜR EDERİM.

V. İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	vii
ŞEKİLLER	viii
TABLolar	ix
1. ÖZET	1
2. SUMMARY	2
3. GİRİŞ VE AMAÇ	3
4. GENEL BİLGİLER	6
4.1. Zaman Kavramı	6
4.1.1 Zaman Kullanımı	7
4.2. Serbest Zaman Kavramı	10
4.2.1. Klasik Yaklaşım	11
4.2.2. Sosyal Sınıf Fonksiyonu Olarak; Serbest Zaman	12
4.2.3. Meşgul Olunan Bir Aktivite Olarak; Serbest Zaman	12
4.2.4. Özel Bir Zaman Dilimi Olarak; Serbest Zaman	13
4.3. Rekreasyon Kavramı	13
4.4. Rekreasyonun Temel Nitelikleri	16
4.5. Rekreasyonun Yararları	18
4.5.1. Psikolojik Yararları	21
4.5.2. Fiziksel Yararları	21
4.5.3. Sosyal Yararları	22
4.6. Rekreasyonun Sınıflandırılması	24
4.7. Rekreasyon Teorileri	27
4.7.1. Yenilenme	27
4.7.2. İhtiyaçları Karşılama	27
4.7.3. Serbest Zamanı Değerlendirme	28
4.7.4. Bireysel ve Toplumsal Fayda	28
4.8. Rekreasyonun Etkinlik Alanları	29
4.9. Kampus Rekreasyonu	32
4.10. Kampus Rekreasyonu'nun Amaçları	34

4.11. Kampus Rekreasyon Modelleri	36
4.12. Kampus Rekreasyon Programları	41
4.13. Üniversitelerde Rekreasyon	43
4.13.1. Üniversite	45
4.13.2. Üniversite Gençliği	46
4.14. Üniversitenin Kurumsal Yapısı	48
4.15. Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı'nın Yasal ve Kurumsal Yapısı	
4.15.1. Yönetim ve Amaçlar	55
4.15.2. Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'nın Yürüttüğü Başlıca	
Hizmetler	56
4.15.2.2.1. Sağlık Hizmetleri	57
4.15.2.2.2. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri..	58
4.15.2.2.3. Sosyal Hizmetler	59
4.15.2.2.4. Kültür Hizmetleri	59
4.15.2.2.5. Spor Hizmetleri	60
5. GEREÇ VE YÖNTEM	61
6. BULGULAR	62
6.1. Üniversite Yöneticilerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular ..	62
6.2. Üniversitelerin Yapısal Özelliklerine İlişkin Bulgular	64
6.3. Üniversitelerin Rekreasyon Amaçlı Tesislerine İlişkin Bulgular	71
6.4. Üniversitelerin Kampus Rekreasyon Yönetimi ile İlgili Bulgular	77
6.5. Üniversitelerde Kampus Rekreasyon Etkinliklerine Katılım Tercihleri ile	
İlgili Bulgular	81
6.6. Üniversitelerde Kampus Rekreasyon Bütçesi ile İlgili Bulgular	89
6.7. Üniversitelerde Kampus Rekreasyonu İnsan Kaynakları ile İlgili Bulgular	
6.8. Üniversitelerde Kampus Rekreasyon Birimi Oluşturulması ile İlgili	
Bulgular	98
7. TARTIŞMA VE SONUÇ	100
7.1. Tartışma	100
7.2. Sonuç	110
8. KAYNAKLAR	117
10. ÖZGEÇMİŞ	120

VII. KISALTMALAR VE SİMGELER

1. NIRSA (National Intramural Recreational Sports Association) ; Ulusal Üniversite İçi Serbest Zaman Sporları Derneği
2. SKSD; Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı
3. BESYO; Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu

VIII. ŞEKİLLER

1. Kampus Rekreasyon Birimi Modeli Örneği I.....	39
2. Kampus Rekreasyon Birimi Modeli Örneği II	40
3. Kampus Rekreasyon Birimi Kampus İçi Rekreasyon Etkinlikleri Programı Örneği	42

IX. TABLOLAR

Tablo 1. Üniversitenizdeki Görev Tanımınız Hangisidir?	62
Tablo 2. Yaşınızı belirtiniz	62
Tablo 3. Eğitim Durumunuzu Belirtiniz.....	63
Tablo 4. Rekreatif Etkinliklere Katılım Sıklığınız Hangisidir?.....	63
Tablo 5. Üniversitenizin Kuruluş Tarihini Belirtiniz.....	64
Tablo 6. Üniversitenizde Ana Kampus Bulunmakta mıdır?.....	64
Tablo 7. Üniversitenizde Öğrenim Gören Öğrenci Sayısı Ne Kadardır?.....	65
Tablo 8. Üniversitenizde Ana Kampus Haricinde Kaç Kampus Bulunmaktadır?.....	65
Tablo 9. Üniversitenizde Tüm Fakülte ve Yüksekokullar Ana Kampus Bulunmaktadır?.....	66
Tablo 10. Üniversitenizde öğrenim görmekte olan öğrencilerin yüzde kaçını Ana Kampusta eğitim- öğretim görmektedir?	66
Tablo 11. Üniversitenizde görev yapan Akademik Personelin yüzde kaçını Ana Kampusta ders vermektedir?.....	67
Tablo 12. Üniversitenizde görev yapan İdari Personelin yüzde kaçını Ana Kampusta çalışmaktadır?.....	67
Tablo 13. Üniversiteniz öğrencilerinizin yüzde kaçını Ana Kampusta yer alan öğrenci yurtlarında kalmaktadır?.....	68
Tablo 14. Üniversiteniz mensupları ve ailelerinden yüzde kaçını Ana Kampusta yer alan üniversitenize ait lojmanlarda veya tesislerde kalmaktadır?.....	69
Tablo 15. Üniversiteniz Ana Kampusundaki günlük öğrenci ve personel giriş-çıkışı ne kadardır?.....	70
Tablo 16. Üniversiteniz Ana Kampusuna devam eden öğrenciler günün hangi saatlerinde yoğun olarak kampusta bulunmaktadırlar?.....	70
Tablo 17. Üniversitenizdeki etkinlik tesis ve alanları rekreasyon amaçlı yada eğitim amaçlı olarak ayrılmış mıdır yoksa ortak mı kullanılmaktadır?.....	71
Tablo 18. Üniversitenizdeki dersler haricinde Sportif Rekreasyon amacıyla kullanılan tesislerin yaklaşık büyüklüğü ne kadardır?.....	72

Tablo 19. Üniversitenizdeki dersler haricinde Kültürel Rekreasyon amacıyla kullanılan tesislerin (sanat atölyeleri, müzik stüdyosu, cep sineması) yaklaşık büyüklüğü ne kadardır?	73
Tablo 20. Üniversiteniz Ana Kampusundaki rekreasyon tesislerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	74
Tablo 21. Üniversiteniz Ana Kampusunda var olan rekreasyon tesislerini aşağıdaki listeden işaretleyiniz. Ders müfredatında yer alan dersleri uygulamak amacıyla ortak kullanılan mekânları ikinci kutucukta belirtiniz.....	75
Tablo 22. Üniversitenizdeki açık rekreasyon tesislerinin Ana Kampus içinde iyi yerleştirildiğini düşünüyor musunuz?	76
Tablo 23. Üniversiteniz deki rekreasyon tesislerinin Ana Kampus dışındaki Kampuslarda yeteri kadar inşa edildiğini düşünüyor musunuz?.....	76
Tablo 24. Üniversiteniz rekreasyon tesislerini iyi işletebildiğinizi düşünüyor musunuz?	77
Tablo 25. Cevabınız “hayır” ise, sizi engelleyen en önemli sebep aşağıdakilerden hangisidir?	78
Tablo 26. Üniversitenizin rekreasyon tesislerinden personel ve aileleri, öğrenciler ve ailelerinin yeteri kadar faydalanabildiğini düşünüyor musunuz?	79
Tablo 27. Cevabınız “hayır” ise, katılımcıları engelleyen en önemli sebep sizce aşağıdakilerden hangisidir?	80
Tablo 28. Kampus Rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve ailelerinin oranı genel öğrenci mevcuduna göre yüzde kaçtır?	81
Tablo 29. Kampus Rekreasyon programlarına katılan personel ve ailelerinin oranı genel personel mevcuduna göre yüzde kaçtır?	82
Tablo 30. Kampus Rekreasyon programlarında sportif etkinliklere katılan üniversite mensuplarının tüm katılımcılara oranı yüzde kaçtır?	82
Tablo 31. Kampus Rekreasyon programlarında kültürel etkinliklere katılan üniversite mensuplarının tüm katılımcılara oranı yüzde kaçtır?	83
Tablo 32. Kampus Rekreasyon programlarına katılan personel ve ailelerinin sizce katılım amaçlarından en önemlisi hangisidir?	84
Tablo 33. Kampus Rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve ailelerinin katılım amaçları daha çok hangi yöndedir?	84
Tablo 34. Kampus Rekreasyon programlarına katılan personel ve aileleri daha çok hangi etkinlikleri tercih etmektedirler?	85
Tablo 35. Kampus Rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve aileleri daha çok hangi etkinlikleri tercih etmektedirler?	86

Tablo 36. Kampus Rekreasyon programlarına katılan personelin kendini yenilediğini, fiziksel ve ruhsal olarak rahatladığını ve bunun iş verimini olumlu etkilediğini düşünüyorum?	87
Tablo 37. Kampus Rekreasyon programlarına katılan öğrencilerin kendini yenilediğini, fiziksel ve ruhsal olarak rahatladığını ve bunun derslerini olumlu etkilediğini düşünüyorum?	88
Tablo 38. Üniversitenizde Kampus Rekreasyonu için ayrılan özel bir bütçe var mıdır?	89
Tablo 39. Cevabınız “Evet” ise Kampus Rekreasyonu (öğrenci ve personelin kültürel sportif etkinlikleri) için ayrılan yıllık bütçe ne kadardır?	90
Tablo 40. Cevabınız “Hayır” ise Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı ya da ilgili birimin bütçesinden ne kadar bir kaynağı Rekreatif etkinlikler için kullanabiliyorsunuz?	91
Tablo 41. Üniversitenizdeki rekreasyon etkinliklerinin geliştirilmesi için bütçenizin ne kadar arttırılmasının uygun olacağını düşünüyorsunuz?	92
Tablo 42. Üniversitenizdeki rekreasyon tesislerinin bakım ve onarımı için ayrılan bütçeyi yeterli buluyor musunuz?	92
Tablo 43. Üniversitenizdeki tesislerin Rekreasyon amaçlı kullanımından gelir elde ediliyor musunuz?	93
Tablo 44. Cevabınız “Evet” ise en çok gelir elde edilen ilk beş tesisi işaretleyiniz..	93
Tablo 45. Kampus dışında organize edilen Rekreasyon amaçlı etkinliklerden (yürüyüş, kamp, gezi vs.) gelir elde ediliyor musunuz?	94
Tablo 46. Cevabınız “Evet” ise en çok gelir elde edilen ilk beş etkinliği işaretleyiniz.....	94
Tablo 47. Bu gelirlerin elde edilmesi, toplanması ve işletilmesi için hangi birimden faydalanılmaktadır?	95
Tablo 48. Birimin bünyesinde Spor ile ilgili Rekreasyon Uzmanı, Spor Yöneticisi, Eğitmen, Monitör olarak çalışan personel sayısı ne kadardır?	96
Tablo 49. Birimin bünyesinde Kültür ile ilgili Rekreasyon Uzmanı, Sanat Tarihi mezunu, Konservatuar mezunu ya da danışman olarak çalışan personel sayısı ne kadardır?	97
Tablo 50. Üniversitelerde SKSD Spor ve Kültür Şube Müdürlüklerinin rekreasyon etkinliklerine yönelik yönetiminin yeterli olduğunu düşünüyorum?	98
Tablo 51. Üniversitelerde eğitim amacı dışında rekreasyon etkinliklerini düzenleyecek “Rekresyon Birimi” oluşturulması önemlidir.	99

1. ÖZET

Üniversitelerde gençleri akademik başarıya taşıyacak olan eğitim programlarının yanında üniversite kampüslerinde gerçekleştirilecek olan Rekreasyon Programları gençlerin, üniversite personelinin, ailelerin sosyal yaşam dengesini kurmasına olanak tanır. Daha sağlıklı, ders ve sınav stresinden arınmış, insan ilişkilerinde başarılı, kendini yenileyerek geleceğe daha güvenle bakan gençlerin yetişmesine katkı sağlar. Araştırma Türkiye’deki üniversitelerde Kampus Rekreasyonu’nun mevcut durumunu tespit etmek ve geliştirilebilir düzeyde bir Kampus Rekreasyon Modellemesi’ni ortaya koymak amacını taşımaktadır. Türkiye’deki üniversitelerde gençlerin sosyal, kültürel, sportif etkinlikleri ile ilgili sorumluluk yasal olarak Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları’na verilmiştir. Uygulanan anketler daire başkanları ya da şube müdürlerine gönderilmiştir. Anket yöntemi ile rekreatif etkinlikler ile ilgili planlama, katılım, tesis, bütçeler, insan kaynakları konularında veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Araştırma, üniversite kampüslerinde öğrenci yurtları ve personel lojmanları eksikliğini ortaya koyarken, rekreasyon tesislerinin olmayışı, yetersizliği ve ortak kullanım şartlarının etkinlikleri kısıtladığı tespit edilmiştir. Bütçe ve personel gibi yetersizlikler nedeniyle tesislerin işletmesi ve sunulan hizmetler yeterli düzeyde değildir. Katılım oranı, profesyonel yönetim yapısı ve spor-rekreasyon felsefesi eksikliği yüzünden, çok düşük seviyelerde kalmaktadır. Rekreatif etkinliklere ayrılan bütçeler, dünya ortalamalarının çok altında kalmakla birlikte yönetim ve yapısal nedenlerden dolayı etkinlikler, kendi maliyet ve masraflarını karşılayabilmekten de uzaktır. SKSD Başkanlıklarının kampustaki rekreatif etkinlikler konusunda uzman personel eksiği olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, SKSD Başkanlığı yöneticileri kampus rekreasyon etkinliklerini düzenleyecek bir “Kampus Rekreasyon Birimi” oluşturulmasına kesin destek vermişlerdir. Bu amaçla üniversitelerde Kampus Rekreasyon Birimleri oluşturulmalı, üniversite mensuplarının hayatını zenginleştirecek rekreasyon etkinliklerinin profesyonel biçimde yapılması sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kampus Rekreasyonu, Rekreasyon, Serbest Zaman, Üniversite, Spor Yönetim

2. SUMMARY

Current Situation of Campus Recreation in the Turkish Universities and the Campus Recreation Modeling

Along with educational programmes ensuring a successful academic life for the young people, recreation programmes at universities enables young people, university staff and their families with the opportunity to balance their social life. These services programs help young people lighten the stress of courses and exams, be more healthy, successful in human relations and become, confident about the future. In this study it is aimed to investigate the current stage of the campus recreation at the universities in Turkey and offer more advance campus recreation modeling. In Turkey, “Directorates of Health, Culture and Sports” institution undertake the legal responsibility of the social, cultural and sports activities of the youth in the universities. The questionnaires in this study were directed to the heads of these directorates. Through the method of these questionnaires it's aimed to collect data about planning of recreational activities, participation in them and the usage of facilities, budgets and human resources. According to the results, it is revealed that while there is a lack of student dormitory and staff boarding, the activities are restricted due to common usage conditions and the insufficiency or absence of recreation facilities. Apart from the facilities management and services which are not satisfactory because of various reasons such as poor budgeting and lack of staff. Participation in these activities are very limited as the professional management structure is not sufficient and there is a lack of philosophy sports-recreation. The cost of the recreational activities can not be covered due to organizational and executive reasons and additionally the budgets for these organizations are much lower than the world average. Another result is that there is a huge gap of experienced staff under the Health, Culture and Sports Directorates to run the activities at campuses. However, the survey showed that the directors have supported the establishment of campus recreation units which will improve the organization of campus recreation activities. There fore, campus recreation units should be established at universities and recreation activities that will enrich the lives of students and staff should be organized professionally.

Key words: Campus Recreation, Recreation, Free Time, University, Management

3. GİRİŞ VE AMAÇ

İnsanoğlu dünya üzerinde var olduğundan beri hayatını idame ettirebilmek için çaba sarf etmek zorunda kalmıştır. Karnını doyurabilmek için toplayıcılık, avcılık ve tarıma zaman ayırmak zorunda kalmıştır. Aynı temizlik, uyku, sağlık gibi fiziksel ihtiyaçlarına zaman ayırmak zorunda olduğu gibi... Tarihsel gelişim süreci içinde insan ihtiyaçlarının artış göstermesi ile daha fazla çalışma zorunluluğu, toprağı işleme tekniklerinin ilerlemesi ile daha fazla ürün ortaya çıktı.

Çiftçiliğin gelişmesi, toprak ağalarının ortaya çıkışı ve kölelikle başlayan süreçte, burjuva sınıfının oluşmaya başlaması ile bu sosyal tabakaya mensup insanların çalışma zorunluluğu önemli ölçüde azaldı. Çalışma zorunluluğunun azalması kendilerine ayırabilecekleri serbest zamanların artması sonucunu doğurdu. Bununla birlikte sanayinin gelişimi ile iş hacmi artmasına rağmen insanların çalışma sürelerinde günümüze değin sürekli kısalma görülmüştür. Buna paralel olarak bireylerin serbest zaman sürelerinde bir artış ortaya çıkmıştır.

Günümüzde geline nokta da teknolojinin ilerlemesi ile çalışma saatlerinin kısalması, yine kol gücünden robot gücüne geçilmesi ile insanların daha hareketsiz bir yaşam tarzına mecbur kalmaları insanların serbest zamanlarını değerlendirmelerinde daha seçici davranmalarına sebep olmaktadır. Hatta bir zorunluluk gereğı olarak insanlar iş hayatının getirdiğı ağır zihinsel yorgunluktan kurtulmak ve sağlıklarını koruyabilmek için kendi yapılarına ve yeteneklerine uygun rekreatif etkinlikler yapmaya yönelmişlerdir. Kökü latince “recreatio” kelimesinden gelen “rekreasyon” yenilenmek, tazelenmek ya da yorgunluğunu gidermek anlamına gelmektedir. Rekreasyon kelimesi günümüzde insanların serbest zamanlarında kendi özgür katılımları ile gerçekleştirdikleri etkinliklerin tümünü ifade etmektedir.

Bununla birlikte, günümüzde rekreasyona duyulan ihtiyaç her alanda kendini göstermektedir. Bu ihtiyaç insanların yaptıkları en ağır işlerden sonra kendini gösterdiği gibi en hafif işleri gerçekleştirenlerinde kendini yenilemeye ihtiyaç

duyduğu aşıkârdır. Görülmektedir ki rekreasyon kavramına hayatın her alanında ve her yaş grubunda başvurulmaktadır. Zira sadece profesyonel anlamda çalışan insanların değil çocukların, gençlerin, öğrencilerin, üniversitelerinin, yaşlıların, engellilerin rekreasyona ve rekreatif etkinliklere ihtiyaçları vardır.

Özellikle genç olarak kabul ettiğimiz ve ergenlik dönemini yaşayan bireylerin üniversitelerimizde öğrenim gören gençler olduğunu düşünürsek üniversitelerdeki rekreatif etkinlik ihtiyacı daha anlamlı olmaktadır. İnceleyeceğimiz alan itibariyle üniversiteliler derslerinden ve zorunlu ihtiyaçları için harcadıkları zamanlardan artan kalan zamanlarında psikolojik sıkıntıları atmak, sosyalleşmek, kültür ve bilgi birikimlerini arttırmak, sportif anlamda sağlıklı olabilmek amacıyla rekreasyon kavramından ve bu kavramın kapsadığı etkinliklerden faydalanmalıdırlar. Bu sayede bahsi geçen olumlu etkilerden faydalanabilecekler ve hem sosyo-kültürel hayatlarında hem de profesyonel yaşamlarında başarıya ulaşmaları kolaylaşacaktır.

Bu amaçlar doğrultusunda üniversite öğrencilerinin “Rekreasyon” ve “Kampus Rekreasyonu” kavramlarını tanıma ve faydalanmaları önem arz etmektedir. Bu kavramların bilincine varmış katılımcılar ile rekreatif etkinliklerin amacına ulaşması hiç kuşkusuz daha kolay gerçekleşecektir. Bu sayede üniversite kampuslarında gelenekselleşen etkinlikler ve öğrenci temelli organizasyonlar gelişecektir. Bu etkinlikler öğrencilere her anlamda büyük faydalar sağladığı gibi üniversitelere de tercih edilme ve üniversite kültürünü öğrencilerine aşılayabilme fırsatları sunacaktır.

Ülkemizdeki devlet üniversitelerini kapsayan çalışmamızda Kampus Rekreasyonu kavramını yapı, amaçlar ve uygulama açısından incelemeye çalıştık. Üniversitenin, Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı’nın, Rektörlük Beden Eğitimi Bölüm Başkanlığı’nın kurumsal yapılarını inceledik. Üniversitelerde öğrencilerin sosyal hayatını desteklemek ile yükümlü bu birimlerin çalışmalarını tespit etmeye çalıştık. Bu tespiti yapmak için üniversitelerimiz bünyesindeki rekreasyon etkinlikleri ile finans, planlama ve gerçekleştirme açısından birebir bağlantılı Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı yetkililerine anket uyguladık. Anketimize katılmayı kabul eden yetkililerin verdiği cevaplar sonucunda elde ettiğimiz verilere

Çalışmamızda yer verdik. Bu veriler ışığında Kampus Rekreasyonu’nun üniversitelerimizdeki mevcut durumunu tespit etmeye çalıştık. Bu tespitin bize sunduğu sonuçlar ışığında ülkemizdeki üniversitelerde uygulanabilir, bir tezden daha çok yer kaplayacağını bildiğimiz için, basit bir kampus rekreasyon modelini çalışmamıza ekledik. Bu çalışmanın daha detaylı çalışmalara ışık tutmasını ve “Üniversite Kampus Rekreasyon Birimi” modellerinin geliştirilerek ülkemizdeki üniversitelerde yerini almasını temenni ediyoruz.

4. GENEL BİLGİLER

4.1. Zaman Kavramı

Zaman, insanların içinde bulundukları an anlamında herkesin eşit imkanlarla sahip olduğu pek az şeyden birisidir. Cinsiyet, ırk, inanç, yaş ve görev farkı gözetmeksizin herkes aynı miktarda zamana sahiptir (Sisley, 1983). Sözlük anlamı olarak zamana bakacak olursak; bir iş veya oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre veya vakittir.

Türk Dil Kurumu ise zamanı; “olayların ardışıklığını görerek aklımızda yarattığımız ve olayların bundan sonra da içinde olup gideceklerini düşündüğümüz, başı ve sonu olmayan soyut kavram” olarak tanımlar.

Zamanın özelliklerine göz gezdirirsek, ödünç alınamayan, kiralanamayan, satın alınamayan, çoğaltılamayan, depolanamayan, tasarruf edilemeyen, kullanılarak tüketilen, iyi değerlendirilemediği takdirde boşa geçirilerek kaybedilen özelliklere sahiptir. Zaman, bir sinema filmi gibi sürekli akıp giden, ne olduğunu tam olarak bilemediğimiz, sorgulayamadığımız, sorsak bile pek kavrayamadığımız (Bozkurt, 1992), belirli aralıklarla ifade edilen (saat, gün, yıl gibi) soyut bir kavramdır.

Zaman hayattır ve zamanı boşa harcamak, hayatı boşa harcamakla eş anlamlıdır (Baltaş ve Baltaş, 1987). Zamanın insanların sonsuzluk ölçüsü olduğunu ve şimdiye kadar zamanla ilgili doğal kabul edilen her şeyin, insan düşüncesinin ürünü ve göreceli olduğunu belirten bilim adamlarından biri de Addington’dur. Zaman bir nesnenin uzaydaki bir noktadan başka bir noktaya geçtiği aralıktır der Addington (1993).

Yine Zaman, olayların birbirini izlemesine bakılarak zihinde yaratılan ve yine olayların içinde sürüp gideceği düşünülen, başı sonu belli olmayan soyut kavramdır (Alaylıoğlu ve Oğuzhan 1968). İnsanlar zamanı psikolojik olarak farklı yönlerden

algılarlar. Olayların birbirleriyle zincirlemesi, geçmiş anıların etkisi ve geleceğe yönelik arzu ve istekler saatle ölçülen gerçek zamanın insan tarafından daha kısa veya daha uzun olarak algılanmasına yol açar. İnsan zamana bağlı olarak yaşar, ancak herkes bu zaman sürelerini birbirinden farklı algılar. Dersini iyice öğretmek isteyen öğretmen için ders saati kısa gelir. Aynı ders saati, dersten sonra oyunu düşünen bir öğrenci için oldukça uzun gelebilir (Baymur, 1978).

Zaman insanların kendilerini planlamak, hayatlarını organize etmek ya da organize edilen planlara dahil olmak için kullanılan hayatımızdaki en önemli kavramdır (Mirzeoğlu, 2003).

Cüceloğlu “zamanın birbirini takip eden saniye, dakika, saat, gün, ay ve yıllardan oluşan bir somut yönünden (kronos) bir de içeriğini, ortaya çıkan düşünce ve duyguların kalitesini ifade eden soyut (kairos) yönünden bahsedilmektedir” der (Cüceloğlu, 1996).

4.1.1. Zaman Kullanımı

Zaman ile ilgili insanların karşı karşıya kaldığı asıl mesele, zamanın nasıl kullanılacağına önem taşımastır. Zaman kullanımı teknolojik gelişmeler ve iş yükünün günümüzde evlere kadar taşınması, insanların kendilerini yenilemek için yaptıkları rekreasyon etkinliklerinin çeşitlenmesi ile bağlantılı olarak önem kazanmış, bu konuda verilen eğitimler gelişerek meslek dalı haline gelmiştir. Etkili zaman kullanımı, zamanı yönetmenin yolları gibi eğitim programları ile zamanı verimli ve etkili kullanabilme bir eğitim işi haline almıştır. Bu sayede zamanın verimsiz, yanlış kullanımı ile doğacak olumsuz davranışlar, iş ve emek kaybı, insanı rahatlatacak etkinliklerden uzak kalma gibi olumsuzluklar en aza indirilecektir.

Zamanın verimli kullanımının temelleri ailede ve okullarda verilmeye başlanmalıdır. Bu sayede çocuk tüm yaşamı boyunca zamanı verimli ve faydalı kullanabilecektir. Çünkü bu bir eğitim işidir.

Zamanı iyi kullanabilmek, insanın kendisine, çalışma hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanmasına ayırdığı zaman dilimleri arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır.

Zaman kullanmayı bilmek, insan şahsiyetinin en geçerli alt yapısını oluşturmaktadır. İyi bir işi veya mesleği icra eden bir profesyonel gibi zaman iyi kullanılmalıdır. Zira bu aynı zamanda çağdaş, modern, bilgi toplumunun insanı için gerekli olan bir değerdir. Zamanın ustası olmak bilgi ufkunu geliştirerek ve bilinçli uygulama alışkanlıkları kazanılarak elde edilebilir. Zaman ustası, çeşitli ihtiyaç grupları için dengeli ve yeterli zaman ayırabilen kişidir. Ancak, zaman ustası olabilmek için karşılaşılan ilk engel, kişinin kendi davranışlarıdır. Çünkü insan zamanını nasıl kullanacağı hakkında yeterince düşünmez, kendini yeterince tanımaz, gerektiği ölçüde zaman kavramını ve özelliklerini bilmez ve kendi kendisini ve başkalarının kendi hayatını darmadağın etmesine izin verir (Karaküçük, 1999).

Zamanını iyi kullanan insanlar her zaman başarıya daha yakın olmuşlardır. Çünkü ne yapacağını bilir zamanını verimli kullanır. İşlerini zamanında bitirir kendine zaman ayırarak zihnini yeniler vücudunu dinlendirir. Kendini iyi tanır, güçlü ve zayıf yönlerini iyi bilir. Hedeflerine ulaşabilmesi için gerekli yol haritasını belirler ve zamanını buna göre kullanarak hedeflerini gerçekleştirir.

Zamanı iyi planlamak ve verimli kullanabilmek bir insanın başarıya ulaşması ve dengeli yaşayabilmesi için zorunludur. Zira;

Zaman saklanamaz, depolanamaz,
Çoğaltılamaz, satın alınamaz,
Ödünç verilmez-alınmaz, kiralanmaz
Kullanılarak tüketilir ve bir daha geri gelmez,
Zaman hem kıt hem eşsizdir.

Tüm bu saptamalardan sonra karşımıza çıkan şey, “Zaman Yönetimi” kavramıdır. Zamanın yönetilmesi gerekir zira geri gelmez ve akıp gider. Değerlendirilmezse harcanır ve getirisi olmaz. Bu nedenle zaman yönetimi

önemlidir. Zamanı kullanırken yapacağımız yanlışları önleyecek tedbirleri almamızı sağlar.

Zamanı kullanım şekline göre üç ana grupta incelemek mümkündür.

Çalışma Zamanı: Hayatını idame ettirmeye için kazanç sağlama amacına yönelik işler, fazla mesai, ek veya ikinci işler için kullanılan zamana denir. Bu zamana iş zamanı da denebilir. Ama esas iş için harcanan süreyi kapsadığı gibi işe ulaşım, ön hazırlık veya geri bildirim gibi sürelerde iş zamanının içinde yer alır.

Çalışma Dışı Zaman: Çalışma dışı zaman ya da varoluşumuzla ilgili sürecin yaşandığı zamanda diyebiliriz. Yaşamı sürdürmeye yönelik zorunlu etkinlikler için kullanılan zamandır. Kısaca vücut bakımı, temizlik, yeme, içme, uyuma, dinlenme gibi zorunluluk arz eden ihtiyaçlar için kullanılan zamandır.

Serbest (Boş) Zaman: İnsanın yukarıda saydığımız zorunlu ihtiyaçlarını yerine getirdiği zaman haricinde kendisine kalan ve kendi isteği ile değerlendirdiği zaman olarak tanımlayabileceğimiz zaman dilimidir. Çeşitli bilim insanlarına göre boş zaman tanımları ise şöyle çeşitlenmektedir.

Crandall'a göre boş zaman, herhangi bir güdüye kazandırılacak ihtiyaçlar için harcanan zaman dilimidir (Demiray, 1992).

Boş zaman, insanların çalışma ve fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanması dışındaki özgür olarak dinlenme, başarı kazanma, kişisel gelişme, eğlenme için kullandıkları zamandır (Tezcan, 1982).

Zorlu'ya göre boş zaman; insanın zorunluluklara bağlı olmadan, amaç şart koşmadan, kişinin eğilim ve arzusu yönünde, örf, adet ve geleneklere uygun tarzda başkaları ile birlikte veya yalnız başına meşguliyeti ve dinlenmesi için hak ettiği zamandır.

Müftügil'e göre boş zaman; kişinin işe, işle ilgili sorumluluklarına, kendisinin ve ailesinin bakımına ayırdığı zamanın dışında kalan, dolayısıyla zorunlulukların olmadığı özgür bir zaman dilimidir (Karaküçük, 1997).

Dumazedier'e göre boş zaman, kişinin kendisini yetiştirmesinde, bilgilendirmesinde, kültürel ve yeteneksel gelişimleri için kullandığı zamandır (Dumazedier, 1974).

4.2. Serbest Zaman Kavramı

Serbest zaman teriminin İngilizcedeki karşılığı "leisure" dır. Leisure kelimesi ise "izin verilmiş olmak" veya "serbest olmak" anlamları taşıyan latince "licere" kelimesinden türetilmiştir. Yine serbest zaman anlamı taşıyan Fransızca "loisir", "salahiyet vermek" anlamındaki ingilizce "license" ve "izin" anlamındaki "liberty" kelimeleri, "licere" kelimesinden türetilmişlerdir. "Zorunlu olmamak" ve "serbest seçimi" ifade eden bu kelimelerin tamamı birbiriyle ilişkilidir.

Dünya Serbest Zaman ve Rekreasyon Birliği'nin tanımına göre serbest zaman; seçme şansı, yaratıcılık, hoşnutluk ve memnuniyet içeren ve kişisel doyumu arttıran eğlencelere öncülük eden yararları ile insan hayatının özel bir alanıdır. Aktivite kavramı çoğunlukla fiziksel, buna ek olarak entelektüel, sosyal, estetik ve ruhsal öğelerin çok yönlü formlarını kapsamaktadır (Ağılönü, 2007).

Serbest zaman kavramını açıklamak için literatürde önemli sayıda denemenin yapıldığı görülmektedir. Bu yaklaşımları bazı araştırmacılar çeşitli kategorilerde toplamışlardır. Kraus'a göre serbest zaman tanımlarını şu dört grupta toplamak mümkündür.

4.2.1. Klasik Yaklaşım

Bu yaklaşım serbest zamanı (leisure), iş veya amaçlı yapılan bir eylem yerine, onun tam karşıtı olan sanat, politik tartışmalar ve genel öğrenmeyi içeren uğraşlar olarak kabul etmiştir. Aristo serbest zamanı "bir kimsenin kendi iradesiyle aktivite içinde olmanın bir ifadesi" olarak kabul etmektedir. Atinalılar için serbest zaman yaşamın en kıymetli yönü, iş ise düşük yönü olarak değer ifade etmiştir.

Bu görüşün taraftarlarına göre Türkçe karşılıkları serbest ya da boş zaman olan İngilizce "free time" ve "leisure" kelimeleri farklı anlamlar ifade etmektedir. Douglas "free time" terimini bir kimsenin işi ayırdığı zamandan arta kalan ve uyku, ailevi işler, kişisel bakım ve "leisure" için ayrılan zaman olarak kabul etmektedir. Tezcan benzeri bir sınıflamayı benimsemekte ve "free time" terimi için "çalışma dışı zaman" terimlerini kullanmaktadır.

Klasik yaklaşımın önemli taraftarlarından birisi olan Grazia "free time" ve "leisure time" farkını şöyle ifade etmektedir;

"leisure" ve "free time" farklı dünyalarda yaşamaktadır. Bizim onları aynı olarak düşünme alışkanlığımız vardır. Herhangi bir kimse "free time" e sahip olabilir, Fakat herkes "leisure time" a sahip olamaz. "Free time" demokrasinin gerçekleştirilebilir bir fikridir. "Leisure time" tamamen gerçekleştirilemez ve bundan dolaydır ki o yalnızca bir fikir değil aynı zamanda bir idealdir. "Free time" zaman hesaplamasında özel bir yolu ifade etmektedir. "Leisure" içinde bulunulan ruh halinin ifadesidir.

4.2.2. Sosyal Sınıf Fonksiyonu Olarak; Serbest Zaman (Leisure)

Serbest zamanın sosyal sınıfla ilişkisi on dokuzuncu yüzyılın sonlarında Amerikan sosyologu Thorstein Veblen'in çalışmaları ile ortaya konmuştur. Veblen, serbest zamanı imtiyazlı sınıfın yaşantısı olarak görmüş, başkalarının çabaları ile yaşayan "sömürücüler" olarak nitelendirdiği "tembel" zenginlere saldırmıştır.

Daha çok üretime ağırlık veren Marksist yazarlara göre de serbest zaman burjuvazinin bir sembolüdür. Kapitalist endüstriyel sistemde, köle olmayan serbest zaman sınıfı içinde yer alan bu kimselerin dinlenmeye, yaşantıdan zevk almaya ve yaratıcı olmaya zamanları vardır. Ancak büyük sanayi devrimi ile çalışma, sermaye birikimi, tasarruf gibi kavramların yeni toplumsal değerler olarak ortaya çıktığı ve serbest zamanın savurganlık ve tembellik olarak değerlendirilmeye başlandığını görmekteyiz.

4.2.3. Meşgul Olunan Bir Aktivite; Serbest Zaman (Leisure)

Bu yaklaşımda serbest zaman kavramı kullanım alanına ya da değerlendirme amacına göre ayrılmıştır. Kendi içinde dört alt başlıkta toplayabileceğimiz bu değerlendirme de;

* Sportif Serbest Zaman: İnsanların amatör olarak, özgürce ve severek spor yapmak için ayırdıkları serbest zaman dilimidir.

* Yaratıcı Serbest Zaman: İnsanların yaratıcı yetenekler için (resim, heykel, el sanatları vb.) ayırdıkları serbest zamanlara denir.

* Turistik Serbest Zaman: İnsanların turizm olayına katıldıkları zaman dilimi içerisinde zorunlu ihtiyaçların karşılanması dışında kalan zamandır.

* Sosyal Serbest Zaman: İnsanların sosyal etkinliklere katılmak (eş, dost ziyaretleri, aile ve arkadaş toplantıları vb.) için kullandıkları serbest zaman dilimidir (Gökmen, Açıkalın, Koyuncu, Saydar, 1985).

4.2.4. Özel Bir Zaman Dilimi Olarak; Serbest Zaman (Leisure)

Serbest zamanı tanımlamak için en kabul görmüş yaklaşımlardan birisi, onun "zorunlu olunmayan veya isteğe bağlı olarak kullanılan" zaman dilimi olarak kabul edilmesidir. Bir kimsenin günlük zamanı var olmak, geçimini sağlamak ve istediği gibi kullanabileceği zaman olarak üç bölümde düşünülebilir. Serbest zaman (leisure), istediğimiz seçimi yapmak için serbest olduğumuz durumlarda zorunlu olmadan kullandığımız zaman dilimi (free time) olarak kabul edilebilir.

Serbest zaman tanımlarını sınıflandırmak amacıyla başka tanımlarda yapılmıştır. Bu sınıflamalarda yukarıdakilere ilave olarak Bütüncül yaklaşım dikkate değerdir. Bu yaklaşıma göre serbest zaman (leisure) önceki tanımların bazılarının bir birleşimidir. Yapılan aktivite ile ilişkili olarak bireyin algıladığı serbestlik ve kendini gerçekleştirmesindeki oynadığı rol vurgulanmaktadır. Bu modelde her şeyin serbest zaman (leisure) olma potansiyeli vardır.

Bununla birlikte günümüzde özellikle 21. Yy rekreasyon program ve hizmetlerini etkileyecek unsurlar arasında irdelenmesi gerekenler “değerlerde farklılaşma, demografik değişim, sağlık sorunları, çalışma – serbest zaman ilişkisi” alanlarındaki gelişmelerdir (Kesim, 2008).

4.3. Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon, insanların zorunlu ihtiyaçlarını yerine getirdikten sonra kendilerine kalan serbest zamanlarında özgür iradeleriyle seçerek gerçekleştirdikleri etkinliklere denmektedir.

Rekreasyon, yenilenme, yeniden yapılanma anlamına gelen Latince “recreatio” kelimesinden gelmektedir. Türkçe karşılığı yaygın şekilde boş zamanları değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu ise bireylerin ya da toplumsal kümelerin

boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır (Karaküçük, 1999).

İnsanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklerdir (Karaküçük, 1995).

Kraus kısa tanımında “ kişiyi zorunlu iş ve etkinliklerden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan etkinliklerdir” (Kraus, 1985). En çok bilinen anlamlarından biriyle rekreasyon yorgunluk sonrası dinlenme amaçlı etkinliklerdir. Bu etkinlikler kişiyi rahatlatır, yeniden dinç hale getirir ve işe hazırlar. Çoğu kez sadece eğlence amaçlı olduğu düşünülür ve bir amaç yüklenmez. Boş zamanlarda haz, mutluluk ve gönüllülük ana hedeftir, deneyimler ise araçtır (Voight, 1998).

Rekreasyonun yeniden yaratma anlamındaki klasik yaklaşımına göre; rekreasyon, kişiyi zorunlu iş ve etkinliklerden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan etkinlikler olarak bilinmektedir (Mirzeoğlu, 2003).

Görüldüğü üzere recreation kelimesi oldukça geniş ve bir o kadar çeşitli konuları kapsamaktadır ki karşımıza tahminimizden daha fazla tanım çıkmaktadır. Yaklaşık olarak aynı amaca hizmet eden bu tanımlar çeşitli araştırmacılarında bakış açılarını yansıtmaktadır şüphesiz.

İnsanlar çeşitli zamanlarda ve farklı sürelerde ortaya çıkan boş zamanlarında, bulunduğu ortamdan uzaklaşarak dinlenmek, hava değişimi, gezme görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da aktif-pasif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreasyon, insanların boş zamanlarında yaptıkları bu etkinlikleri ifade eden bir kavramdır ve insanların

tamamıyla boş zamanlarında katıldıkları etkinliklerle ilgilidir. Boş zamanın günlük, hafta sonları, yıllık izinler ve daha uzun tatiller ile emeklilik gibi dönemlerinde birçok alanda yapılan ve çok çeşitliliği olan etkinlikleri söz konusudur (Karaküçük, 1995).

Rekreasyonun değişik sosyal, ekonomik yapı ve görüşlere sahip toplumlarda değişik biçimlerde yorumlanması, algılanması rekreasyonun tanımının sayıca çokluğunu ve farklılığını oluşturan önemli bir etmendir.

Bütün bunlara karşın hangi sosyal, ekonomik yapı ve görüşe sahip toplumlarda olursa olsun, bireylerin rekreasyon etkinliklerini gerçekleştirmede bazı benzer etmenlere bağımlı kaldıkları bir gerçektir. Anılan etmenlerin en önemlileri bireyin içinde yaşadığı toplumun sosyal, kültürel, ekonomik yapısı, bireyin fiziksel yapısı, sahip olduğu parasal olanaklar ve boş zamandır(Akesen, 1984).

Devletlerin en önemli ulusal, bölgesel ve yerel sorumlulukları arasında tüm vatandaşların genel refah ve sağlığını güvence altına almak önemli bir yer tutar. Rekreasyon, Park ve Serbest Zaman hizmetlerinin misyon ve hedefleri toplumdaki tüm bireylerin serbest zamanlarındaki etkinlikler süresince yaşam kalitelerini geliştirmek olmalıdır. Rekreasyon ve Park birimlerinin operasyonel başarısı toplumun istek, ilgi ve beklentilerini bilen, rekreasyonla ilgili felsefe, konsept ve amaçlara hakim yetişmiş personele sahip olmaktan geçmektedir. Bu yöneticiler çeşitli ve farklı programları planlayabilen, organize eden ve yürürlüğe koyan kişiler olmalıdır. Farklı tesisleri yönetebilecek birikime sahip, çeşitli program ve hizmetleri organize edebilecek beceri ve özelliklere sahip liderler olmalıdırlar (Mobley, 2006).

Sosyolog Neumayers'a göre, rekreasyon kişinin bireysel ya da toplu olarak yaptığı etkinlikleridir. Kendi içinde özgürlük ve haz duygusu veren özelliğe sahiptir. Her iki halinde de, bireysel veya grupta, rekreasyonun bireyin duygusal, fiziksel ve sosyal yönden gelişmesinde önemli rolü vardır.

4.4. Rekreasyonun Temel Nitelikleri

Rekreasyonun birçok ve çeşitli tanımları olmasına rağmen bu konuda araştırma yapan bilim adamlarının üzerinde hem fikir oldukları, araştırmalarında ulaştıkları sonuçların kesiştiği bazı temel noktalar söz konusudur. Bunlar rekreasyonu, diğer etkinliklerden ve kavramlardan ayıran temel nitelikleridir.

❖ Rekreasyon serbest zamanda yapılır. Harcadığımız zaman zorunlu ihtiyaçlarımızın dışında kalan zorunluluk hissetmediğimiz zaman dilimidir.

❖ Rekreasyonda bireyler kendi özgür iradesi veya gönüllü olarak etkinliklere katılır. Katılımda gönüllülük temel özelliktir. Birey etkinliklere zorunlu olarak değil ilgi duyduğu ve sevdiği için katılır.

❖ Rekreasyon katılımcıya pozitif etkilerde bulunur. Zevk ve mutluluk verir. Katılımcıyı neşelendirir, zorunlu olarak yaptığı işlerden uzaklaştırır ve ona bir rahatlık sağlayarak iç ve dış dünyasını dengelemesine yardımcı olur.

❖ Rekreasyon bireysel ve toplumsal faydalar sağlar. İnsanları psikolojik ve sosyolojik olarak katılımcılığa, paylaşmaya ve diğer kişileri anlamaya yöneltir. Kişiyi sosyal yaşamında rahatlatır.

❖ Rekreasyon toplumsal değerlere aykırı olmadığı gibi yeniliklere de son derece açıktır. Bazen hem yararlı hem tehlikeli etkinlikleri içine alabilir. Ama verdiği mesaj anlamında ahlaki, fiziki ve akli değerleri katılımcıya vermeyi hedefler.

❖ Rekreasyon insanlar için hayati önem taşımaz ama uzun dönemde insan için çok gerekli özellikleri bünyesinde barındırır.

Bahsi geçen temel nitelikler haricinde rekreasyonun bazı tamamlayıcı özellikleri de söz konusudur. Bunlar bir rekreatif etkinliğin temel niteliklerini destekleyen, gerçekleştiğinde etkinliğin havasını değiştiren, etkinliğin amacına tam anlamıyla ulaşmasını sağlayan, kişinin katıldığı etkinlikten zevk ve haz almasını sağlayan, kişiyi bu etkinliğe bir daha katılması için motive eden etkenlerdir.

❖ Rekreasyon hayatın rutin akışını değiştirmeyi sağlar. Yenilenme, tazelenme sağlarken; duygusal, sosyal, fiziksel dengeyi kurmaya yardımcı olur.

❖ Rekreasyon insanı monoton hayatından çıkararak bir şeyler yapmaya özendirir. Kişiyi hareket etmeye, paylaşmaya, ilişki içinde olmaya, düşünmeye, yaratmaya ve üretmeye teşvik eder.

❖ Rekreasyon da tatmin genelde yapılan etkinlik sırasında gerçekleşir. Etkinlik sırasında hissedilen mutluluğun az veya çok oluşu, memnuniyet seviyesi kişinin daha sonra gerçekleştireceği etkinliklere katılımı açısından mutlaka belirleyici rol oynayacaktır.

❖ Rekreasyon dünyanın her yerinde aynı temel nitelikleri taşıyan bir kavram olduğu için kişiye evrensel bir bakış açısı da kazandırabilir. Rekreatif etkinlikler bu anlamda ortak özellikleri ile farklı millet, dil, din, ırk özellikleri taşıyan insanlar arasında iletişime olanak sağlarlar.

❖ Rekreasyon ayırım gözetmeksizin her sosyal katmana, her duygu ve düşünceye, her düzeyde fiziki yeteneğe sahip olan insanlara hitap eder ve onlara özgür iradeleriyle seçebilecekleri etkinlikler sunar.

Serbest Zaman ve Rekreasyon, zaman zaman aynı bazen de ayrılamaz olarak düşünülmektedir. Bu doğru olabilir. Çünkü rekreasyon serbest zamanlarda yapılır ve bir serbest zaman etkinliğidir (Butler, 1968).

Rekreasyon boş zaman içinde yer alan etkinlik ve deneyimlerin toplamıdır. Bunlar çok çeşitli olabilmektedir. Psikolojik, sosyal ve bedensel değerleri içine alan geniş bir yelpaze içermektedir. Bir etkinliğin rekreatif özellik taşıması kişinin o etkinlikteki rolüyle ilgili tavır ve algılaması ile de ilişkilidir (Himmetoğlu, 1989). Rekreasyon etkinlikleri çok yönlü etkinliklerdir. Bazı etkinlikler sosyalleşmeyi sağlarken bazıları bireyler üzerinde özgürlüğü ve bağımsız davranmayı geliştirir.

Çalışma arkadaşları ile gerçekleştirilen bir etkinlik şirket içi ilişkileri geliştirdiği gibi tam tersine iş hayatının devamı gibi görülerek sıkıntı da yaratabilir. Ya da bir

kişi için eğlenceli, haz duyulan bir rekreatif etkinlik bir başkası için çekilmez olabilmektedir. Yine ahlaki açıdan, değer yargıları açısından aynı toplumda yaşayan iki birey arasında bile gerçekleşen rekreatif etkinliğin algılanışı farklı olabilmektedir. Bireylerden biri bu etkinliğı rekreatif olarak değerlendirip fayda sağlarken diğeri tam tersi bir algılama içine girebilmektedir.

Bununla birlikte toplumsal olarak baktığımızda, bazı toplumlarda kabul görmüş ve son derece popüler olan rekreatif etkinlikler diğeri toplumlar için rekreatif bir özellik taşımayabilir. Toplumların sosyal özellik olarak kendini yenileme ve rahatlama algılamaları farklılık gösterebilmektedir. Bazı rekreatif etkinlikler bazı toplumlarda benimsenmeyebilir.

Rekreatif etkinliklerin gerçekleştiğı andaki durum ve koşullara dikkat etmek önemlidir. Bu bize etkinliğin gerçek amacıyla ilgili veya rekreatif özellik taşıyıp taşımadığı ile ilgili önemli ipuçları verecektir. Örneğin her sabah okula giderken yürüyerek geçilen bir parkta, tatil günlerinde rahatlamak için yürüyüş yapıldığında farklı bir anlam kazanacaktır. Burada okula giderken geçilmesi gereken, yürümek zorunda olduğumuz park ve yürüyüş etkinliğimiz rekreatif özellik taşımazken, tatil günlerinde kendi isteğimizle rahatlamak için bu parkta yürüyüş yapmak rekreatif özellik taşır. Birincisi bireylere eziyet gibi gelirken, ikincisi haz duydukları, kendilerini dinledikleri bir etkinlik olabilmektedir.

Görülen o ki, ne olduğunu anlayabilmek için hem toplumsal normlar ve kültürel örüntü, hem de rol tanımları ve algılamaları ile ilişkilerin kurulması gerekmektedir (Himmetoğlu, 1989).

4.5. Rekreasyonun Yararları

Rekreasyon etkinlikleri pasif, aktif, basit, karmaşık, mekanik, yaratıcı, sağlıklı yahut zararlı olabilmektedir. Bu kadar özelliğı bir arada barındıran etkinlikler her anlamda kişiye olumlu ya da olumsuz tecrübe sağladığı gibi yararlı olur. Bireylerin

duygusal, fiziksel, psikolojik gelişmesinde rekreatif etkinlikler önemli rol oynar. Yine grup içinde gerçekleştirilen rekreatif etkinlikler kişiye sosyal anlamda katkıda bulunur. Kişinin sosyal yetenekleri, değerleri ve sosyal uyum davranışları gelişme gösterir.

Rekreasyon dünyayı tanımamıza, gerçek ya da sembolik durumları algılamamıza aracılık yapar. Nesnelerle ve kişilerle olan ilişkimizi düzenler, anlaşmamızı sağlar, işaretler verir. Öte yandan dünyanın algılanmasına yarar ve birey bu algılama yoluyla öğrenir, deneyim kazanır ve bilgiye ulaşır. Diğer yandan rekreasyon kişinin çevresindeki binlerce uyarıya cevapta bulunmasını sağlayarak kişilik kazandırır. Kişinin, duygusal ve zihinsel tecrübelerini kontrol ederek kişiye mizaç yükler (Açıkada ve Ergen, 1990).

Rekreasyona ve rekreatif etkinliklere katılmak için birçok neden vardır. Bunlardan bazılarını kısaca ifade edeceğiz.

- Rutin davranışlardan kaçınmak
- Sosyalleşme isteği
- Can sıkıntısı
- Fiziksel egzersiz
- Yeniliklerden hoşlanmak
- Kalıcı arkadaşlıklar kurmak
- Yaratıcılık
- Rahatlama isteği
- Kendini geliştirmek
- Başkalarını düşünmek
- Kendini gerçekleştirmek
- Estetik, zihinsel uyarı
- Statü kazanma isteği
- Zamanı iyi değerlendirmek

Bunların yanında genelleştirebileceğimiz yararlardan bazıları şunlardır.

- Kendini kontrol etme
- Emir alabilme-verebilme
- Bağımsız hareket
- İtaat etme
- Tolerans tanıma
- Karar verebilme
- Etik değerler
- Zararlı olandan kaçınma ve zarar vermeme

Belirli etkinliklerle oluşan yararlar. Genelde bu yararlar etkinliğe katılıma bağlıdır.

- Yaratıcılık
- Kendine güven
- Denetim
- Değişikliklere uyum sağlamak
- Değişen şartları algılama
- İşbirliği
- Güvenlik
- Barış yanlısı yaklaşımlar
- Risk yönetimi
- Oyunun kuralları
- Etik
- Sorumluluk duygusu
- Hareketli olmak
- Başarıya odaklanma
- Yeteneklerin değerlendirilmesi

Tüm bunları ana başlıklarda toplamaya kalkarsak, karşımıza psikolojik yararları, fiziksel yararları ve sosyolojik yararları olmak üç başlığa ulaşmış oluruz.

4.5.1. Psikolojik Yararları

Rekreasyon sadece hastalıkların önlenmesi için değil aynı zamanda psikolojik sağlığın oluşmasında da bir araçtır. Rekreasyonu tedavide kullanmak psikiyatrlar için çok faydalı bir yöntemdir. Sadece zihinsel hastalıkların tedavisi değil, bunun yanı sıra zihinsel yönden sağlıklı kalabilmek için çok önemlidir. Bu nedenle psikiyatrlar, rekreasyonun zihinsel ve duygusal hastalıkları önlediğine inanırlar “sebebinin bilmedikleri birçok rahatsızlığı bireylerin yetersiz rekreasyona katılım eksikliğiyle ilişkilendirirler (Kraus, 1977).

Rekreasyon etkinlikleri, davranış değişiklikleri, kişisel gelişim, sağlıklı duygu süreci yaşanması gibi sonuçlara ulaşmada kişiyi destekler. Yer değiştirmeye kişiler üzerlerinde oluşan statik baskıyı atarlar. Yeni ilişkiler kurarlar. Fiziksel yeteneklerinin farkına varırlar ve yeteneklerinin limitlerini öğrenerek fiziksel uygunluk sağlarlar. Aktivitelerin çeşitli olması, değişik ve pozitif psikolojik sonuçları doğurur. Birçok psikiyatr rekreasyonu yaşam dengesinin ve mutluluğun kazanılmasında etkili unsur olarak görmüşlerdir.

4.5.2. Fiziksel Yararları

İnsan yaşamı boyunca doğumdan ölüme kadar fiziksel değişimler yaşar. Vücut organları ve sistemleri gelişir. Yaşamını sürdürebilmesi için hareket etmek zorundadır. Uygun fiziksel aktiviteler, sağlıklı büyüme ve gelişme yaşamı sürdürmek için esas oluşturur. Sadece kemik ve kaslar değil aynı zamanda kalp ve akciğer gibi iç organlar da gelişir. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki düzenli fiziksel aktivite, şişmanlığı, kalp hastalıklarını, yüksek tansiyonu önler. Bugün birçok ülkede hareketliliği tekrar kazanmak bir devlet politikası haline gelmiştir. Çünkü egzersizle sağlığı korumak bilimsel bir gerçektir (Açıkada ve Ergen, 1990).

Fiziksel uygunluk sağlıklı yaşamın ve serbest zaman etkinliklerinin ana unsurudur. İkiye ayrılır: yetenekle ilgili unsurlar; çeviklik, denge, koordinasyon, hız.

Sağlıkla ilgili unsurlar; kardiyovasküler uygunluk, esneklik, dayanıklılık, kuvvet, vücut kompozisyonu. Fiziksel etkinlik yaşamın temel fonksiyonudur. Çocuklarda oyun tamamen vücut hareketliliğiyle karakterize edilmiştir. Çocuk büyüdüğünde fiziksel özelliklerini kullanır. Koşmak, sıçramak, atlamak, yüzmek, güreşmek vb. hareketler tüm hayatımız boyunca bize gerekli olacak hareketlerdir. Fiziksel yararların istenilen düzeyde ortaya çıkması için devletin sporun gelişimi içindeki rolü büyük önem taşır. Devletin oluşturduğu ve desteklediği politikalar sayesinde rekreasyonel spor gelişerek fiziksel yararları ortaya çıkartabilir (Hole et al, 2006).

Rekreasyon; oyunların, sporun, dansın, açık ve kapalı alan eğlencelerinin değişik formlarını oluşturur ve insanların sağlıkları için çok önemli ve ihmal edilemeyecek bir unsurdur (Kraus, 1977).

Takım ve bireysel etkinlikler kişide sağlıklı duygular geliştirir. Bu etkinliklerde bütün fiziksel unsurlar kullanılabilir. Birçok etkinlik insanın enerjisinin dışarı çıkmasını sağlar ve böylece vücudun rahatlaması sağlanır. Birçok insan aşırı yorgunluk veya tembellik nedeniyle rekreasyonu sevmeyebilir. Pasif olarak katılmayı tercih edebilir ama aktif katılımı fiziksel aktiviteler temel yetenekleri geliştirir. Katılım sonucu mutluluk oluşur ve fiziksel kapasitenin sürekli kullanılmasıyla performans artar (Butler, 1968).

Hafif koşu, yüzme, bisiklet sürme gibi birçok rekreasyon etkinliği büyük kasları kullandırır. Kişinin fiziksel uygunluk seviyesini yüksek tutar. Birçok kişi rekreasyon zamanında belirli dinçlikte kaldıkları etkinliklerle yetinirler. Birçok hareketsiz ve uyuşuk kişi için ilgi çekici etkinlikler düzenlenmesi katılımı sağlayabilir. Rekreasyon etkinlikleri kişilerin aktif sporu bıraktıktan sonra uzun süre devam ettirdikleri etkinlikleri içerir (Curtis, 1979).

4.5.3. Sosyal Yararları

İnsanlar doğal olarak sosyal özellikleriyle beraber yaratılmışlardır. Sosyal varlıklar olarak insanlar birbirleriyle olan ilişkilerinde sadece temel fizyolojik

ihtiyaçlarını karşılamazlar. Aynı zamanda katılım, kabullenme, yakınlık gibi ihtiyaçları da giderirler. Sosyalleşme uzun bir süreçtir ve serbest zamanlar sosyalleşme için bir fırsattır. Serbest zaman etkinlikleri kişiye uzun süren davranış özellikleri ve tutumlar kazandırır. Serbest zaman sosyalleşme için bir hizmet sürecidir. Kazanılan ve geliştirilen davranışlar bütün yaşamı etkiler. Sosyalleşme sürecinde aile ve arkadaş grupları önemli araçlardır. Grup etkinlikleri katılımcılara ihtiyaçlarının karşılandığı ortamları hazırlar ve tatminlik yaratır.

Kişi kendi kimliğini tanımlayabilme fırsatını bu etkinlikler sayesinde bulur. Rekreasyon sağlık ve destekleyici grup deneyimlerinin paylaşılması için önemli fırsatlar sağlar. Sosyal kulüplerde, spor takımlarında, kurallı olmayan oyunlarda, gönüllü komitelerde insanlar arkadaş kazanır ve önemli sosyal ihtiyaçlarını giderirler. Birçok insan için boş zaman etkinliklerine katılmak onların statüsünü yükseltir.

Sosyal ilişkilerde serbest zaman etkinliklerinin etkisi modern toplumlarda giderek artmaktadır. Çalışma saatleri dışında harcanan zaman dilimindeki artış, aynı zamanda günlük hayatımızın yeniden ne şekilde organize edileceğini ne zaman ve kim tarafından hangi işin yapılacağını, işimizin yapısını serbest zamanımızı, seyahatlerimizi ve akla gelebilen diğer günlük aktivitelerimiz etkileyen politikaların değiştirilmesi anlamına gelmektedir (Okuyucu ve Ramazanoğlu, 2006).

Konopka'ya göre sağlıklı bir grup yaşamı için aşağıdaki unsurların etkisi büyüktür.

- a) Diğerlerine saygılı olmak
- b) Bireysel olarak özgür olmak, etkilenmeden farklılıkları ifade etmek
- c) Bireyi emsal gruplarla ilişkili tutmak
- d) İsteddiği arkadaşları seçme özgürlüğüne sahip olmak
- e) Birkaç kişiyle sıkı bağlar oluşturmak
- f) Bağımsız olma imkânını oluşturmak

Toplumsallaşma süreci bireyin kişiler arası ilişkiler yoluyla içinde bulunduğu toplumun rol beklentilerini, değerlerini ve tutumlarını öğrenme sürecidir. Başka bir deyişle toplumsallaşma bireyin biyolojik kökenli içgüdülerinin toplumdaki geçerli değer yargılarıyla davranış kalıplarına göre biçimlenmesini sağlayan bir toplumsal öğrenme ve uygulama sürecidir (Kılbaş, 2001).

Serbest zamanları değerlendirmenin birey açısından sağladığı yararları kısaca özetlemek gerekirse;

- 1) Mutlu, sağlıklı bireylerin topluma kazandırılmasına yardımcı olur,
- 2) Bireye mutluluk ve kendini ifade etme imkânı verir,
- 3) Arkadaşlık ilişkilerinin kurulmasını sağlar ve toplumsal çevreyi genişletir,
- 4) Zihinsel güçlerin kullanımını ve duygusal deneyimleri artırır,
- 5) Başarı duygusunu ve yaratıcılığı artırır,
- 6) Bireye mutluluk ve kendini ifade etme imkânı verir,
- 7) Yeni deneyimler kazandırır,
- 8) Üretkenliği artırır (Gedik, 1985).

4.6. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyonun sınıflandırılmasında dikkat edilecek prensipler kişinin rekreatif etkinliğe katılmasına sebep olan amaç, istekler, zevkler, fiziki tercihler olmak üzere sıralanabilir. Bununla birlikte rekreatif etkinliği belirleyici etmenlere göre de sınıflandırmalar yapılabilir. Karaküçük amaç ve çeşitli kıstaslar adı altında iki özellik belirleyerek aşağıdaki sınıflandırmayı yapmıştır.

Amaçlarına göre;

- a. Dinlenme amaçlı
- b. Kültürel amaçlı
- c. Toplumsal amaçlı
- d. Sportif amaçlı

- e. Turizm amaçlı
- f. Sanatsal amaçlı
- g. Rehabilitasyon amaçlı

Çeşitli kıstaslara göre;

- a. Yaş faktörüne göre
- b. Etkinliğe katılanların sayısına göre
- c. Zamana göre
- d. Kullanılan mekâna göre
- e. Sosyolojik muhtevaya göre

Bir diğer yaklaşım ise Burton'un belirlediği kıstaslardır.

- a. Beceri (el yatkınlığı) gerektirmesi
- b. Grupla yapılan etkinlik olması
- c. Bedensel beceri gerektirmesi
- d. Tehlikeli olup olmayışı
- e. Kırsal ya da Kentsel olması
- f. Parasal niteliği
- g. Ustalık- hüner gerektirmesi

“Sert ve Yumuşak” ya da “Aktif veya Pasif” etkinlikler olarak yapılan bir diğer sınıflandırmada kişilerin katılım tarzlarını belirleyici olarak almıştır. Aktif yani sert rekreasyon dediğimiz etkinliklerde etkinliğin yaratıcısı, baş rol oyuncusu kişinin kendisidir. Bu etkinlikler yüksek bir bilinçlilik, ilgi ve yoğunluk göstermektedir. İçerik açısından kişinin tek başına aktif olarak katılması gereken etkinliklerdir. Bu nedenle, bu tür etkinlikleri kişinin yaratıcı kabiliyetlerini geliştiren, belli ihtiyaçları karşılayan ve kişinin bilinçli ilgisini belli bir noktaya yönlendiren etkinlikler olarak bakılmalıdır. Bahçe ve toprak işleriyle ilgilenme, çiçek yetiştirme, el işleri, edebiyat, müzik icra etmek, halk oyunları, resim, heykel, tiyatro gibi güzel sanatlarla uğraşma, spor yapma, bilim ve teknik alanlarında kitap okuma ve buna benzer etkinlikler aktif rekreasyon etkinliklerine örnek verilebilir (Köknel, 1987).

Serbest zamanların aktif bir rekreasyon etkinliğiyle değerlendirilmesi, hem bireyin bedensel ve ruhsal gelişmesine olumlu katkı yapar hem de çevrenin ve toplumun gelişmesine katkıda bulunur. Birey bir yandan kendini geliştirip gerçekleştirirken öte yandan yaptıklarının, yarattıklarının başkalarından gördüğü ilgiyi, kazandığı beğeni oranında güven duyar, mutlu olur. Bu duygular insanın kendisiyle ve başkalarıyla sağlıklı iletişim kurup sürdürmesini sağlar.

Serbest zamanların pasif rekreasyon etkinlikleriyle değerlendirilmesinde kişiye yapıcı ve yaratıcı olmayıp, dinleyici, izleyici rolündedir. Amaç sadece hoşça vakit geçirmek ya da zaman doldurmaktır. Televizyon izlemek, radyo dinlemek, sinema ve tiyatroya gitmek, spor müsabakalarını izlemek, amaçsız gezmek vb. pasif etkinlik türleridir. Bireyin kimi zaman bu tür etkinliklere de ihtiyaç olmakla birlikte, sürekli devam etmesi bazı bireylerde ve giderek toplumda, beden ve ruh sağlığını bozan sorunların ortaya çıkmasına yol açabilir. Serbest zamanların sürekli pasif etkinliklerle geçirilmesi ya da daha kötüsü tamamen boşa geçirilmesi, beraberinde alkol, uyuşturucu ve bazı toplumsal taşkınlıklar gibi sorunları getirebilmektedir (Köknel, 1987).

Rekreasyon etkinliklerinin seçiminde bazı faktörler rol oynamaktadır. Toplumun değişen kültürel yapısı, halen yaşanılan ve geçmişte bulunan evre, yakın çevrede var olan imkanlar, ailenin sosyo-ekonomik düzeyi, yörenin gelenek ve görenekleri, kişinin yaşi, cinsiyeti, kişilik özellikleri, arkadaş çevresi, mesleki ilgiler, eğitim yapısı hatta kişinin etkinliklerden beklentileri etkinlik seçiminde önemlidir (Gökmen, Açıkalin, Koyuncu, Saydar, 1985).

4.7. Rekreasyon Teorileri

Rekreasyon teorileri dört ana başlık altında toplanmaya çalışılmıştır. Rekreasyonun kapsadığı alan bakımından ne kadar geniş olduğunu düşünürsek pek de kolay olmayan bu başlık şunlardır:

Yenilenme, İhtiyaçları karşılama, Serbest zaman aktivitesi, Bireysel ve toplumsal fayda sağlama. Biz bu dört ana başlığı araştırmacı Torkildsen'in çalışmalarından kısa açıklamalarla ortaya koymaya çalışacağız.

4.7.1. Yenilenme

Shivers rekreasyonu psikolojik hemostasis üzerine inşa etmiştir. Böylece psikolojik ihtiyaçların temin edilmesi suretiyle zihinsel dengenin korunması sağlanır. Birçok çalışma rekreasyonun değerleri ve sonuçlarını incelerken, ana tema hemostasis, yani vücudun yaşaması için gerekli kimyasal denge oluşumunu sürdürmesi vücut dengesinin korunmasını ve devam etmesini sağlaması gerektiği üzerinde pek durulmamıştır.

Buna göre, eğer kişide bir dengesizlik varsa çevre ve kendisi arasında dengeyi sağlamak için harekete geçmektedir. Shivers'in iddiasında bu denge rekreasyon ile oluşturulabilir ve bu manada rekreasyon yapısı itibarıyla zayıflatıcı değil tamamlayıcı deneyimleri içerir. Ayrıca rekreasyon kişide uyum ve birlik oluşturur. Öyle ki zihin ve vücut birliği rekreasyonun tamamlayıcı ögesidir.

4.7.2. İhtiyaçları Karşılama

Slavanson, rekreasyonu ihtiyaçları karşılayan deneyimler olarak tanımlamıştır. Rekrasyon etkinliği seçilirken birey iç dünyasını tatmin etmeye çalışır ve bu isteğini karşılar. Bu tanıma göre rekreasyon kişinin ne yapacağı ile ilgilidir, ne

olduğu ile değil. Yine Nash, rekreasyonu insanın ihtiyaçlarını tatmin etmek için dürtülerin ifadesi olarak görür ve etkinliği yaratıcı sosyal yardım olarak değerlendirir. Burada rekreasyonun ağırlıklı olarak bireysel ve sosyal yardım ihtiyaçları karşıladığı düşünülür. Nash’a göre; mutlu insanın şarkı söylemesi, kilden model yapması, pul biriktirmesi, kabin inşa etmesi, güvercin beslemesi türünden yüzlerce çabası olabilir.

4.7.3. Serbest Zamanı Değerlendirme

Rekreasyon uzmanlarının ve rekreasyon hizmet birimlerinin en çok kullandığı tanım rekreasyonun serbest zamanı değerlendirme olduğu yönündedir. Buna göre rekreasyon, serbest zamanlarda bireysel veya topluluk halinde yapılan etkinliklerin tümüdür. Bu doğru tanımlama ışığında konunun ne kadar genişleyebileceğini daha önceki rekreasyonun tanımı, rekreasyonun sınıflandırılması, rekreasyonun özellikleri konularında anlatmıştık. İnsanların serbest zamanlarını doldurmalarını tanımlayacak kesin bir tanım olmamakla beraber rekreasyon bu açığı büyük ölçüde kapatmaktadır.

Torkildsen’e göre Rekreasyon “ boş zamanın amaçlı olarak kullanılması” olarak da tanımlanabilir.

4.7.4. Bireysel ve Toplumsal Fayda

Bu anlayışa göre rekreasyon birey ve toplumun iyiliği için yüksek ahlaki ve sosyal değerlere ulaşmada kullanılan etkinliklerdir.

Butler, rekreasyonu insanların yaşamlarını etkileyen bir güç olarak görür ve bu hizmet sürecinde “sağlıklı deneyimlerin sağlandığını ve zararlı sosyal etkilerin önlendiğini söyler”. Sonuç olarak toplum için rekreasyon pozitif ve uygun etkinlikleri, sağlıklı olma sürecini destekler ve yaşatır. Miller ve Robinson’a göre

“serbest zaman, değerlere ulaşmak için çok özel etkinliklere katılma sürecidir”. Bu katılım sonucu birçok bilinen veya belirsiz değerler oluşur.

Yine bazı araştırmacılara göre rekreasyon bazı özellikleri içermelidir ki bireysel ve toplumsal fayda sağlanmış olsun. Serbest zamanda etkinlikler yapılması, kendi isteği ile katılım, hareket içermesi, eğlence ve haz, evrensellik, esneklik, bir amacı olması, yaratıcılık bu özelliklerden bazılarıdır. Bu sayede katılımcı gerekli faydayı sağlayacaktır. Bununla birlikte illa ki bir fayda aranması tartışılabilceği gibi rekreatif etkinliğin içine katılan her özelliğinde katılımcı üzerinde olumlu etki bırakacağı kesin değildir. Hatta bazıları katılımcı üzerinde etkinlikten soğumak gibi olumsuz sonuçlarda doğurabilir.

Rekreasyon etkinlikleri düzenlenirken aktiviteler drama, müzik, el uğraşı, kamp, spor, oyun, dans gibi sosyal ve özel olaylar içeren ev dışı etkinlikler olarak tanımlanabilir (Zorba, 2005). İlgi alanı bireyin dürtü ve motivasyonuna bağlı olarak belirlenebilir. İyi bir şekilde planlandığı ve sunulduğu zaman rekreasyon, demokratik-sosyal yaşantı şekillerini her yaştan insana öğretenin, vatandaşlık duygusunu ve karakter olgusunu oluşturunun, böylece insan topluluklarını aileleri ve yatırımcıları özendirecek suç oranını azaltmanın insan kaynaklarını korumanın ve hayat standardını yükseltmenin yollarından birisidir (Zorba ve ark., 2006).

4.8. Rekreasyonun Etkinlik Alanları

Rekreasyonun etkinlik alanları birçok öğeye göre çeşitlilik göstermektedir. Serbest zamanın süresine, katılım tarzına, etkinliğin içeriğine, ekonomik şartlara, kültürel şartlara, insanın yeteneklerine, fiziksel ve düşünsel yapıya, coğrafi ve iklim şartlarına göre farklılıklar gösterebilmektedir.

Bunların başında serbest zamanın süresi önemli rol oynar. Çocukluk yıllarında sahip olduğumuz serbest zamanlar, emeklilik dönemi, yıllık izinlerimiz uzun süreli serbest zamanlar olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında öğle araları ve akşam iş

çıkış saatleri, hafta sonu tatilleri, dini ve ulusal milli bayram tatillerinde elde ettiğimiz serbest zamanlar ise kısa süreli serbest zamanlar olarak değerlendirilebilir.

Katılım tarzı kişilerin serbest zamanda kendi özgür iradeleri ile karar verdikleri rekreasyon etkinliğine aktif, pasif olarak mı katıldıklarını belirler. Bazı etkinliklerde katılım bizzat gerçekleşirken, bazı etkinliklerde seyirci olarak kalma gibi pasif de olabilir. Bununla birlikte etkinliğin sadece bir bölümünde aktif olunabilir ve geri kalan sürede pasif kalınabilir.

Etkinliğin içeriği katılımcının fiziksel ve ya sanatsal tercihlerine de bağlıdır. Katılımcının tercihlerine göre şekillenecek serbest zaman etkinlik alanları mevcuttur.

Her ülkede, millette birbirine benzer serbest zaman etkinlik alanları olduğu gibi ekonomik, kültürel, coğrafi, toplum yapısı ile bağlantılı olarak kendine has özellikleri olan farklı serbest zaman etkinlik alanları da bulunmaktadır.

Aşağıdaki rekreasyon alanları daha genel saptamalar ile Gökmen ve diğerleri (1985) tarafından belirlenmiştir.

- ❖ Zihinsel
- ❖ El becerileri
- ❖ Bedensel beceri gerektiren etkinlikler
- ❖ Toplumsal ağırlıklı etkinlikler

Ergin (1973) tarafından belirlenen rekreasyon etkinlik alanları;

- ❖ Spor ve oyun
- ❖ Yaratıcı etkinlikler
- ❖ Öğrenme etkinlikleri
- ❖ Seyretme etkinlikleri
- ❖ Bireysel etkinlikler
- ❖ Grup etkinlikleri

Bucher (1972) ise rekreasyon etkinlik alanlarını şöyle sıralamaktadır;

- ❖ Müzik Uğraşları; enstrümantal müzik etkinlikleri, orkestra etkinlikleri, koro toplulukları, oda müziği etkinlikleri, bireysel müzik aletleri etkinlikleri.
- ❖ Dans Uğraşları; folklorik danslar, sosyal danslar, modern danslar vb.
- ❖ Sahne Çalışmaları; oyunlar, festivaller, kulüp etkinlikleri.
- ❖ Sanat Ve Küçük El Becerileri; Plastik sanatlar, deri işleme, grafik sanatlar, seramik, maden, ağaç işleri, fotoğrafçılık, dikiş- nakış, heykel vb.
- ❖ Açık Hava Etkinlikleri; Kamplar, piknik, balıkçılık, av, doğada eğitimler, çevreci etkinlikler, keşif, macera vb.
- ❖ Spor ve Oyun; Okçuluk, su sporları, hava sporları, kış sporları, eğitsel oyunlar, salon sporları, açık hava sporları vb.
- ❖ Çeşitli Etkinlikler; Zihinsel oyunlar, hobi kulüpleri, kâğıt oyunları, tartışma, münazara, forum, bahçe işleri vb.

Dumazedier' e (1972) göre de rekreasyon etkinlik alanları şu şekilde verilmiştir;

- ❖ Sanatsal Alanlar; Edebiyat, sinema, tiyatro, fuar, şarkı, resim, heykel, fotoğraf vb.
- ❖ Entelektüel Alanlar; Konferanslar, radyo, televizyon, kitap vb.
- ❖ Sosyal Alanlar; Aile, balo, toplantılar vb.
- ❖ Pratik Alanlar; Bahçecilik, hobi, el uğraşları vb.
- ❖ Fiziki Alanlar; Spor, av, yürüyüş vb.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 1989 tarihli yayınlarında belirttiği rekreasyonun turizm sektörü içinde yer alan etkinlikleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

- ❖ Deniz ve Kum: Deniz motorları, kanoculuk, yüzme, zıpkınla balıkçılık, yatçılık, rüzgar sörfü, dalış, kürekçilik, su kayağı.
- ❖ Dağcılık, Kış Sporları: Dağcılık, buz dansı, kaya tırmanışları, kar futbolu, buz festivali, buz heykeltıraşçılığı, alp kayağı, kuzey disiplini, yelkenli kayak.

❖ Tabiat ve Yeşil Turizmi: Arıcılık, botanik, gençlik kampları, avcılık, madencilik, nehir yolculuğu, hayvan eğitimi, ornitoloji, jeoloji, çiftçilik, balıkçılık, salcılık.

❖ Sosyal Hayat İlişkileri: Bowling, Müzik Festivalleri, Bric, sıcak hava balonculuğu, paraşüt, sağlık çiftliği, paten, tenis, okçuluk.

❖ Kültür, Sanat ve El İşleri: Uçak modelciliği, antikacılık, astroloji, astronomi, mücevher yapma, el işleri, nakış, sinema, video, modern dans, klasik dans, kuklacılık, müzik, fotoğrafçılık, heykeltiricilik, satranç.

4.9. Kampus Rekreasyonu

Serbest zamanda katılımcıların tercihleri ve diğer değişkenlere bakarak belirlenen rekreasyonun etkinlik alanları ve etkinlikleri farklı araştırmacıların çalışmalarından örneklerle incelendi.

Bu etkinliklerin gerçekleştirildiği, icra edildiği, sunulduğu alanlar isimlendirilerek kendi içinde sınıflandırılmışlardır. Bunlar; Açık Hava (outdoor) Rekreasyonu, Turizm Rekreasyonu, Sanayi-İşyeri Rekreasyonu, Kampus Rekreasyonu, Engelliler Rekreasyonu gibi. Bu araştırmada üzerinde çalıştığımız Kampus Rekreasyonu bizim ilgi alanımızı oluşturmaktadır.

Türk Dil Kurumu güncel sözlüğünde belirtilen tanımına göre Kampus; Şehir dışında kurulmuş bir üniversitenin alanı, açık ve kapalı mekanları ve yerleşkesine denmektedir. (<http://www.tdk.gov.tr/TDKSOZLUK/SOZBUL.ASP?kelime=kampus>, Erişim Tarihi: 04.04.2009)

Bir kampus'a (yerleşke) sahip her kurum için geçerli olan kampus rekreasyon mekan ve etkinlikleri kampus özelliklerine göre farklılıklar gösterebilir. Ülkemizde kampus fikrinin geliştiği ve uygulandığı en önemli kurumlar üniversiteler ve okullardır. Hemen hemen her üniversitenin an az bir tane kampusu bulunmaktadır. Kampus içerisinde gerçekleştirilen rekreasyon etkinlikleri üniversite gençliği,

üniversite sosyal yaşamı, rekreasyonun bahsi geçen olumlu etkileri düşünüldüğünde eğitim-öğretim açısından, ayrıca kampusta yaşayan bireylerin günlük yaşam kalitelerini geliştirmek açısından da son derece önemlidir.

Kampus Rekreasyonu'nun en dikkat çekici yönü tüm üniversite mensuplarına, öğrenci ve öğrenci ailelerine, personel ve personel ailelerine çok yönlü program ve hizmetler sunmasıdır. Bu programlar katılımcı özelliklerine göre çeşitli ve amaca yönelik hazırlanırlar. Kampus Rekreasyonu ciddi bir tesisleşmeyi gerektirdiği gibi bu tesislerin verimli kullanımını sağlayacak personel istihdamını da ön görür. Bu tesislerin en mantıklı şekilde gün boyu verimli kullanılması hem hizmetlerin sunulması hem de üniversite mensuplarına fayda sağlanması açısından önem taşır.

Kampus Rekreasyonu kapsam alanı, Rekreasyonel Sporlar, Açık Hava Rekreasyonu, Eğlence ve Sosyal Etkinlikler, Engelliler için Program ve Hizmetler, Topluma Hizmet Programları şeklinde sınıflandırılabilir.

Rekreasyonel Sporlar; turnuvalar, mini spor ligleri, açık rekreasyon saatleri, spor beceri kursları, aile kampları, kişisel sağlık ve hijyen kursları vs...

Açık Hava Rekreasyonu; günlük geziler, seminerler, dağcılık, kampçılık, dağ bisikleti vs...

Eğlence ve Sosyal Etkinlikler; kapalı spor mekanları, sosyal tesisler, müzik şölenleri, konserler, festivaller, eğlence programları, tiyatro grupları, dans gösterileri, sahne sanatları vs...

Engelliler için Program ve Hizmetler; özel tasarlanmış tesis ve programlar, ekipmanlar, aparatlar, beceri programları, sosyal programlar uygulanabilmektedir.

Topluma Hizmet Programları; gönüllü öğrenciler ile gerçekleştirilecek yaşlılara yardım çalışmaları, sokak çocuklarına yardım, çevreyi koruma programlarına

katılım, afet gönüllülerine katılım gibi programlar...(Ü. Kesim, 2009, sözlü görüşme)

Kampus Rekreasyon Birimlerinin yapısı ve bütçesi üniversitenin büyüklüğüne, hizmet sunulacak kitlenin çokluğuna bağlı olarak değişir ve profesyonelleşir.

Bu etkinlikler kampus içinde olabildiği gibi kampus dışında da olabilmektedir. öğrencilerin, personelin, ailelerinin, çocuklarının, kardeşlerinin ilgi alanlarını keşfetmek, ortaya çıkartıp yönlendirmek, onlara bu özelliklerini gerçekleştirebilme imkanı tanımak kampus rekreasyonunun kapsamı içindedir.

Kampus Rekreasyonu Serbest Zaman'ın özgürlük ruhunu destekler. Zira kampus rekreasyon programları öğrencinin kendi özgür iradeleri ile seçtikleri, kendi kendilerini sınadıkları, kendilerini anlayıp ihtiyaçları olan şeyleri keşsettikleri etkinlikleri gerçekleştirir. Bu özgürlük konsepti serbest zamanın temelini oluşturur (Munday, 1998).

Üniversite öğrencilerinin memnuniyet ve başarı grafiğine bakıldığında rekreasyonel spor aktivitelerinin dörtte üçlük oranda etkili olduğu ortaya çıkmaktadır (NIRSA, 2004). Sporu, özellikle kampuslarda rekreasyonel sporu genel eğitim ve sosyo kültürel programın bir parçası kabul etmek gerekir.

4.10. Kampus Rekreasyonu'nun Amaçları

Üniversitelerin ilk dönemlerinde kampus rekreasyon programları kapalı mekanlarda gerçekleştirilen etkinlikler olarak anılırdı. Literatürde “intramural” kelimesi “duvarların içinde” yani kampus alanı sınırları içinde yer alan yarışma sporlarını ve aktivitelerini işaret etmektedir (Karaküçük, 1999). Bununla birlikte son yıllarda intramural kelimesi, yan anlamlarının büyük oranda genişlemesi nedeniyle farklı bir anlam kazanmıştır. Birçok okul, resmi olmayan rekreasyon program ve hizmetlerini içeren programlar geliştirmişlerdir. Geleneksel rekabete dayanan diğer

sporlardan farklı olarak bu etkinliklerdeki vurgu, birçok üniversitenin kampus rekreasyon birimlerini yeniden adlandırmalarına neden olmuştur. Bu gelişme üniversitelerin rekabete dayanan yarışmalar ve etkinlikler gibi, eğlenceye yönelik program geliştirecek birimlere imkan veren bir başlık bulmalarına sebep olmuştur. Özellikle okul merkezli rekreasyon programları belediyeler, okullar, işyerleri, sivil toplum örgütleri gibi kurumlarla işbirliği yapılarak kampus rekreasyonunun hizmet alanı daha da geliştirilebilir (Wilgoose, 1979).

Kampus Rekreasyonu'nun öğrencilerin eğitim ve öğretim dışındaki saatlerini etkinlikler ile zenginleştirmek, öğrencilerin grup içi davranışlarını, başkalarını yönlendirme, liderlik yapma ve özgüven gibi özelliklerini geliştirmek, özel yaşamlarına katkıda bulunmak amacıyla sağlık ve güvenlik gibi alanlarda çeşitli programlar uygulamak, akademik ve idari personel aileleri ve çocuklarına yaygın rekreasyon hizmeti sunmaktır. Kampus rekreasyonunun amaçlarını iki ana başlık altında toplamaya çalışırsak birincisi rekreasyonel spor hizmetleri, ikincisi enformal spor hizmetleri'dir. Kampus rekreasyonu öğrencilerin üniversite eğitimleri boyunca pozitif anlamda gelişimlerini ve olgunlaşmalarını hedef almaktadır. Bu bağlamda dayanışma, yardımlaşma, sosyalleşme, kişilik kazanma ve kendilerine güven gibi özellikler ön plana çıkmaktadır ...(Ü. Kesim, 2009, sözlü görüşme)

Üniversite rekreasyon hizmetlerinin temel felsefesi üniversite öğrenci ve mensuplarına sportif rekreasyon hizmetleri; açık hava eğitim programları, halka hizmet programları, akademik yönü güçlü öğrencileri üniversiteye yönlendirme ve güçlü üniversite imajı oluşturmayı amaçlar ...(Ü. Kesim, 2009, sözlü görüşme)

New York Stony Brook Üniversitesinin Kampus Rekreasyonu Departmanı amaçlarını şu şekilde açıklamaktadır (<http://studentaffairs.stonybrook.edu.recreation>, Erişim Tarihi: 07.03.2008).

1. Kampus Rekreasyonu Departmanı, katılımcıların bilgisini, ilgisini ve düzenli sağlık alışkanlıklarını arttıracak bir yaşam tarzı, pozitif insan ilişkileri ve liderlik programları ve hizmetleri sağlamayı hedef alan sürekli bir çaba içindedirler.

2. Kurum içi yarışma ve sporlar, fitnes etkinlikleri, rekreasyonel programlar aracılığıyla bireylerin boş zamanlarını verimli olarak kullanmaları ve fiziksel aktivitelere katılmaları yönüyle sağlıklı bir tavır geliştirir.

3. Üniversite Rekreasyon Birimi'nde koordinasyon pozisyonları spor danışmanları, rekreasyonel etkinlikler danışmanları, ofis asistanları ve kurum içi sporlar etkinlik danışmanlıkları türü iş imkanları ile eğitici fırsatlar sunar.

4. Programın felsefesi katılıma odaklanma ve birlikte çalışmaktır. Yarışma sonuçları ikinci plandadır.

5. Üniversite Kampus Rekreasyon Departmanı her bir kampus rekreasyonu etkinliği öncesi, süresi ve sonrasında tüm katılımcıların iyi bir sportmenlik anlayışı göstereceklerine inanır ve bunu teşvik eder.

4.11. Kampus Rekreasyon Modelleri

Kampus Rekreasyonu dünya üniversitelerinde önemli bir yere sahiptir. Kampus Rekreasyonu hedefleri, faydaları, sunduğu program ve hizmetlerin çeşitliliği, hizmeti alan kitlenin yaş, cinsiyet açısından farklı ve çeşitli olması, finansal hacminin büyüklüğü nedeniyle rekreasyon etkinlikleri profesyonel bir yönetim yapısına ihtiyaç duymaktadır. Herhangi bir birimin altında ya da sadece tek elden yönetilecek bir yapı gerekli faydanın sağlanması açısından yeterli değildir. Bu nedenle üniversitelerde Kampus Rekreasyon Modelleri oluşturularak birimler kurulmuştur. Bu birimler ülkelere, üniversitelerin yapısına, yönetim anlayışlarına göre farklı organizasyon modellerine sahiptirler. Daha çok rektörlüğe bağlı bağımsız bir birim olarak düşünülen Kampus Rekreasyon Birimleri (Departmanları, Müdürlükleri vb.) rektör yardımcısına bağlı bir müdür ya da birim başkanı tarafından yönetilmektedir. Birimin alt bölümlerini de sekreteryaya, muhasebe, halkla ilişkiler ve pazarlama, araştırma ve programlama, insan kaynakları, spor kulübü, turnuva ve projeler, tesisler, malzeme, temizlik hizmetlerinden sorumlu yöneticiler oluşturmaktadır.

Koordinatörler yarı zamanlı, gönüllü, misafir çalışan öğrencileri, antrenörleri ve etkinlikleri koordine ederler. Yine birimin kendine ait bir muhasebesinde, etkinliklerden elde edilen cüzi gelirler, tesis masrafları, personel masrafları ve yeni yatırımlar bu finans müdürlüğü bünyesinde yürütülür. Veznedar ve muhasebeciler mali yapıyı oluştururlar.

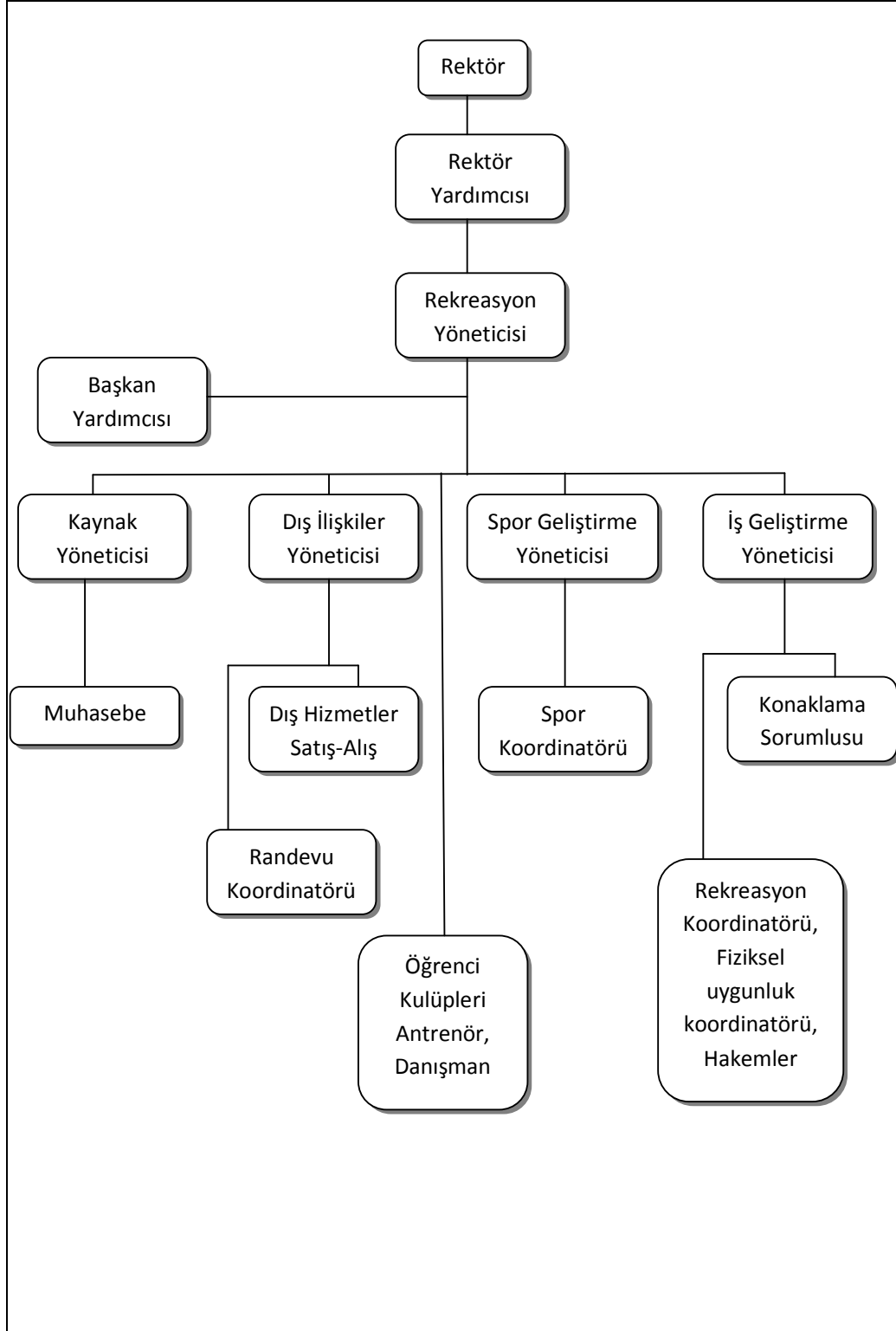
Bununla birlikte yapılan etkinliklerin duyurulması, reklam faaliyetlerinin yürütülmesi, gerekli tanıtım gereçlerinin temini işleri ile de tanıtım ve reklam departmanı ilgilenir. Pazarlama ve sponsorluk departmanı birime ekstra destek sağlayacak en önemli departmanlardan biridir. Bilgi işlem departmanı birimin dışa dönük yüzü olarak tüm bilgileri sanal ortamda internette duyurur. Gerekli iletişim ve geri bildirimleri alır. Birimin en önemli bölümlerinden biri Arge bölümüdür. Bu bölüm birimin geleceğini şekillendirir ve yeni projelere imza atar. Yeni etkinlikler planlar.

Bazı üniversitelerdeki örgütlenme modellerinde Kampus Rekreasyon Birimlerine bir danışma kurulu destek vermektedir. Bu kurul üniversitenin Rekreasyon Bölümü, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Serbest Zaman Uzmanları, mali ve stratejik hususlarda ihtisas sahibi yöneticilerden oluşmakta ve Kampus Rekreasyon Birimi tepe yöneticilerine katkı sağlamaktadır.

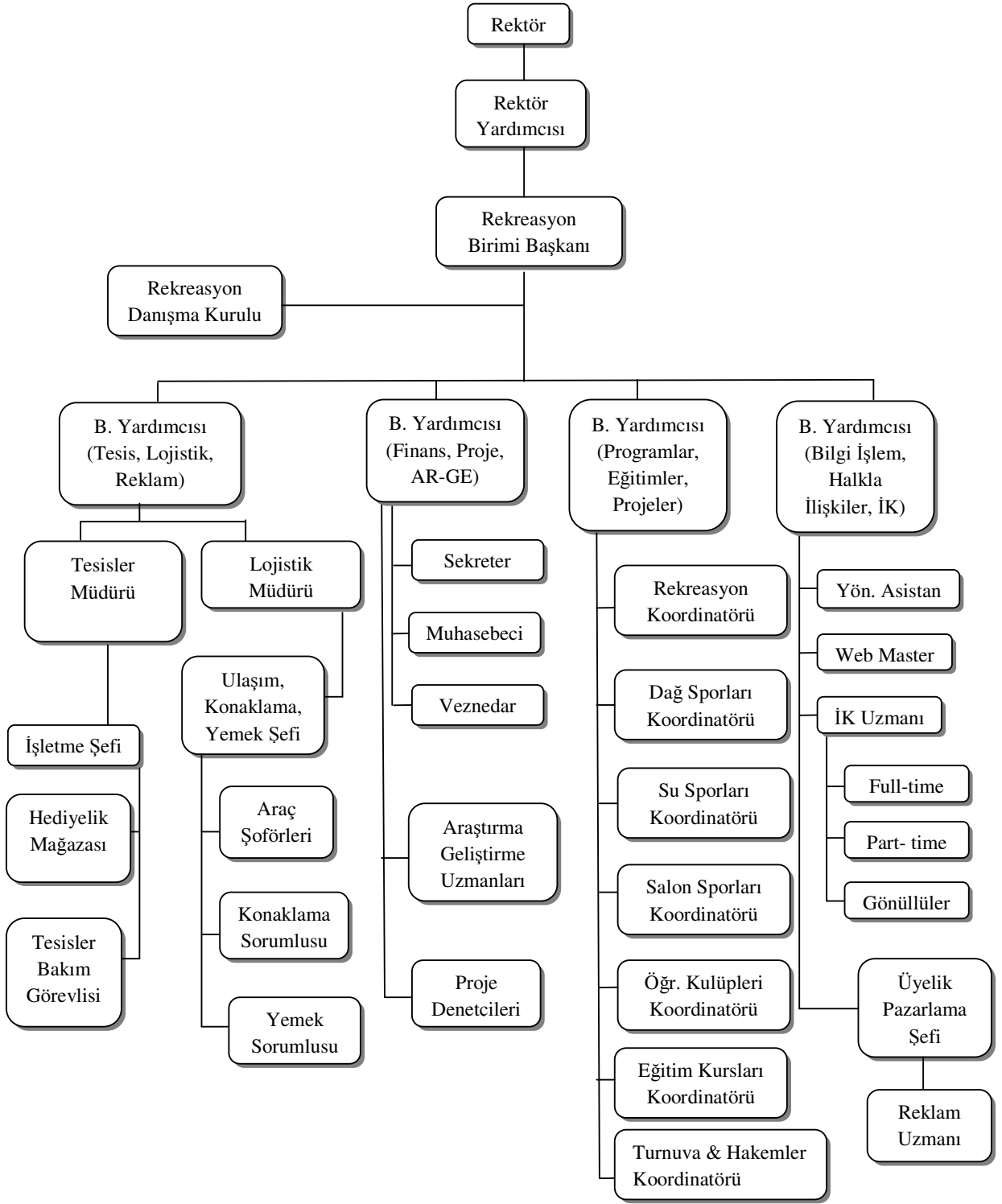
Birimin bütçesi üniversite bütçesi, program ve hizmet katılım ücretleri, tesis kullanım aidatları, araç-gereç ve malzeme kiralama, hediyelik eşya satışı gelirlerinden elde edilmektedir. Bazı üniversitelerde ise öğretim yılı başında öğrencilerden “rekreasyona katılım aidatı” alınmakta ve tüm tesislerde araç-gereç, malzeme ve aparatları kullanımı ücretsiz olmaktadır. Bu kullanım ücretleri kar amacından çok maliyeti karşılamak esasına dayalı cüzi miktarlardaki ücretlerdir. Bütçenin büyüklüğü, etkinliklerin çeşitliliği, personelin yeterli sayıda olması, tesislerin işletme masrafları ve ihtiyaca cevap verebilmesi açısından bu husus son derece önemlidir.

İnsan kaynakları Rekreasyon ve Spor Yöneticiliği eğitimi almış birikimli, insan ilişkileri kuvvetli, konusunda uzman kişilerin tam zamanlı çalıştırılması, aynı özellikleri kazanmaya müsait kişilerin yarı zamanlı veya gönüllü olarak çalıştırılması esasına göre sağlanmaktadır.

Tesisler üniversite bütçesinden, üniversitenin öğrencilerine götürmeyi taahhüt ettiği hizmetler kaleminden karşılanarak yapılmaktadır.

Şekil:1 Kampus Rekreasyon Birimi Modeli Örneği I, (The University of Melbourne, 2002)

Şekil 2: Kampus Rekreasyon Birim Başkanlığı Modeli Örneği II

4.12. Kampus Rekreasyon Programları

Kampus Rekreasyon Programları bahsi geçen Kampus Rekreasyon Birimleri, Beden Eğitimi Bölüm Başkanlıkları veya Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Spor ve Kültür Şube Müdürlükleri tarafından planlanması, gerçekleştirilmesi ve geliştirilmesi gerekli programlardır.

2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nun 47. Maddesi Yükseköğretim Kurumları YÖK'ün yapacağı plan ve programlar uyarınca öğrencilerin beden ve ruh sağlığını koruma, beslenme, çalışma, dinlenme, boş zamanlarını değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve bu amaçla bütçe imkânları nispetinde okuma salonları, yataklı sağlık merkezleri, öğrenci kantini ve lokantaları açmak, toplantı, sinema, tiyatro salonları, spor salonu ve sahalar, kamp yerleri sağlamak ve bunlardan öğrencilerin en iyi şekilde yararlanmaları için gerekli önlemleri almakla görevlidir diyerek ülkemizde önemli bir sayısal potansiyel oluşturan üniversiteli öğrencilerin yasal haklarını güvence altına almıştır.

Yükseköğretim kurumlarının yöneticileri öğrencilerin eğitiminden ve refahından sorumlu olarak kabul edilirler. Bugün mevcut olan çok sayıda müfredat programının içeriği bu sorumluluğa yönetim taahhüdünün kanıtı olarak sürdürülmektedir (Karaküçük, 1999).

Bu programlar sayesinde fiziksel etkinliklere düzenli katılımı sağlamak, sedanter hayatın öğrencilerde, akademik ve idari kadrolarda oluşturacağı olumsuzlukları ortadan kaldırmaya destek olmak, kişisel beceri ve alışkanlıkları geliştirmek, tüm üniversite mensuplarının ailelerinin streslerini gidermelerini sağlamak, mevcut yüklerden kurtulmalarını ve kendilerini yenileyerek daha dengeli ve sağlıklı bir yaşama kavuşmalarını sağlamak hedeflenmektedir.

Kampus Rekreasyon Programlarının çağdaş bir üniversite yaratma amacına yönelik olarak başarılı, özgüveni tam, aydın bir kuşak yetiştirmekte ne kadar önemli olduğunun fark edilmesi gerekmektedir.

ETKİNLİĞİN GÜNÜ	SAATİ	TÜRÜ	ETKİNLİĞİN KONUSU	ORTAK ÇALIŞILAN KURUM VEYA BİRİM	DÜZENLEYEN BİRİM	ETKİNLİĞİN YERİ	ETKİNLİĞİN YAPILDIĞI BİNA / SALON
03.02.2006 Cuma	18:00	Açık hava etkinliği	Trekking Yürüyüş	Dağcılık Kulübü	Kampus Rekreasyon Birimi	Kocaeli	Maşukiye
07.02.2006 Salı	18:00	Spor Etkinliği	Personel Arası Voleybol Turnuvası	Personel Dairesi Başkanlığı	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	Rekreasyon Merkezi Kapalı Spor Salonu
07.02.2006 Salı	14:00	Belgesel Gösterimi ve Söyleşi	Öğr. Gör., "Mısır Sanatı ve Piramitler"	Güzel Sanatlar Fakültesi	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	Ana Bina Konferans Salonu
08.02.2006 Çarşamba	12:15	Seminer	Uzman Uygulamalı "Tiyatronun Doğuşu ve Gelişimi" Semineri	Devlet Konservatuarı	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	 Konferans Salonu
16.02.2006 Perşembe	14:00	Film Gösterimi ve Söyleşi	Araş. Gör., "Aşk Üzerine Kısa Bir Film", Yön: Krzysztof Kieslowski	Güzel Sanatlar Fakültesi	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	Oditoryum
16.02.2006 Perşembe	20:00	Konser	Klasik Türk Müziği Bölümü Öğr. Gör.	Devlet Konservatuarı	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	G. Bilge Spor Salonu
22.02.2006 Çarşamba	20:00	Konser	Klasik Batı Müziği Bölümü Piyano Konseri, Öğr. Gör.'nın Piyano Öğrencileri	Devlet Konservatuarı	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	Rekreasyon Merkezi Umuttepe Salonu
23.02.2006 Perşembe	14:00	Film Gösterimi ve Söyleşi	Araş. Gör. "Carla'nın Şarkısı", Yön: Ken Loach	Güzel Sanatlar Fakültesi	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	Rekreasyon Merkezi Cep Sinema Salonu
27.02.2006 Pazartesi	10:30	Seminer	Mares Otel, "Yiyecek-İçecek İşletmelerinde Eğitim-Cost Kontrol",	Turizm Kulübü	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	Rekreasyon Merkezi Kapalı Spor Salonu
27.02.2006 Pazartesi	19:30	Gösteri	Halk Oyunları Gösterisi	BESYO	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	BESYO Spor Salonu
28.02.2006 Salı	17:00	Spor Etkinliği	GSF-Afyon MYO, Erkekler Spor Oyunları Voleybol Turnuvası	BESYO	Kampus Rekreasyon Birimi	Umuttepe Kampüsü	BESYO Spor Salonu

Şekil 3: Kampus Rekreasyon Birimi Kampus İç Rekreasyon Etkinlikleri Programı Örneği

4.13. Üniversitelerde Rekreasyon

Bir kampusa sahip kurumların başında üniversiteler gelmektedir. Binlerce genç insanın eğitim ve öğretim gördüğü üniversiteler evrensel değerlere sahip çıkan, ülkenin aydınlık geleceği için çalışan, genç nesiller yetiştiren, bu gençlerin sadece öğretimi değil eğitimi ve yaşam kalitelerinin gelişimi konusunda da sorumluluk sahibi olan kurumlardır.

Gençler hayatlarının en güzel, en hareketli günlerini üniversite kampüslerinde, yaşamlarındaki ilklerini üniversitede yaşamaktadırlar. Üniversiteler çok farklı coğrafi bölgelerden gelen, ekonomik olarak toplumun farklı katmanlarından çıkan, farklı düşünce yapılarına sahip genç insanları bir araya getirerek evrensel değerlere katkı sağlamaktadır. Üniversitede bir araya gelen bu gençler farklılık temelinde buluşarak dünyalarını zenginleştirme fırsatını bulmaktadırlar. Gençler için farklı bir deneyim içeren üniversite yaşamı ders yükü ve akademik çalışmalar ile biraz daha zorlaşmaktadır. Görülmektedir ki üniversite yaşamı güzelliklerle dolu olduğu kadar gençler için bazı sıkıntıları da barındırmaktadır.

Bu nedenle, yasalarda da belirtildiği üzere, üniversite yöneticilerinin görevleri sadece eğitim ve öğretim ile sınırlı değildir. Gençleri zaman kullanımı konusunda bilgilendirerek hayatlarını planlamalarını sağlamak, bu sayede ders (iş) zamanı ve serbest zamanı daha iyi kullanmayı öğrenmelerine zemin hazırlamaktır. Öğrencilerin ders ile ilgili zamanlarını verimli kullanarak akademik başarıya ulaşma yolları dersler ve çeşitli eğitim stratejileri ile sağlanır. Bunun yanında dersler ve zorunlu ihtiyaçlar dışında, gençlerin sahip olduğu Serbest Zamanlar rekreasyon eğitimleri ve rekreatif faaliyetler sunularak değerlendirilir.

Üniversitelerde rekreasyon son derece önemlidir. Zira eğitim ve rekreasyon birbirini destekleyen iki olgudur. Biri diğerini tamamlayarak birbirleri için istek ve arzu yaratırlar. Bu sayede gençlerin tek başına stresle başa çıkmasını, toplum içindeki kişilik gelişimlerini ve topluma adapte olmalarını sağlar. Rekreasyon sayesinde gençler fazla enerjilerini üstlerinden atarak rahatlar. Özellikle fiziksel

rekreasyon etkinlikleri öğrencinin hareket ederek vücut dengesini korumasını sağlar. Zihinsel rekreasyon etkinlikleri ise sosyal bir varlık olan insanın diğer bireyler ile sağlıklı iletişim kurmasını sağlar. Kampus Rekreasyonu öğrencinin sosyal, psikolojik, fiziksel, zihinsel sağlığının gelişmesine katkıda bulunur ve korunmasını sağlar. Hayatının en hareketli ve fiziksel açıdan en karışık dönemini yaşayan gençler toplum içinde kendilerine rekreasyon etkinlikleri ile yer bulamadıkları ve gençliklerini yaşayamadıkları takdirde marjinal gruplara üye olarak kural dışı bir yaşama sürüklenir ve toplum dışına itilirler.

Üniversitelerde gelişmiş rekreasyon programları uygulanır. Rekreasyon ile ilgili seçmeli dersler konulur, eğitimler verilir. Bu şekilde kampus rekreasyon programları geliştirilir ve öğrencinin faydalanması sağlanır. Bu sayede kampus rekreasyon programları üniversitenin her yönüyle gelişmiş insan yetiştirme amacına hizmet eder.

Bu programlar Kampus Rekreasyon Birimleri tarafından desteklenir ve gönüllü öğrenci ve öğrenci kulüpleri bu etkinliklerin gerçekleştirilmesinde rol alır. Planlama, gerçekleştirme, destekleme ve denetim konularında üniversitenin tüm birimleri Kampus Rekreasyon Birimi ile ortak çalışır. Bazı birimlere özel rekreasyon etkinlikleri yapılabildiği gibi birimler arası, personel arası, öğrenciler arası, öğrenci ailelerini ve personel ailelerini de kapsayan etkinlikler düzenlenir.

Kampus Rekreasyon Birimi günlük-aylık-yıllık programlarını yayınlarken program içeriklerine özen gösterir. Kültürel, sosyal, sportif, kültürel alanlarda çeşitli istek ve ihtiyaçlara uygun etkinlikler programlayarak sorumlu bulunduğu kitlelere karşı görevini yerine getirir. Bu programlarda üniversite yetkilileri, konularında uzman eğitmen, çalıştırıcı, yönetici, teknisyen gibi kişiler gönüllü, yarı zamanlı, tam zamanlı olarak görevlendirilirler.

Üniversitelerde Kampus Rekreasyonu'nun gerçekleştirilebilmesi için en önemli faktörlerden biri tesislerdir. Üniversitenin içinde sanatsal ve fiziksel eğitim-öğretim için ayrılmış tesisler olabileceği gibi rekreatif etkinliklerin de yapılabileceği tesisler vardır. Alt yapısını tamamlayamamış üniversitelerde eğitim-öğretim için kullanılan

tesisler boş oldukları zamanlarda rekreatif etkinlikler için kullanılabilir. Kampus Rekreasyon Programlarından en verimli şekilde yararlanma yolu gerekli tesislerin inşası ile mümkündür.

4.13.1. Üniversite

Latince, “universitas” kelimesinin karşılığı olan loncanın anlamı “bağımsız ve tüzel kişiliğe sahip ve ortak çıkarları olan kişiler topluluğu” dur. Bu kişilerin toplanarak bir araya gelip konuştukları, beyin fırtınası yaptıkları, düşüncelerini serbestçe açıkladıkları, bilgiyi sistematik olarak düzenledikleri alanlara da üniversite denmiştir.

Üniversite en yaygın tanımı ile kamu yararı için bilgi üreten, bilgiyi ileten ve yayan özerk bir öğretim ve araştırma kurumudur.

Üniversiteler üstlendikleri amaç itibarıyla, felsefi tartışma ortamında akıl sürecini duygusal sürecin önüne alarak kişilerin olayları görerek ve tartışarak farkına varılabilirliğini sağlayan ortamlardır.

Üniversite üzerine düşen sorumlulukları yerine getirebilmek, eğitim - öğretim alan gençlere en iyi hizmeti verebilmek için tesisleşme, yönetim yapıları oluşturma, planlama, geliştirme gibi kurumsal birimler kurarak gerekli hizmeti vermeye çalışırlar.

Öz itibarıyla üniversite diğer kurumlarla karşılaştırıldığında daha kendine has özellikler taşıyan, eğitim - öğretim için gelen öğrencisinden eğitici konumundaki öğretmenlerine, hizmet veren personeline kadar farklıdır. Başarı ve ilerleme için, gerekli olan özgür ortamın sağlanması için, yaratıcılığın ve yeniliklerin keşfi için bu olmazsa olmaz şartlardan biridir. Bu, geleceğe ışık tutacak, var olanın üstüne yenisini ekleyecek ve geliştirecek olandır. Bu sayede üniversiteden beklenen sorumluluklar ve başarılar gelecektir.

4.13.2. Üniversite Gençliği

Gençlik kavramı, tanımlanması, gruplandırılması, yaş sınırlarının belirlenmesi açısından ele alındığında toplumdan topluma farklılıklar göstermekte ve hatta aynı toplumun çeşitli kesimlerinde de farklı yaklaşımlarla ele alındığı gözlenmektedir. Gençlik dönemi, insan yaşamının en önemli dönemidir. Bu dönem, insan yaşamının geleceğini büyük ölçüde etkileyen ve biçimlendiren kararların alındığı bir dönem olması nedeniyle yetişkinliği önemli ölçüde etkilemektedir. Genç insan, mesleğini ve eşini bu dönemde seçer. Ayrıca yaşamını sürdürdüğü toplum hakkındaki değer yargıları da bu dönemde oluşur. Bu dönem insanın toplumsal kişiliğine kavuşması açısından hızlı bir olgunlaşma dönemidir (Mutlutürk, 1986).

Gençlik, çocuklukla erişkinlik arasında kalan, gelişme, ruhsal olgunlaşma ve hazırlık dönemidir. Gençlik dönemi fırtına ve gerginlikler evresi olarak tanımlanmaktadır. Gençlik döneminin güç tanımlanabilir ve soyut bir kavram olması nedeniyle genç ve gençlik kavramı üzerine evrensel bir tanımın yapılabildiğini söylememiz oldukça zordur. UNESCO verilerine göre 15-25 yaş arasındaki kesimi kapsayan gençlik çağının tanımı bedensel ve cinsel gelişmeye göre yapıldığı takdirde başlangıcı da bitişi de belirsizdir. Çünkü ergenliğe giriş erken veya geç olabilmektedir. Ülkemizde ergenlik çağının kızlarda 10-12, erkeklerde ise 12-14 yaşları arasında başladığı kabul görmektedir. Genellikle 12-15 yaş arası ergenlik gelişmesini içine alan ilk gençlik dönemi, 15-21 yaş arası asıl gençlik dönemi, 21-25 yaş arası uzamış gençlik dönemi ya da üniversite gençliği olarak tanımlanmaktadır (Yörükoğlu, 1998).

Eğitim ve öğretim gençlik açısından en önemli olgudur. Belli yaşlarda olgunlaşma sürecini yaşayan gençler için bu sürecin en belirleyici özelliği eğitimidir. Nasıl fiziksel gelişimlerini yaşıyorlarsa, düşünsel gelişimlerini de eğitim sayesinde zenginleştirirler ve geliştirirler. Eğitimin amacı da insanın niteliğini yükseltmek ve topluma yapacağı katkıyı arttırmaktır. Bu açıdan toplumsal gelişme ile eğitim arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır.

Eğitim sistemimizin en tepesinde yer alan üniversitelerin temel amacı Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, yeni fikirlere açık, kişisel sorumluluk duygusuna sahip, milli kültürü özümsemiş, farklı kültürleri yorumlayabilen ve çağdaş uygarlığa katkıda bulunabilen, bilim ve teknoloji üretimine yatkın ve beceri düzeyi yüksek, bilgi çağı insanını yetiştirmek, araştırma ve öğretim yaparak bireye ve topluma çağdaş kültür ve eğitimi aktarmaktır (DPT, 2000).

Üniversite Gençliği'nden bahsetmek Üniversitelerde Rekreasyon'u daha iyi anlamamıza yardımcı olacaktır muhakkak. Zira üniversite bir kurum olarak toplum ve kültürü yansıtan bir araç olduğu kadar aynı zamanda üniversite toplum ve kültür tarafından da şekillendirilir. Eğer mevcut kültürün ihtiyaçları çeşitli ve karmaşık ise üniversitenin fonksiyonu da benzer şekilde ortaya çıkacaktır. Bu nedenle zorunlu veya serbest olsun, zamanımızı nasıl değerlendireceğimizi öğrenmeliyiz. Bunun için en önemli kurumlarda eğitim kurumlarıdır. Bireyler artık üniversiteye geldiklerinde zaman planlama yapmayı, zamanı kullanmayı az çok öğrenmiş olmalı ve daha demokratik, daha özgür alanlar olan üniversitelerde, zorunluluk hissettikleri zamanlar dışında kalan serbest zamanlarda da gönüllü olarak rekreatif etkinliklere katılmalıdırlar. Bu tür etkinliklerin programlanması ve iştirak edilmesi ileriki hayatlarında onlara beden-ruh sağlığı açısından ve sosyal açıdan büyük kolaylıklar sağlayacaktır.

Üniversitelerde gençler rekreasyon faaliyetlerine katılım gösterirler. Genelde rekreatif çabalar öğrenciler tarafından gerçekleştirilir. Kuruluşlar, öğrenci birlikleri, topluluklar, kulüpler bu etkinliklerin içinde yer alırlar. Programların büyük bölümü kampus içinde gerçekleştirilirken bir kısmı da kampus dışındaki alanlarda gerçekleştirilir. Bunlar geziler, kamplar, ören yerleri ziyaretleri gibi kültürel ve sportif etkinlikler olabilir. Bu etkinlikler tüm üniversite mensuplarını ve ailelerini kapsar. Serbest Zaman'ın tüketicileri arasında üniversite öğrencileri de gösterilmektedir. Özellikle eğitime yaptığı olumlu katkı nedeniyle rekreasyon üniversitelerde önemli bir yer edinmiştir (Horner, 2006).

Üniversitelerde rekreasyonun gelişmesinin bir temel şartı da tüm öğrencilere eşit şartlarda etkinliklere katılım imkânlarının sunulmasıdır. Bunun içinde rekreasyon tesislerinin yeterli düzeyde olması, yenilerinin yapılması ve hizmete sunulması, her etkinliğe ve katılımcı sayısına cevap verebilmesi önemlidir. Diğer taraftan öğrencilerin yeteneklerine, ilgi ve bilgisine göre katılabileceği etkinlikler düzenlenmelidir. Öğrencilerin tümü serbest zamanlarını değerlendirebilecekleri kadar etkinliğe katılma şansını yakalamalıdır. Katılımı sağlamak açısından öğrenciyi rekreatif etkinliklere katılmaya teşvik etmek önemlidir. Bu sayede öğrenci fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik sağlığının gelişmesini ve korunmasını sağlayabilir. Bu sayede elde ettikleri deneyimler ve gelişme ileriki hayatlarındaki zorlukları aşmaları açısından kendilerine yardımcı olacaktır.

Üniversitelerde gerçekleştirilen rekreasyon etkinlikleri “Kampus Rekreasyonu” kapsamına girmektedir ve tüm kampus içi etkinlikleri kapsamaktadır. Üniversite yönetiminin sorumluluklarından bir olarak kabul edilen öğrencinin eğitim ve refahının en yüksek düzeyde sağlanması kampus rekreasyonu etkinlikleriyle sağlanmaktadır.

4.14. Üniversitenin Kurumsal Yapısı

Yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemek amacıyla hazırlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanun 6.11.1981 tarihli, 17506 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu kanunda yükseköğretim kurumları Yükseköğretim Kurumları, Üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuarlar, meslek yüksekokulları ile uygulama ve araştırma merkezleridir.

Bu kanunda Üniversite; Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumu olarak tanımlanmaktadır.

Üniversitelerde eğitim-öğretimde 2547 sayılı kanunun 2. Bölüm 4. Maddesinde geçen “Yükseköğretimin Amacı”na yönelik ilkeler korunur.

Öğrencilerini;

1. ATATÜRK İnkılapları ve ilkeleri doğrultusunda ATATÜRK milliyetçiliğine bağlı,
 2. Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini taşıyan, Türk olmanın şeref ve mutluluğunu duyan,
 3. Toplum yararını kişisel çıkarının üstünde tutan, aile, ülke ve millet sevgisi ile dolu,
 4. Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getiren,
 5. Hür ve bilimsel düşünce gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı,
 6. Beden, zihin, ruh, ahlak ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş,
 7. İlgi ve yetenekleri yönünde yurt kalkınmasına ve ihtiyaçlarına cevap verecek, aynı zamanda kendi geçim ve mutluluğunu sağlayacak bir mesleğin bilgi, beceri, davranış ve genel kültürüne sahip, vatandaşlar olarak yetiştirmek,
- a) Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olarak, refah ve mutluluğunu artırmak amacıyla; ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına

katkıda bulunacak ve hızlandıracak programlar uygulayarak, çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı haline gelmesini sağlamak,

KANUNLAR, AĞUSTOS 1991 (Ek - 9)

- b) Yükseköğretim kurumları olarak yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapmak, bilgi ve teknoloji üretmek, bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olmak, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelmek, evrensel ve çağdaş gelişmeye katkıda bulunmaktır.

Üniversitelerde eğitim-öğretim 2547 sayılı kanunun 2. Bölüm 5. Maddesinde geçen “Ana İlkeler” göre programlanır ve düzenlenir.

- a) Öğrencilere, ATATÜRK inkılapları ve ilkeleri doğrultusunda ATATÜRK milliyetçiliğine bağlı hizmet bilincinin kazandırılması sağlanır.
- b) Milli Kültürümüz, örf ve adetlerimize bağlı, kendimize has şekil ve özellikleri ile evrensel kültür içinde korunarak geliştirilir ve öğrencilere, milli birlik ve beraberliği kuvvetlendirici ruh ve irade gücü kazandırılır.
- c) Yükseköğretim kurumlarının özellikleri, eğitim - öğretim dalları ile amaçları gözetilerek eğitim - öğretimde birlik ilkesi sağlanır.
- d) Eğitim - öğretim plan ve programları, bilimsel ve teknolojik esaslara, ülke ve yöre ihtiyaçlarına göre kısa ve uzun vadeli olarak hazırlanıp sürekli olarak geliştirilir.
- e) Yükseköğretimde imkan ve fırsat eşitliğini sağlayacak önlemler alınır.
- f) (Değişik: 3/4/1991 - 3708/2 md.) Üniversiteler ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunlar içindeki fakülte, enstitü ve yüksekokullar, kalkınma plan ve programlarının ilke ve hedefleri doğrultusunda ve yükseköğretim planlaması çerçevesinde Yükseköğretim Kurulunun görüşü veya önerisi üzerine kanunla kurulur.

- g) Meslek elemanı yetiştiren bakanlıklara bağlı yüksekokullar, Yükseköğretim Kurulunun tespit edeceği esaslara göre Bakanlar Kurulu kararı ile kurulur.
- h) Yükseköğretim kurumlarının geliştirilmesi, verimlerinin artırılması, genişletilmesi ve bütün yurda yaygınlaştırılması amacına yönelik olarak yenilerinin açılması, öğretim elemanlarının yurt içinde ve dışında yetiştirilmeleri ve görevlendirilmeleri, üretim – insan gücü - eğitim unsurları arasında dengenin sağlanması, yükseköğretime ayrılan kaynakların ve ihtisas gücünün dağılımı, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri doğrultusunda ülke, çevre ve uygulama alanı ihtiyaçlarının karşılanması, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim - öğretimi de kapsayacak şekilde planlanır ve gerçekleştirilir.
- i) (Değişik: 29/5/1991 - 3747/1 md.) Yükseköğretim kurumlarında, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk dili, yabancı dil zorunlu derslerdendir. Ayrıca, zorunlu olmamak koşuluyla beden eğitimi veya güzel sanat dallarındaki derslerden birisi okutulur. Bütün bu dersler en az iki yarı yıl olarak programlanır ve uygulanır.

2547 sayılı Kanun 4. Bölüm 12. Maddeye göre Üniversitelerin görevleri;

- a) Çağdaş uygarlık ve eğitim - öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde, toplumun ihtiyaçları ve kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun ve ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim - öğretim, bilimsel araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak,
- b) Kendi ihtisas gücü ve maddi kaynaklarını rasyonel, verimli ve ekonomik şekilde kullanarak, milli eğitim politikası ve kalkınma planları ilke ve hedefleri ile Yükseköğretim Kurulu tarafından yapılan plan ve programlar doğrultusunda, ülkenin ihtiyacı olan dallarda ve sayıda insangücü yetiştirmek,
- c) Türk toplumunun yaşam düzeyini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini söz, yazı ve diğer araçlarla yaymak,

- d) Örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim yoluyla toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak,
- e) Ülkenin bilimsel, kültürel, sosyal ve ekonomik yönlerden ilerlemesini ve gelişmesini ilgilendiren sorunlarını, diğer kuruluşlarla işbirliği yaparak, kamu kuruluşlarına önerilerde bulunmak suretiyle öğretim ve araştırma konusu yapmak, sonuçlarını toplumun yararına sunmak ve kamu kuruluşlarınca istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini ve önerilerini bildirmek,
- f) Eğitim - öğretim ve seferberliği içinde, örgün, yaygın, sürekli ve açık eğitim hizmetini üstlenen kurumlara katkıda bulunacak önlemleri almak,
- g) Yörelereindeki tarım ve sanayinin gelişmesine ve ihtiyaçlarına uygun meslek elemanlarının yetişmesine ve bilgilerinin gelişmesine katkıda bulunmak, sanayi, tarım ve sağlık hizmetleri ile diğer hizmetlerde modernleşmeyi, üretimde artışı sağlayacak çalışma ve programlar yapmak, uygulamak ve yapılanlara katılmak, bununla ilgili kurumlarla işbirliği yapmak ve çevre sorunlarına çözüm getirici önerilerde bulunmak,
- h) Eğitim teknolojisini üretmek, geliştirmek, kullanmak, yaygınlaştırmak,
- i) Yükseköğretimin uygulamalı yapılmasına ait eğitim - öğretim esaslarını geliştirmek, döner sermaye işletmelerini kurmak, verimli çalıştırmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

Üniversitenin Organları;

Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu.

Rektör: Devlet Üniversitelerinde rektör, profesör akademik unvanına sahip kişiler arasından görevdeki rektörün çağrısı ile toplanacak üniversite öğretim üyeleri tarafından seçilecek adaylar arasından Cumhurbaşkanınca atanır. Rektörün görev süresi 4 yıldır.

Senato: Rektörün başkanlığında, rektör yardımcıları, dekanlar ve her fakülteden fakülte kurullarınca üç yıl için seçilecek birer öğretim üyesi ile rektörlüğe bağlı enstitü ve yükseköğretim müdürlerinden teşekkül eder.

Üniversite Yönetim Kurulu; Rektörün başkanlığında dekanlardan, üniversiteye bağlı değişik öğretim birim ve alanlarını temsil edecek şekilde senatoca dört yıl için seçilecek üç profesörden oluşur.

Fakülte Organları;

Dekan, Fakülte Kurulu, Fakülte Yönetim Kurulu.

Dekan; Fakültenin ve birimlerinin temsilcisi olan dekan, rektörün önereceği, üniversite içinden veya dışından üç profesör arasından Yükseköğretim Kurulunca üç yıl süre ile seçilir ve normal usul ile atanır. Süresi biten dekan yeniden atanabilir.

Fakülte Kurulu; dekanın başkanlığında fakülteye bağlı bölümlerin başkanları ile varsa fakülteye bağlı enstitü ve yüksekokul müdürlerinden ve üç yıl için fakültedeki profesörlerin kendi aralarından seçecekleri üç, doçentlerin kendi aralarından seçecekleri iki, yardımcı doçentlerin kendi aralarından seçecekleri bir öğretim üyesinden oluşur.

Fakülte Yönetim Kurulu; dekanın başkanlığında fakülte kurulunun üç yıl için seçeceği üç profesör, iki doçent ve bir yardımcı doçentten oluşur.

Enstitünün Organları;

Enstitü Müdürü, Enstitü Kurulu ve Enstitü Yönetim Kuruludur.

Enstitü Müdürü; üç yıl için ilgili fakülte dekanının önerisi üzerine rektör tarafından atanır.

Enstitü Kurulu; müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ve enstitüyü oluşturan ana bilim dalı başkanlarından oluşur.

Enstitü Yönetim Kurulu; müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları, müdürce gösterilecek altı aday arasından enstitü kurulu tarafından üç yıl için seçilecek üç öğretim üyesinden oluşur.

Yüksekokulların Organları;

Yüksekokul Müdürü, Yüksekokul Kurulu ve Yüksekokul Yönetim Kuruludur.

Yüksekokul Müdürü; üç yıl için ilgili fakülte dekanının önerisi üzerine rektör tarafından atanır.

Yüksekokul Kurulu; müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ve okulu oluşturan bölüm veya ana bilim dalı başkanlarından oluşur.

Yüksekokul Yönetim Kurulu; müdürün başkanlığında, müdür yardımcıları ile müdürce gösterilecek altı aday arasından yüksekokul kurulu tarafından üç yıl için seçilecek üç öğretim üyesinden oluşur.

Bölüm Organları;

Bölüm, Bölüm Başkanı tarafından yönetilir.

Bölüm Başkanı; bölümün aylıklı profesörleri, bulunmadığı takdirde doçentleri, doçent de bulunmadığı takdirde yardımcı doçentler arasından fakültelerde dekanca, fakülteye bağlı yüksekokullarda müdürün önerisi üzerine dekanca, rektörlüğe bağlı yüksekokullarda müdürün önerisi üzerine rektörce üç yıl için atanır.

4.15. Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı'nın Yasal ve Kurumsal Yapısı

4.15.1. Yönetim ve Amaçlar

Mediko-Sosyal Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesi Uygulama Yönetmeliği 2547 sayılı Kanun'un 2880 sayılı Kanun'la değişik 46. ve 47. maddeleri uyarınca üniversitelerde kurulacak Mediko-Sosyal, Sağlık, Kültür ve Spor İşleri Dairesinin teşkilatlanması, yönetimi, çalışmaları, görevlilerin yetki ve sorumluluklarına ilişkin genel hükümleri kapsar. Üniversitelerde hizmet verdiği kesimin bütünü için bir sağlık kuruluşu, öğrencilerin sosyal, kültürel danışma ve rehberlik ile spor ihtiyaçlarını karşılayan bir hizmet birimi ve aynı zamanda eğitim-öğretimin desteklenmesi amacıyla bu alanda uygulama ve araştırmaların yapıldığı bir uygulama dairesidir.

SKS Daire Başkanlığının amacı; öğrencilerin beden ve ruh sağlığını korumak, hasta olanları tedavi etmek veya ettirmek, barınma, beslenme, çalışma, dinlenme ve ilgi alanlarına göre boş zamanlarını değerlendirmek, yeni ilgi alanları kazanmalarına imkan sağlayarak, gerek sağlık ve gerekse sosyal durumlarının iyileşmesine, yeteneklerinin ve kişiliklerinin sağlıklı bir şekilde gelişmesine imkan verecek hizmetler sunmak ve onları ruhsal ve bedensel sağlıklarına özen gösteren bireyler olarak yetiştirmek, birlikte düzenli ve disiplinli çalışma, dinlenme ve eğlenme alışkanlıkları kazandırmaktır.

Dairenin sağlık hizmetlerinden, üniversitede çalışanlar ile emekliler ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile bireyleri de yararlanır. Daire, üniversitede çalışanların, "Daire Hekimliği" görevini de yapar.

Daire; aynı zamanda bu amacının gerçekleştirilmesine yönelik araştırma ve uygulama yapan veya yaptıran bir araştırma eğitim kuruluşudur.

Dairenin Organları;

Daire Yönetim Kurulu, Daire Başkanı, Daire Başkan Yardımcısıdır. Daire başkanı, Daire yönetim kurulu, Daire başkan yardımcıları, şube müdürleri karar alıcı ve uygulayıcıdırlar.

Dairenin bu hizmetlerini sunabilmesi için gerekli olan mali kaynaklar öğrencilerden ve devletten tahsil edilen öğrenim harçlarıdır. Harçların devlet tarafından karşılanan kısmını ve öğrencilerin kendi payına düşen harçları kullanarak hizmetlerine devam eder.

Dairenin bu hizmetleri yürütebilmek için yaptırdığı birçok tesis ve bunların personelleri mevcuttur.

4.15.2. SKS Daire Başkanlığı'nın Yürüttüğü Başlıca Hizmetler

Daire Başkanlığı belirtilen amaçlar doğrultusunda bütçe imkanları nispetinde aşağıda belirtilen hizmetleri yerine getirir.

- Her türlü sağlık hizmetlerini yürütür, yataklı sağlık merkezleri açar,
- Güzel sanatlar ve spor alanlarında çalışmalar ve gösteriler düzenler,
- Öğrencilere burs ve kredi, beslenme, barınma, çalışma, dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme, ulaşım ve iş bulma alanlarında yardımcı olacak hizmetlerde bulunur,
- Psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri yapar, öğrencilerin kişisel ve ailevi sorunlarını çözümlemeye çalışır,
- Hizmet alanına giren konularda araştırma ve uygulamalar yapar veya yaptırır ve gerekli gördüklerini yayınlar,

➤ Hizmet veren meslek elemanlarının yetişme ve gelişmelerini sağlamak için hizmet içi eğitim programları düzenler,

➤ Bütün bu hizmetlerin görülmesi için gerekli olan öğrenci kantin ve lokantaları, okuma salonları ile öğrenci yurtları açar, toplantı, sinema ve tiyatro salonları, spor salon ve sahaları, kamp yerleri sağlar, bu ve benzeri diğer tesisleri kurar, kiralar, işletir veya işletirir. Bu amaca yönelik olarak üniversitenin diğer birimleri ve üniversite dışındaki kuruluşlarla işbirliği içinde çalışır, döner sermaye işletmeleri kurar.

4.15.2.1. Sağlık Hizmetleri

Dairede öğrencilerin beden ve ruh sağlığı hizmetlerini yürütmek üzere aşağıdaki hizmetler yapılır:

❖ Üniversitenin bütün öğrencileri ile çalışanları, emeklileri ve çalışanların bakmakla yükümlü olduğu bireyleri için sağlık fişi düzenlemek,

❖ Üniversitedeki bütün öğrencileri imkanlar ölçüsünde her yıl bir defa zorunlu olarak sağlık kontrolünden geçirmek ve tespit edilen bulguları sağlık fişine işlemek,

❖ Öğrencilere, gerektiği zamanlarda koruyucu aşılar uygulamak,

❖ Öğrencilerle, üniversitede görevli diğer personel için, sağlıklarını korumak, bu konuda bilgilerini arttırmak ve eğitmek amacıyla konferanslar düzenlemek, ilgili filmleri göstermek ve gerekirse broşürler dağıtmak,

❖ Öğrencilerle diğer personelin muayeneleri ile ayakta tedavilerini yapmak,

❖ Yatırılarak inceleme ve tedavisi gereken hastaların, ilgili sağlık kuruluşlarına gönderme işlemleri ile her türlü laboratuvar tahlilleri ve radyolojik incelemelerini yapmak veya yaptırmak,

❖ Öğrencilerin, bütçe imkanları ölçüsünde görevli hekimlerce saptanacak ilaç, gözlük, ortopedik cihaz vb. ihtiyaçları sağlamak,

❖ Tedavi masraflarını T.C. Emekli Sandığı ve Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından karşılanan öğrencilerin, bu giderleri ile gözlük ve ortopedik araç masraflarının söz konusu kurumlar tarafından daireye ödenmesini sağlamak.

4.15.2.2. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri olarak öğrencilerin karşılaştıkları duygusal, sosyal, eğitime veya meslek ve iş seçimine ilişkin sorunların çözümünde onlara danışmanlık ve rehberlik yapar ve bu amacını gerçekleştirmek için aşağıdaki hizmetleri yürütür:

❖ Yeni giren öğrencilere, üniversite, kurallar ve yakın çevre hakkında tanıtıcı ve aydınlatıcı bilgiler vermek, öğrencinin çevreye ve üniversiteye alışmasını sağlamak,

❖ Öğrencilerin sorunlarını saptamak ve çözümü için ilgili kurumlarla işbirliği yapmak,

❖ Bulundukları bölümü değiştirmek isteyen öğrencilerin kendi ilgi ve yeteneklerini tanımasına ve uygun seçimler yapmasına yardımcı olmak,

❖ Öğrencilere ileride sahip olacakları mesleğe ilişkin bilgiler vermek ve onları çevredeki iş imkanlarından haberdar etmek. Özel kamu kuruluşları ile işbirliği yaparak, mezunlara iş bulmaya yardımcı olmak ve işe yerleştirilen mezunları imkanları ölçüsünde izlemek,

❖ Duygusal sorunları olan öğrencilere, istek ve ihtiyaçlarına göre bireysel veya grupta psikolojik danışma yapmak. Bireyin önemli kararlar almasına, kendisini daha iyi tanımasına, çevresindeki insanlarla daha etkili ilişkiler kurmasına yardımcı olmak,

❖ Öğrencilerle ilgili olarak havale edilen vakalarda yetkililerce ön görüşme yapılmasını ve gerektiğinde onlara psikolojik testler uygulanmasını sağlamak. Yapılan değerlendirme sonucuna göre öğrenciyi ilgili hizmet birimine göndermek.

4.15.2.3. Sosyal Hizmetler

Dairede, Sosyal Hizmetler olarak aşağıdaki hizmetler yürütülür:

❖ Öğrencilerin barınma, beslenme, burs ve kredi gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli hizmetleri sağlamak, bu hizmetleri sunan kuruluşlarla işbirliği yaparak hizmetin daha iyi yürütülmesini sağlamak ve yurt kantin ve kafeteryalarının en iyi şekilde hizmet vermesi için çaba göstermek,

❖ Çeşitli konuları içeren kitap ve periyodik bulunduran okuma salonları açarak, öğrencilerin ilgi alanlarına göre bilgi edinmelerine, yeni ilgi alanları kazanmalarına yardım etmek ve boş zamanlarını okuyarak değerlendirmelerini özendirmek,

❖ Öğrencilerin ve çalışanların sömestr ve yaz tatilleri için, dinlenme tesisleri veya kamp yerleri kurmak veya bu konuda faaliyet gösteren kuruluşlarla anlaşarak hizmetin görülmesini sağlamak.

❖ Öğrencilerin ve çalışanların ulaşım hizmetlerinin görülmesini temin etmek veya bu konuda faaliyet gösteren kuruluşlarla anlaşarak, hizmetin en iyi şekilde yürütülmesini sağlamak,

❖ Üniversitede çalışanların okul öncesi çağıdaki ve okul çağındaki çocuklarının çalışma saatleri içinde bakımları ve eğitimlerine yardımcı olmak üzere, kreş, yuva ve benzeri birimler kurmak ve bu konuda ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak hizmetin en iyi şekilde görülmesini sağlamak.

4.15.2.4. Kültür Hizmetleri

Dairede kültür hizmetleri olarak öğrencilerin ilgi alanlarına göre boş zamanlarını değerlendirmek, yeni ilgi alanları ile birlikte dinlenme ve eğlence alışkanlığı kazanmalarını sağlamak, güzel sanatlarla ilgili faaliyetleri izlemelerini, isterlerse bu faaliyetlere katılmalarını da temin etmek amacıyla aşağıda gösterilen hizmetler yürütülür:

❖ Resim ve fotoğraf sergileri açmak, konser, konferans, tiyatro ve benzeri sanat ve kültür alanlarında faaliyetler düzenlemek ve bu maksatla bu çeşit faaliyetlerde bulunan kuruluşlarla işbirliği yaparak, öğrencilerin daha geniş ölçüde sanat ve kültür faaliyetlerinden yararlanmalarını sağlamak,

❖ Öğrencilerin boş zamanlarında ilgi ve yeteneklerine göre sanat ve kültür çalışmaları yapmaları için resim, fotoğraf, el sanatları, halk dansları, klasik dans, müzik ve benzeri faaliyet alanlarında kurslar, çalışma grupları, korolar oluşturmak, bu grup ve koroların üniversite içinde ve dışında konser, gösteri, sergi ve karşılaşma gibi faaliyetlerde bulunmalarını veya karşılaşmalara katılmalarını sağlamak.

4.15.2.5. Spor Hizmetleri

Dairede; spor hizmetleri olarak öğrencilerin ve çalışanların beden sağlıklarını korumak ve geliştirmek, onlara disiplinle çalışma alışkanlığı kazandırmak, spora ilgi duymalarını sağlamak, enerjilerini bu olumlu yöne yöneltmek, boş zamanlarını değerlendirmek için ilgi duydukları spor dalında çalışmalarını sağlamak üzere aşağıdaki hizmetler yürütülür:

❖ Grup çalışmaları ve karşılaşmalar düzenlemek, spor birlikleri kurmak,

❖ Bu amaçlarla kurulmuş bulunan yurt dışı ve yurt içi kuruluşlarla işbirliği yaparak, bu alandaki çalışmaları yaygınlaştırmak, üniversiteyi temsilen öğrencilerin yarışma ve karşılaşmalara katılmalarını sağlamak.

❖ Üniversitelerin tüm spor, tesis ve malzemelerinin tek elden kullanılmasını, elemanların planlı bir şekilde çalışmalarını ve bir merkezden yönetilmelerini sağlamak.

5. GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırma 2008-2009 öğretim yılının bahar yarı yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini devlet üniversiteleri oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini geri dönen cevaplar dikkate alınarak değerlendirilen devlet üniversitelerinden oluşmaktadır.

Türkiye üniversitelerinde Kampus Rekreasyonu'nun mevcut durumu hakkında bilgi sahibi olmak, rekreatif etkinliklerin içeriği ve üniversite imkanlarını tespit etmek, üniversitelerin çok yönlü hizmet veren bir Kampus Rekreasyon Birimi'ne bakış açılarını ortaya koymak araştırmanın hipotezleridir.

Veriler anket tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Anketin meydana getirilmesinde daha önce yapılan çalışmalar gözden geçirilmiş ve yeni sorular eklenerek hazırlanmıştır. Anket toplam 50 sorudan oluşturulmuştur. Anketin ilk bölümünde katılımcının unvanı, doğum tarihi, eğitim durumu, etkinliklere katılım sıklığı ile ilgili sorular yöneltilmiştir. İkinci bölümde üniversitenin yapısal özellikleri ile ilgili sorular, üçüncü bölümde tesisler ile ilgili sorular, dördüncü bölümde yönetsel kavramlarla ilgili sorular, beşinci bölümde katılımcıların katılım tercihleri ve amaçları ile ilgili sorular, altıncı bölümde etkinlik finans kaynakları ve bütçeleri ile ilgili sorular, yedinci bölümde insan kaynakları ile ilgili sorular ve son bölümde ise Kampus Rekreasyon Birimi oluşturulması ile ilgili sorular yöneltilmiştir.

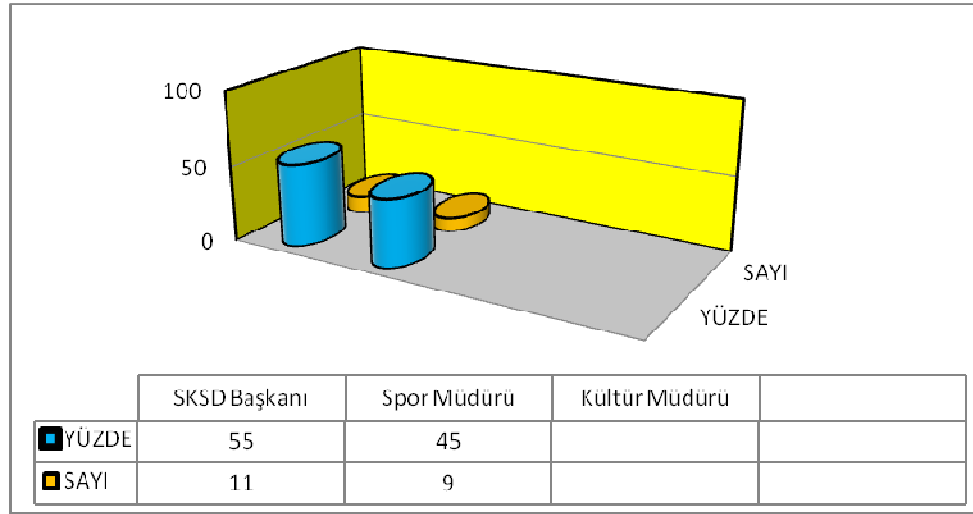
Verilerin analizi SPSS – 11.0 sürümü (Statistical Package for Social Science) kullanılarak işlenmiş ve değerlendirilmiştir.

Araştırmada anket sonuçlarından elde edilen verilerle frekans tabloları oluşturulmuş ve verilerin dağılımları bu tablolar ile gösterilmiştir.

6. BULGULAR

6.1. Üniversiteleri Adına Anketi Cevaplayan Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular.

Tablo 1: Üniversitenizdeki Görev Tanımınız Hangisidir?

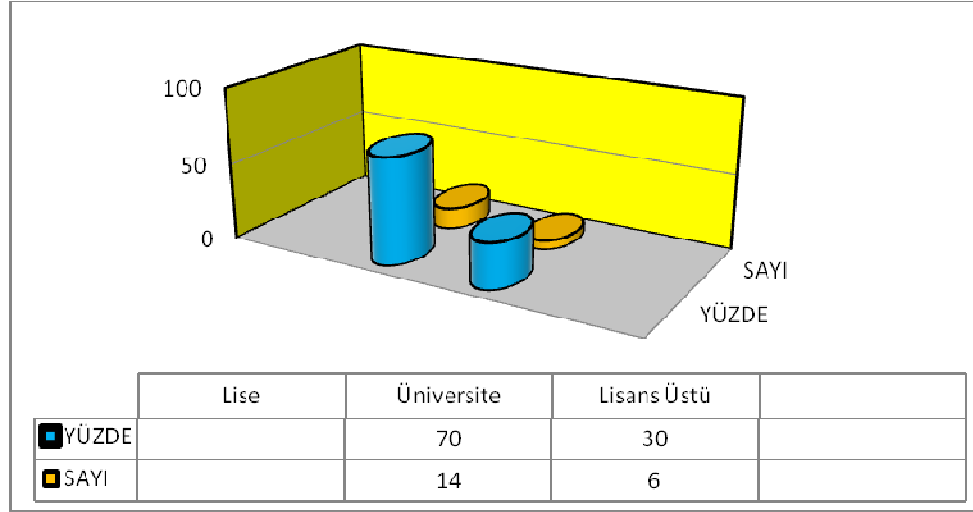
Örneklem grubu Görev Tanımı değişkeni baz alınarak incelendiğinde % 55'nin Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanı, % 45'nin Spor Şube Müdürü olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Yaşınızı belirtiniz.

Yaş	Sayı	Yüzde
29	1	5,3
31	1	5,3
44	2	10,5
45	1	5,3
46	3	15,8
47	1	5,3
48	1	5,3
49	1	5,3
50	1	5,3
51	3	15,8
52	1	5,3
53	1	5,3
54	2	10,5
Toplam	19	100,0

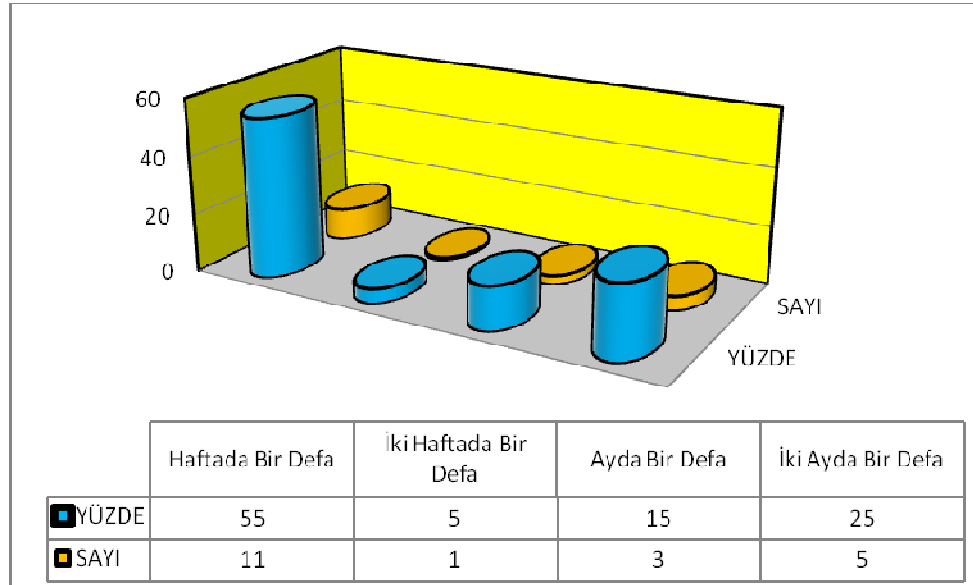
Örneklem grubu Yaş değişkeni baz alınarak incelendiğinde % 43'sinin 50 yaş üzerinde, % 47'sinin 40 yaş üzerinde, % 5'inin 30 yaş üzerinde, % 5'inin 20 yaş üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Eğitim Durumunuzu Belirtiniz.

Örneklem grubu Eğitim Durumu değişkeni baz alınarak incelendiğinde % 70'nin üniversite, % 30'nun yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Rekreatif Etkinliklere Katılım Sıklığınız Hangisidir?

Örneklem grubu Rekreatif Etkinliklere Katılım Sıklığı değişkeni baz alınarak incelendiğinde % 55'nin haftada bir defa, % 5'nin iki haftada bir defa, % 15'nin ayda bir defa, % 25'nin iki ayda bir defa katıldığı görülmektedir.

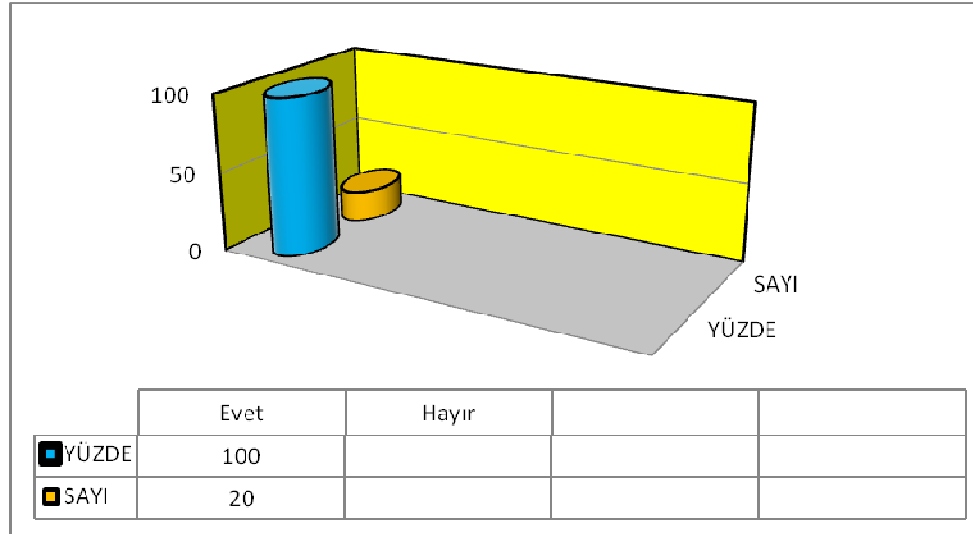
6.2. Katılımcı Üniversitelerin Yapısal Özelliklerine İlişkin Bulgular.

Tablo 5: Üniversitenizin Kuruluş Tarihini Belirtiniz.

Kuruluş Tarihi	Sayı	Yüzde
1933	1	5,0
1955	2	10,0
1957	1	5,0
1959	1	5,0
1971	1	5,0
1973	1	5,0
1975	3	15,0
1982	2	10,0
1987	1	5,0
1992	3	15,0
2006	3	15,0
2007	1	5,0
Toplam	20	100,0

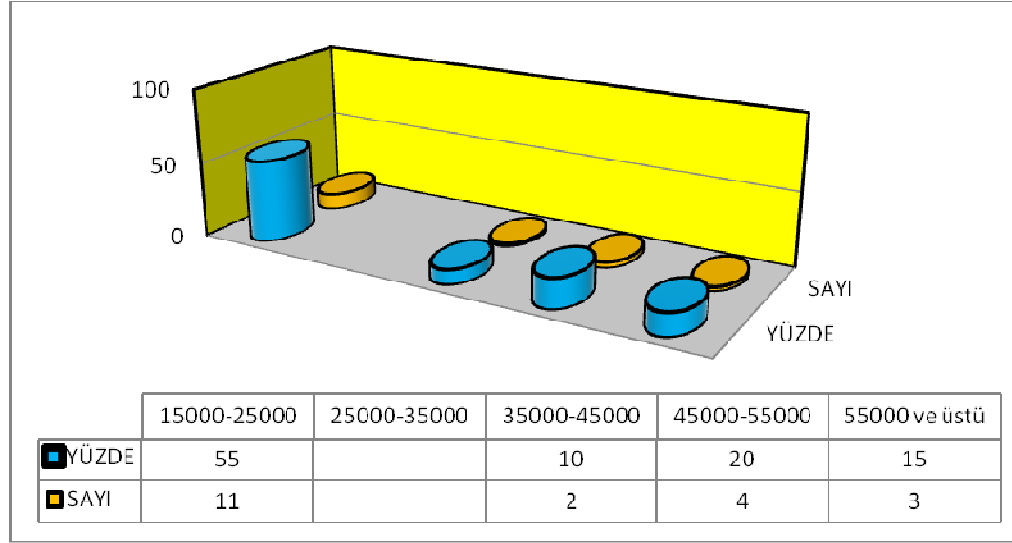
Örneklem grubu Üniversitelerin Kuruluş Tarihi değişkeni baz alınarak incelendiğinde % 25'inin 1960 öncesi, %25'inin 1980 öncesi, % 30'nun 2000 öncesi, %20'sinin 2008 öncesi kurulduğu olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Üniversitenizde Ana Kampus Bulunmakta mıdır?

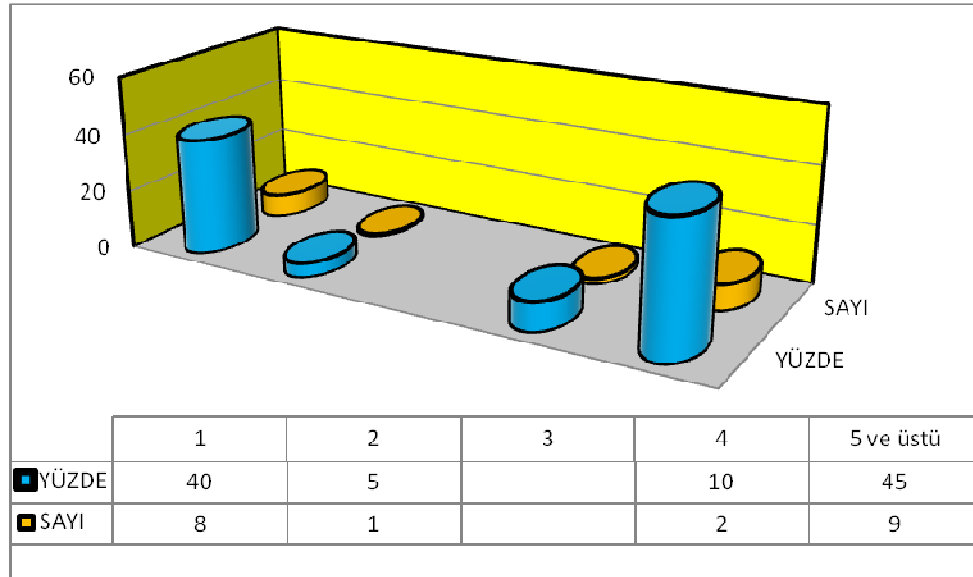
Örneklem grubu Ana Kampus değişkeni baz alınarak incelendiğinde % 100 oranında, her üniversitenin ana kampus'a sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Üniversitenizde Öğrenim Gören Öğrenci Sayısı Ne Kadardır?

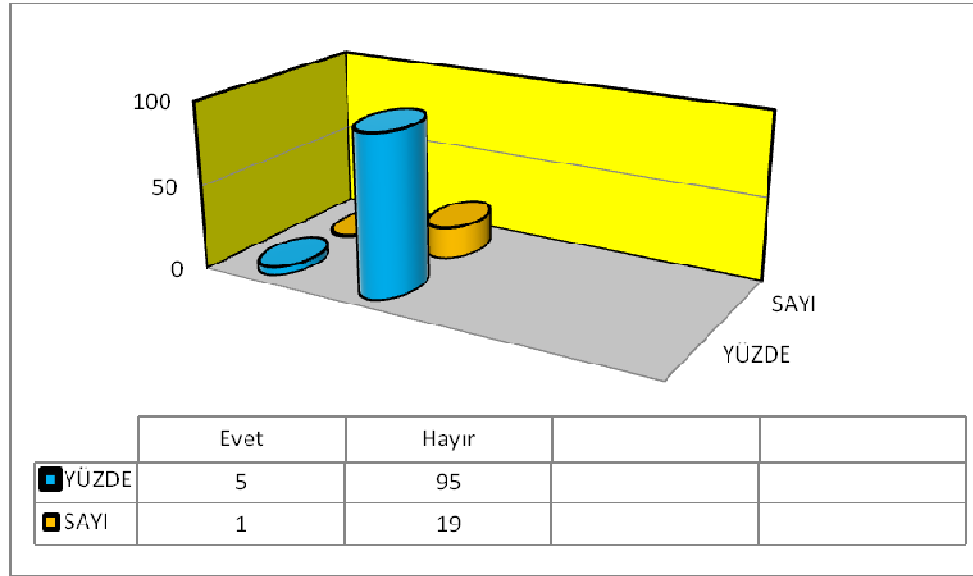
Örneklem grubu Öğrenci Sayısı değişkeni baz alınarak incelendiğinde % 55'nin on beş bin ile yirmi beş bin arasında, % 10'nunun otuz beş bin ile kırk beş bin arasında, % 20'sinin kırk beş bin ile elli beş bin arasında, % 15'nin de elli beş binin üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Üniversitenizde Ana Kampus Haricinde Kaç Kampus Bulunmaktadır?

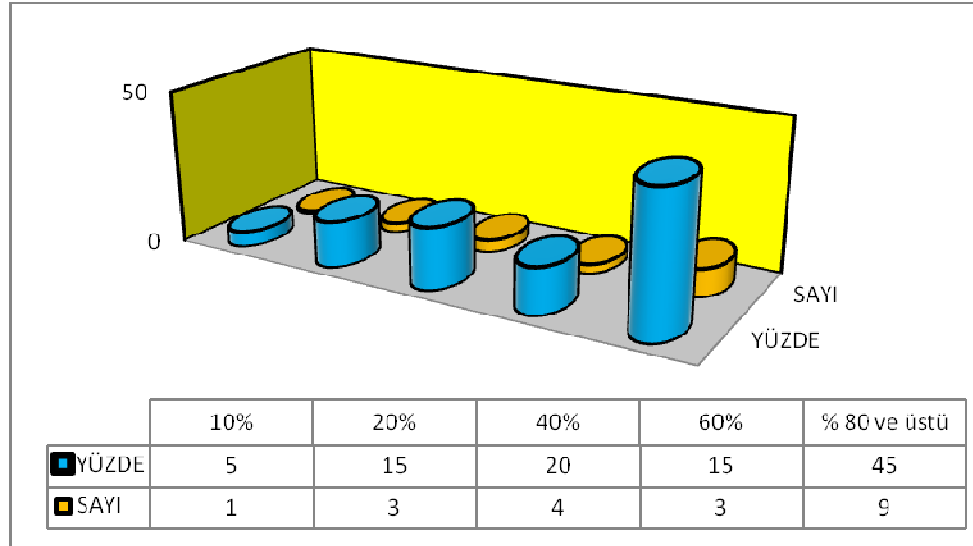
Örneklem grubu Kampus Sayısı değişkeni baz alınarak incelendiğinde % 45'nin beşten daha fazla kampusa, %40'nın bir kampusa, %10'nunun dört kampusa, % 5'nin de iki kampusa sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 9: Üniversitenizde Tüm Fakülte ve Yüksekokullar Ana Kampus Bulunmaktadır?

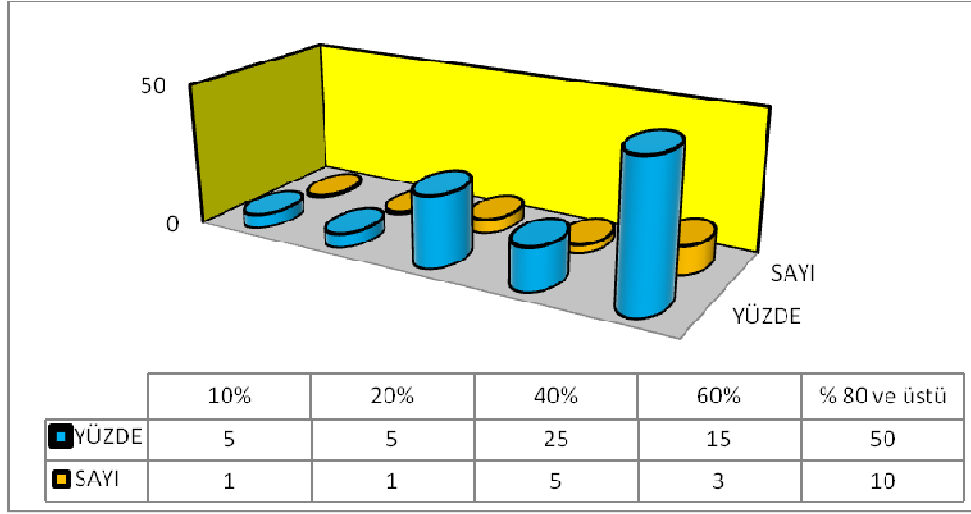
Örneklem grubu tüm fakülte ve yüksek okulların ana kampusta bulunmalarına dair değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 95'inin ana kampusta bulunmadığını, %5'inin tüm fakülte ve yüksek okullarının ana kampusta olduğu görülmektedir.

Tablo 10: Üniversitenizde öğrenim görmekte olan öğrencilerin yüzde kaç Ana Kampusta eğitim- öğretim görmektedir?

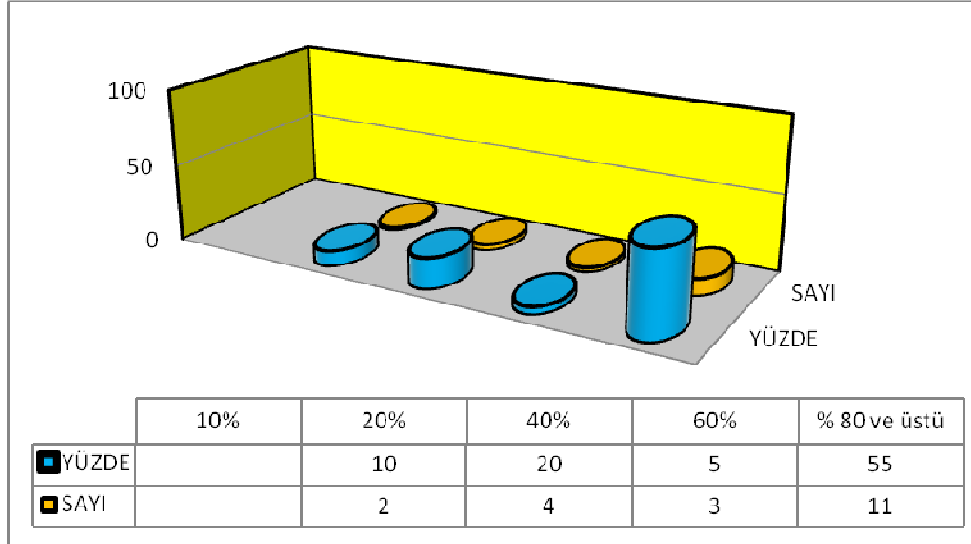
Örneklem grubu ana kampusta öğrenim gören öğrenci değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin % 45'nin öğrencilerinin %80'den fazlasının, %20'sinin öğrencilerinin %40'nın, %15'nin öğrencilerinin %60'nın, %5'inin öğrencilerinin %10'nunun ana kampusta öğrenim aldığı görülmektedir.

Tablo 11: Üniversitenizde görev yapan Akademik Personelin yüzde kaç Ana Kampusta ders vermektedir?

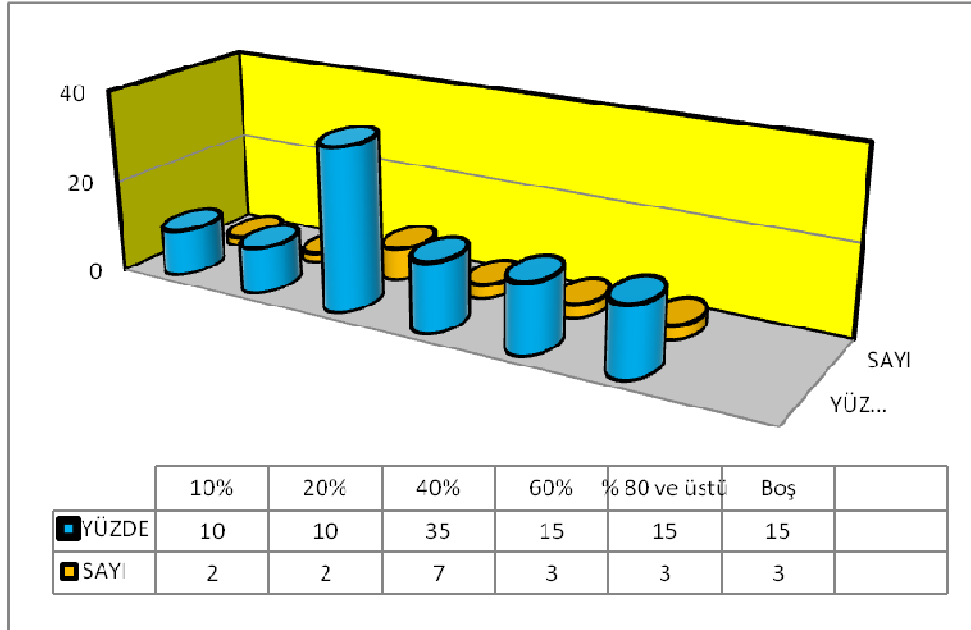
Örneklem grubu ana kampusta ders veren akademisyen değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin % 50'sinin akademik kadrosunun %80'den fazlasının, %25'inin akademik kadrosunun %40'nın, %15'nin akademik kadrosunun %60'nın, %5'inin akademik kadrosunun %20'sinin ana kampusta ders verdiği görülmektedir.

Tablo 12: Üniversitenizde görev yapan İdari Personelin yüzde kaç Ana Kampusta çalışmaktadır?

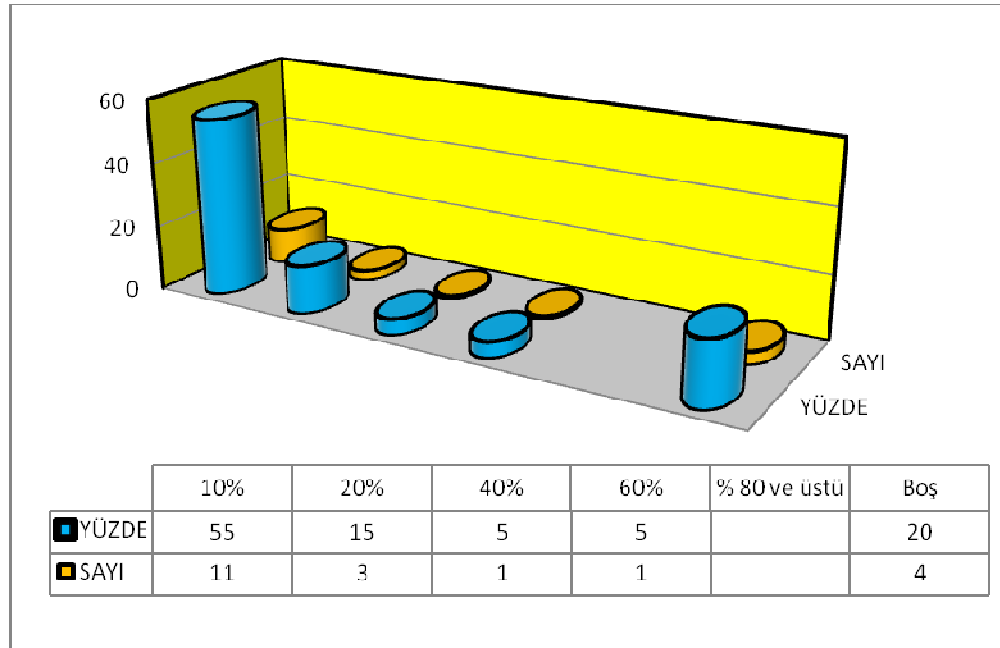
Örneklem grubu ana kampusta çalışan idari personel değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin % 55'inin idari kadrosunun %80'den fazlasının, %20'sinin idari kadrosunun %40'nın, %5'nin idari kadrosunun %60'nın, %10'nunun akademik kadrosunun %20'sinin ana kampusta çalıştığı görülmektedir.

Tablo 13: Üniversiteniz öğrencilerinizin yüzde kaçını Ana Kampusta yer alan öğrenci yurtlarında kalmaktadır?

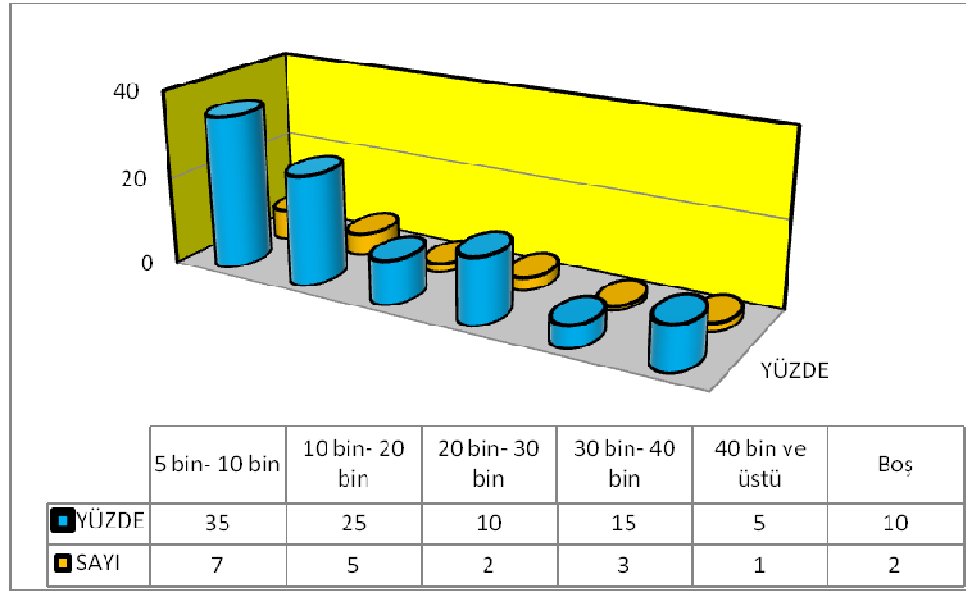
Örneklem grubu ana kampusta öğrenci yurtlarında kalan öğrenci sayısı değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin % 15'inin öğrencilerinin %80'den fazlasının, %35'nin öğrencilerinin %40'ının, %15'nin öğrencilerinin %60'ının, %10'nunun öğrencilerinin %20'sinin ana kampusta kaldığı görülmektedir. %15'lik bir dilimde ise ana kampusta yurt binası bulunmamaktadır.

Tablo 14: Üniversiteniz mensupları ve ailelerinden yüzde kaçını Ana Kampusta yer alan üniversitenize ait lojmanlarda veya tesislerde kalmaktadır?

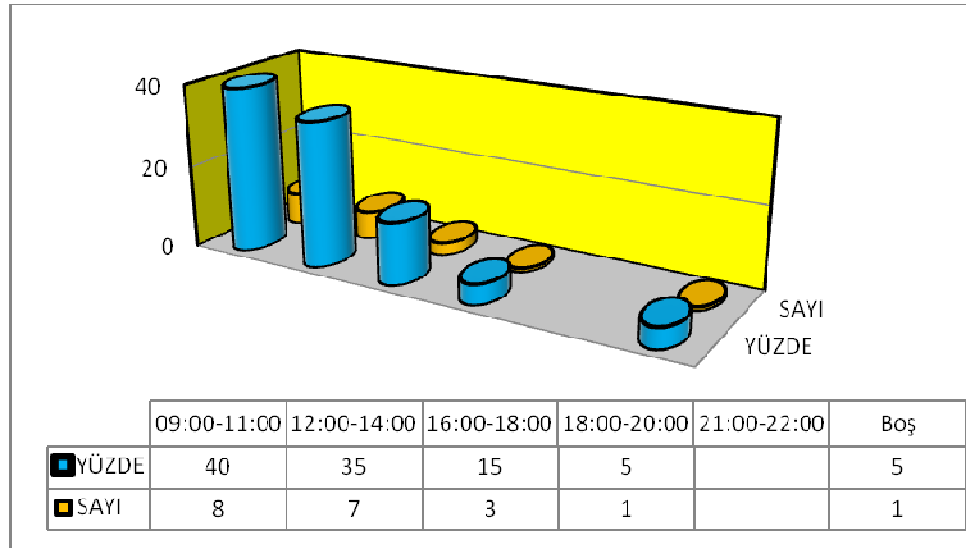
Örneklem grubu ana kampustaki lojmanlarda kalan personel sayısı değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin %55'inin personelinin %10'unun, %15'nin personelinin %20'sinin, %5'inin personelinin %60'ının ana kampusta kaldığı görülmektedir. %20'lik bir dilimde ise ana kampusta lojman binası bulunmamaktadır.

Tablo 15: Üniversiteniz Ana Kampusundaki **günlük** öğrenci ve personel **giriş-çıkışı** ne kadardır?

Örneklem grubu ana kampusa giriş-çıkış yapan öğrenci-personel sayısı değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin %35'inin beş-on bin, %25'inin on bin yirmi bin, %15'inin otuz kırk bin, %10'unun yirmi otuz bin , %5'inin kırk bin ve üstü olduğu görülmektedir.

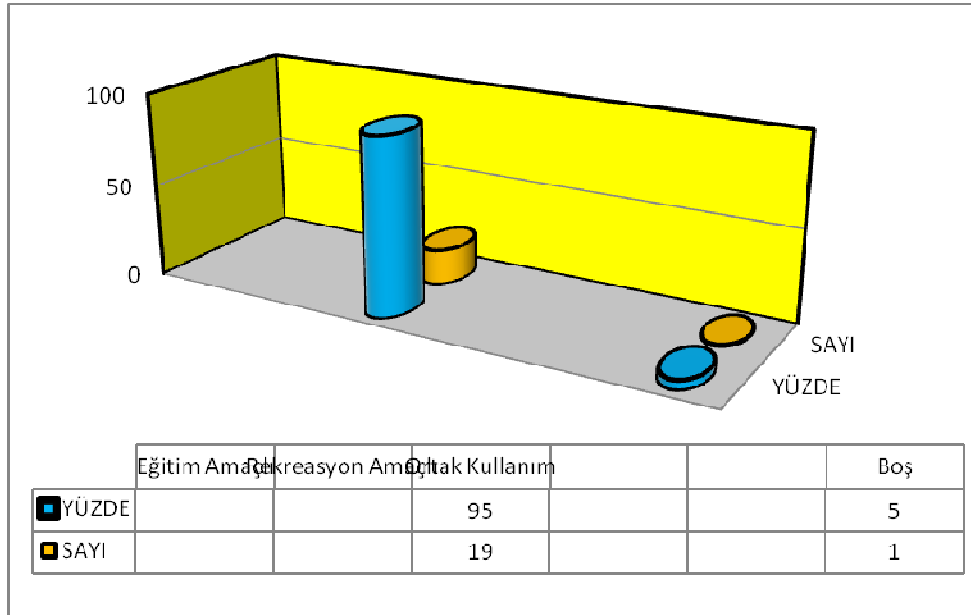
Tablo 16: Üniversiteniz Ana Kampusuna devam eden **öğrenciler günün hangi saatlerinde** yoğun olarak kampuste bulunmaktadır?

Örneklem grubu ana kampusta gün içerisinde öğrenci yoğunluğu değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin %40'ının dokuz on bir, %35'inin on iki on dört, %15'inin on altı on sekiz, %5'inin on sekiz yirmi saatleri arasında olduğu görülmektedir.

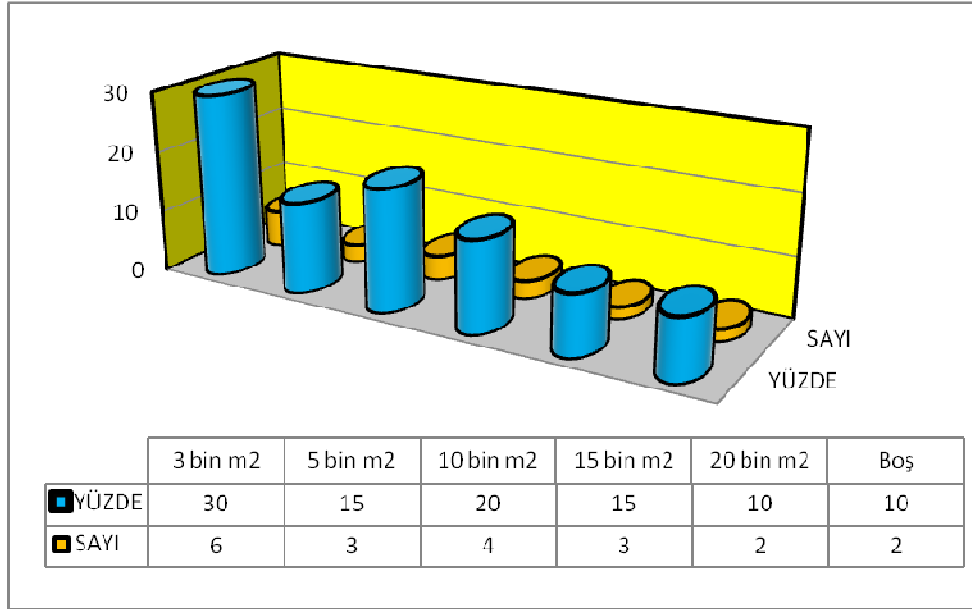
6.3. Katılımcı Üniversitelerin Rekreasyon Amaçlı Tesislerine İlişkin Bulgular.

Tablo 17: Üniversitenizdeki etkinlik tesis ve alanları rekreasyon amaçlı yada eğitim amaçlı olarak ayrılmış mıdır yoksa ortak mı kullanılmaktadır?

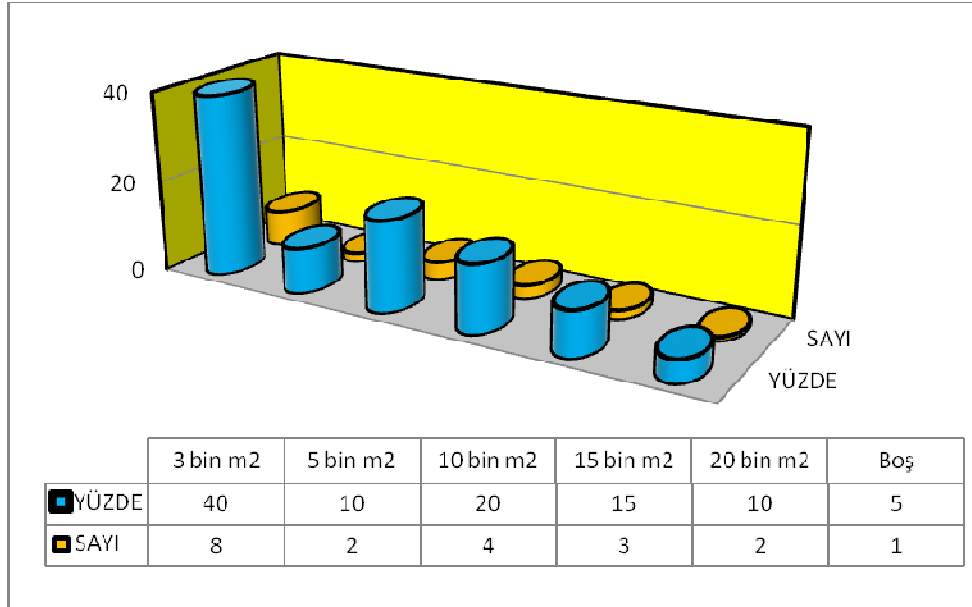
Örneklem grubu tesislerin rekreasyon ya da eğitim amaçlı kullanım değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin %95'inin tesisleri eğitim ve rekreatif etkinlikler için ortak kullandığı görülmektedir.

Tablo 18: Üniversitenizdeki dersler haricinde **Sportif Rekreasyon** amacıyla kullanılan tesislerin yaklaşık büyüklüğü ne kadardır?

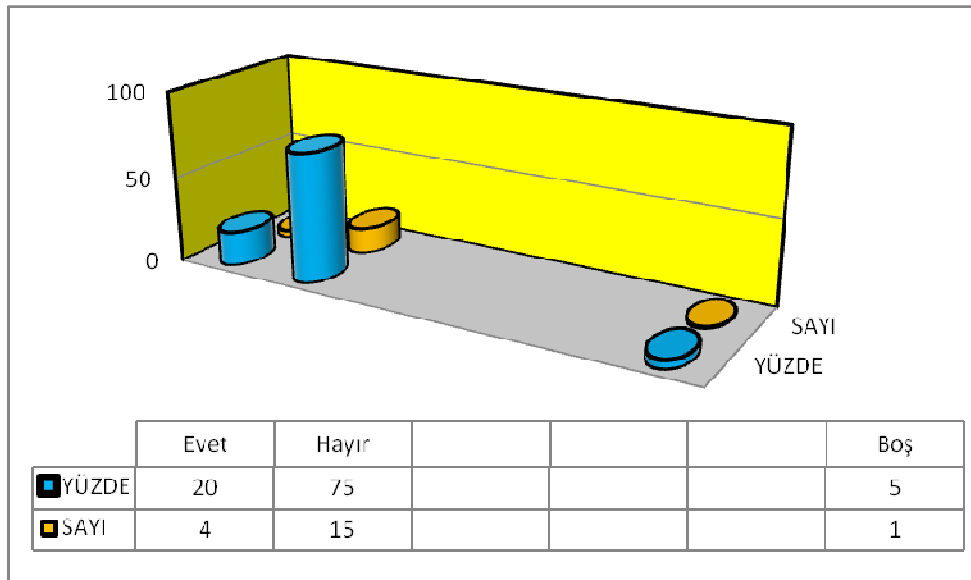
Örneklem grubu sportif rekreasyon amaçlı tesis büyüklüğü değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin %30'unun üç bin m2, %20'sinin on bin m2, %15'inin on beş bin m2, %10'unun yirmi bin m2, %15'inin beş bin m2 alana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 19: Üniversitenizdeki dersler haricinde **Kültürel Rekreasyon** amacıyla kullanılan tesislerin (sanat atölyeleri, müzik stüdyosu, cep sineması vb.) yaklaşık büyüklüğü ne kadardır?

Örneklem grubu kültürel rekreasyon amaçlı tesis büyüklüğü değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin %40'ının üç bin m2, %20'sinin on bin m2, %15'inin on beş bin m2, %10'unun yirmi bin m2 ve beş bin m2 alana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 20: Üniversiteniz Ana Kampusundaki rekreasyon tesislerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

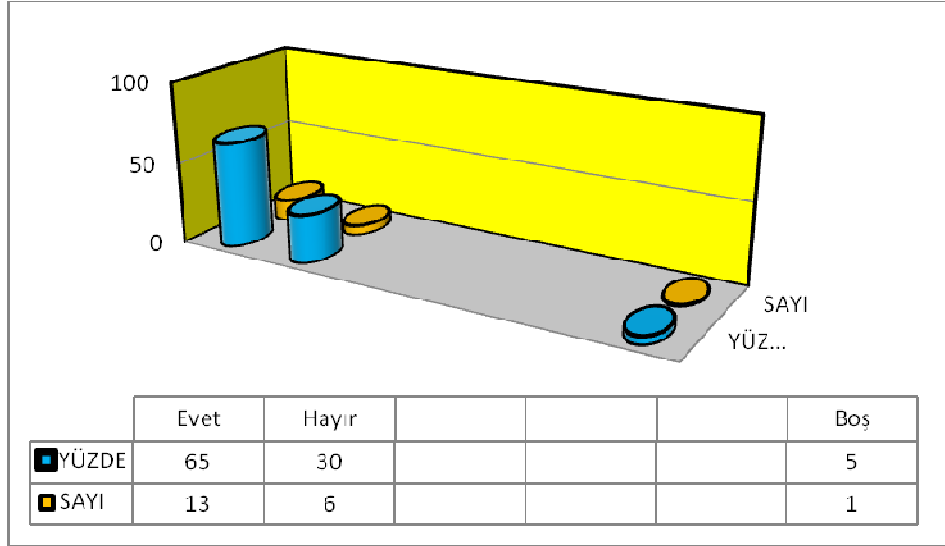
Örneklem grubu üniversitenizdeki rekreasyon tesislerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin %75'inin hayır, %20'sinin evet cevabı verdiği görülmektedir.

Tablo 21: Üniversiteniz Ana Kampusunda var olan rekreasyon tesislerini aşağıdaki listeden işaretleyiniz. Ders müfredatında yer alan dersleri uygulamak amacıyla ortak kullanılan mekânları ikinci kutucukta belirtiniz.

TESİS	REKREATİF ALAN		ORTAK KULLANIM		BOŞ	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
ATLETİZM PİSTİ (AÇIK)	4	%20	8	%40	8	%40
BASKETBOL SAHASI	6	%30	13	%65	1	%5
BUZ PATENİ SALONU	1	%5			19	%95
FİTNESS SALONU	7	%35	8	%40	5	%25
FUTBOL SAHASI (AÇIK)	5	%25	11	%55	4	%20
MİNİ GOLF SAHASI						%100
CİMNASTİK SALONU	4	%20	12	%60	4	%20
KAPALI SPOR SALONU	4	%20	11	%55	5	%25
YÜZME HAVUZU (AÇIK)	2	%10	2	%10	16	%80
YÜZME HAVUZU (KAPALI)	3	%15	4	%20	13	%65
OKÇULUK ATIŞ ALANI	2	%10			18	%90
SU SPORLARI MERKEZİ	1	%5			19	%95
SQUASH KORTU	1	%5			19	%95
TENİS KORTU (AÇIK)	6	%30	11	%55	3	%15
TİRMANİŞ DUVARI	1	%5	4	%20	15	%75
VOLEYBOL SAHASI	6	%30	8	%40	6	%30
MASA TENİSİ SALONU	2	%10	10	%50	8	%40
KAYKAY PİSTİ					20	%100
RESİM ATÖLYESİ	5	%25	6	%30	9	%45
SİNEMA SALONU	5	%25	4	%20	11	%55
SERĞİ SALONU	4	%20	9	%45	7	%35
SERAMİK ATÖLYESİ	3	%15	5	%25	12	%60
AHŞAP ATÖLYESİ	4	%20			16	%80
DANS SALONU	4	%20	8	%40	8	%40
FOTOĞRAF ATÖLYESİ	4	%20	3	%15	13	%65
HEYKEL ATÖLYESİ	2	%10	4	%20	14	%70
TİYATRO SALONU	3	%15	9	%45	8	%40
MÜZİK STÜDYOSU	6	%30	5	%25	9	%45
METAL İŞLER ATÖLYESİ	2	%10	6	%30	12	%60
Diğerlerini Ekleyiniz...						

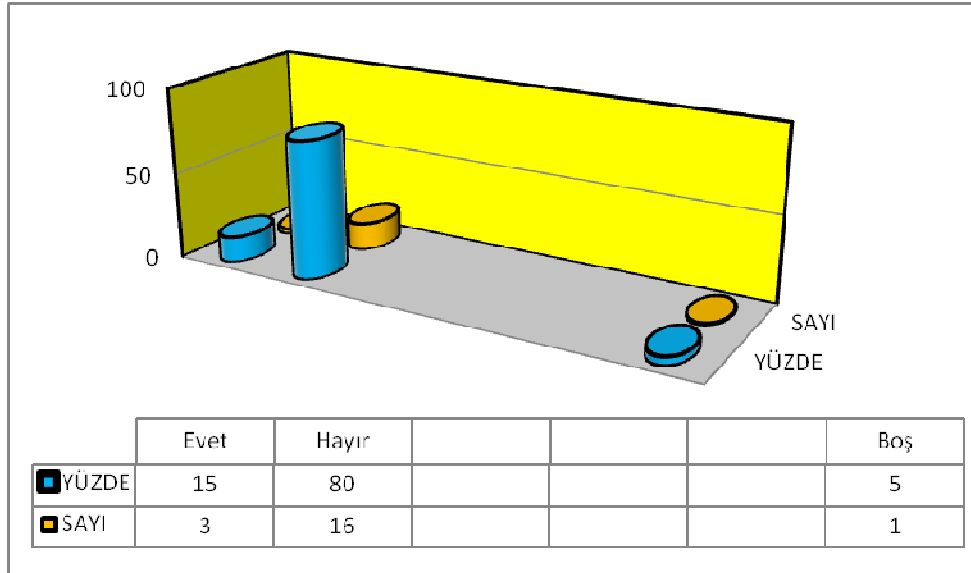
Örneklem grubu üniversitelerdeki rekreasyon tesisleri ve hangilerinin ortak kullanıldığı değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerde var olan tesislerin ancak %20-%30'luk bir dilimin rekreatif alan olarak kullanıldığı, üniversitelerin %80-%70'inin tesislerini ortak alan olarak kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 22: Üniversitenizdeki açık rekreasyon tesislerinin Ana Kampus içinde iyi yerleştirildiğini düşünüyor musunuz?

Örneklem grubu üniversitenizdeki açık rekreasyon tesislerinin ana kampus içinde iyi yerleştirildiğini düşünüyor musunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 65 Evet, % 30 Hayır cevabı elde edildiği görülmektedir.

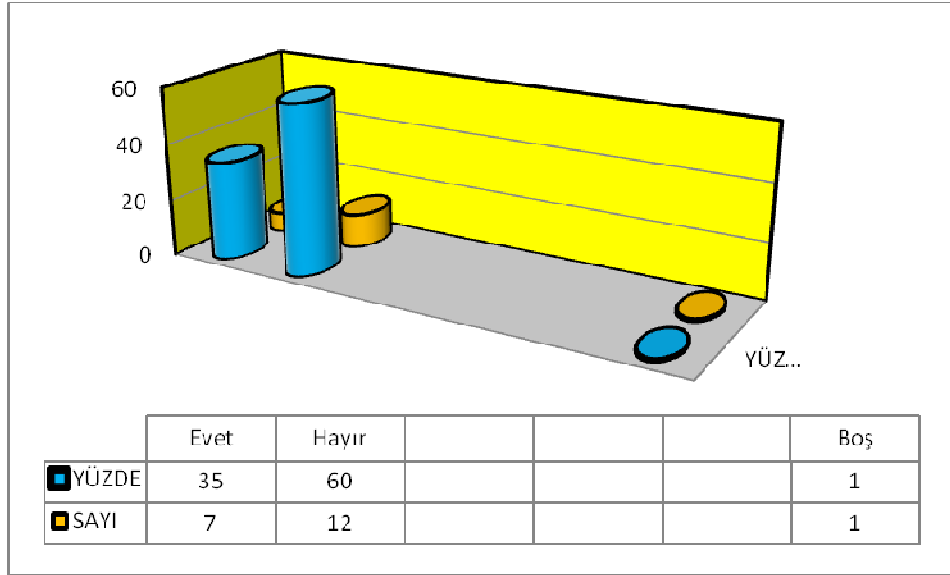
Tablo 23: Üniversitenizdeki rekreasyon tesislerinin Ana Kampus dışındaki Kampuslarda yeteri kadar inşa edildiğini düşünüyor musunuz?

Örneklem grubu üniversitenizdeki rekreasyon tesislerinin ana kampus dışında yeterli olduğunu düşünüyor musunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 80 Hayır, % 15 Evet cevabı elde edildiği görülmektedir.

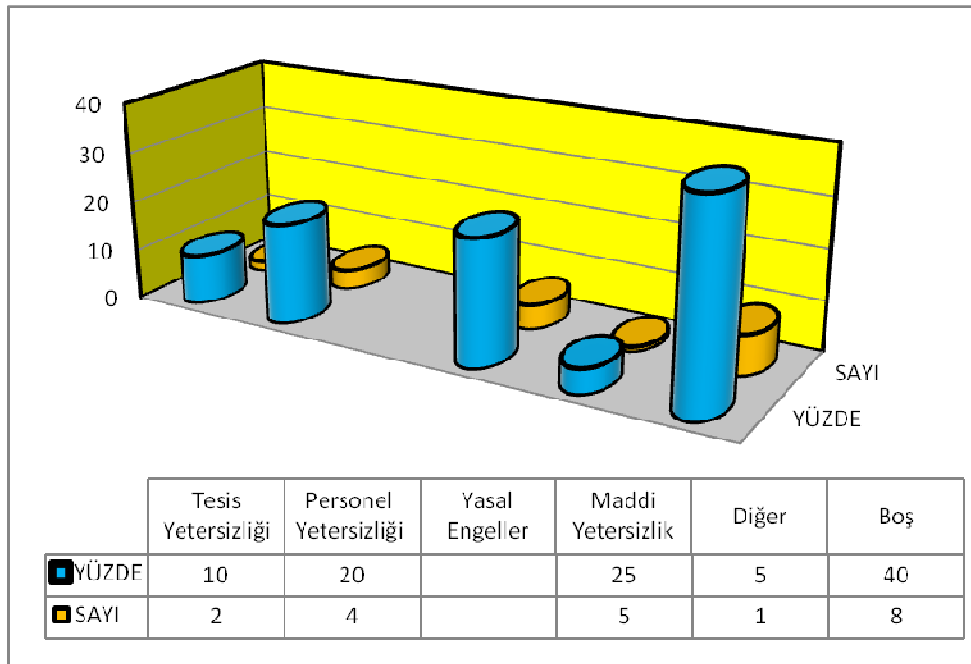
6.4. Katılımcı Üniversitelerin Kampus Rekreasyon Yönetimi ile İlgili Bulgular.

Tablo 24: Üniversiteniz rekreasyon tesislerini iyi işletebildiğinizi düşünüyor musunuz?

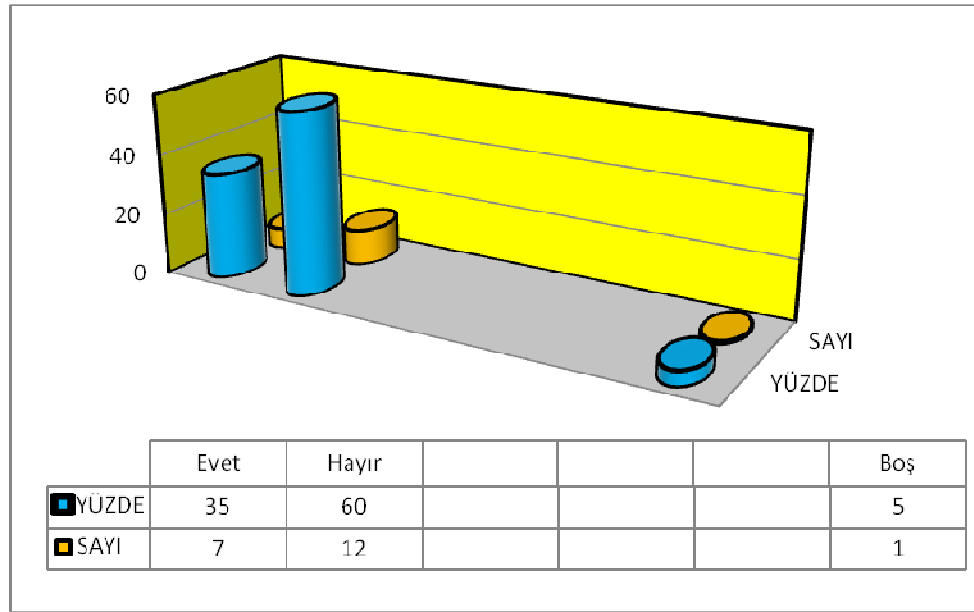
Örneklem grubu üniversitenizdeki rekreasyon tesislerini iyi işletebildiğinizi düşünüyor musunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 60 Hayır, % 35 Evet cevabı elde edildiği görülmektedir.

Tablo 25: Cevabınız “**hayır**” ise, sizi engelleyen en önemli sebep aşağıdakilerden hangisidir? (Bir tanesini yanıtlayınız)

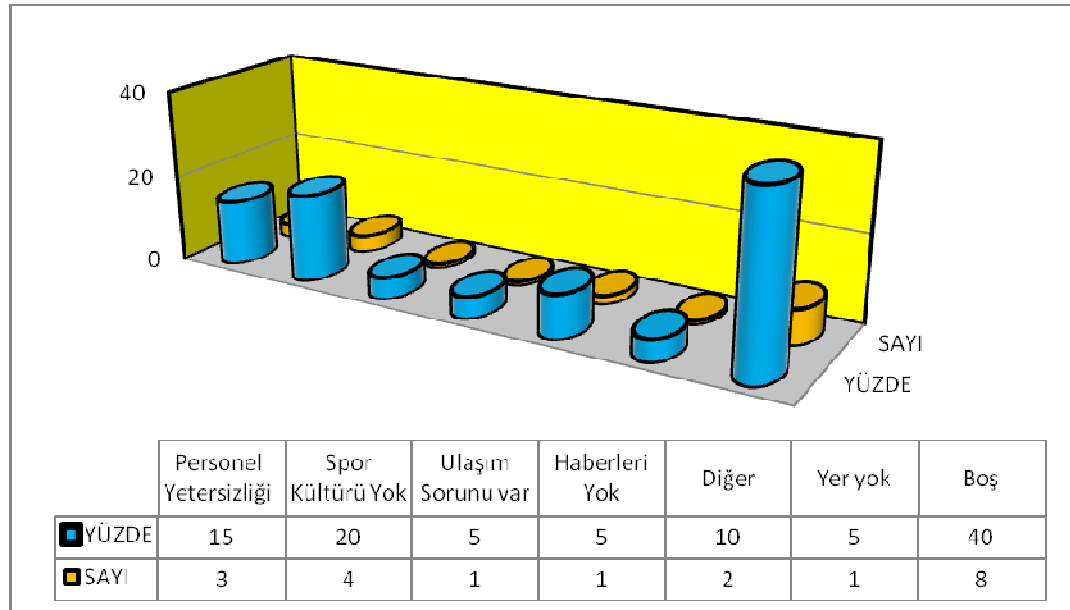
Örneklem grubu cevabınız “**hayır**” ise sizi engelleyen en önemli sebep hangisidir değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 25 maddi yetersizlikler, % 20 personel yetersizliği, %10 tesis yetersizliği, %5 diğer nedenler cevabı elde edildiği görülmektedir.

Tablo 26: Üniversitenizin rekreasyon tesislerinden personel ve aileleri, öğrenciler ve ailelerinin yeteri kadar faydalanabildiğini düşünüyor musunuz?

Örneklem grubu rekreasyon tesislerinden üniversite mensuplarının aileleri ile birlikte yeteri kadar faydalanabildiğini düşünüyor musunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 60 Hayır, % 35 Evet cevabı elde edildiği görülmektedir.

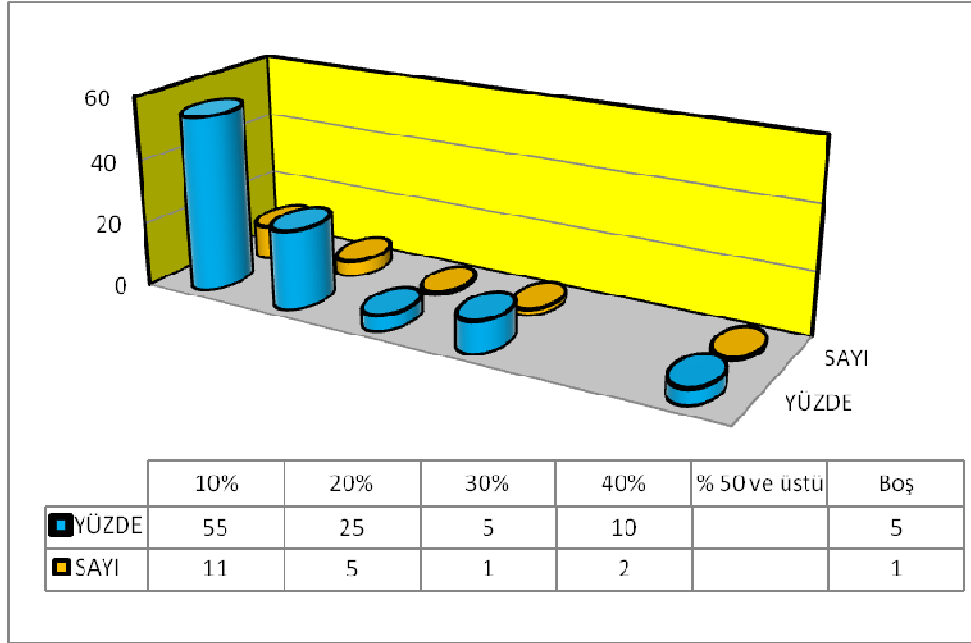
Tablo 27: Cevabınız “**hayır**” ise, katılımcıları engelleyen en önemli sebep sizce aşağıdakilerden hangisidir? (Bir tanesini yanıtlayınız)

Örneklem grubu cevabınız “**hayır**” ise katılımcıları engelleyen en önemli sebep sizce hangisidir değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 20 spor kültürü yok, % 15 personel yetersizliği, %10 diğer, % 5 haberleri yok, % 5 ulaşım sorunu cevabı verdiği görülmektedir.

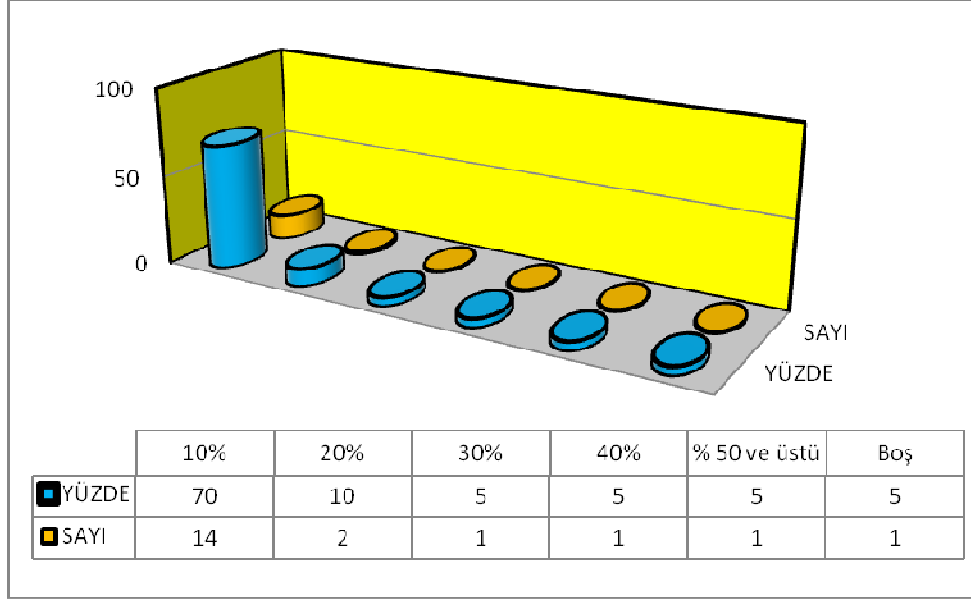
6.5. Katılımcı Üniversitelerde Kampus Rekreasyon Etkinliklerine Katılım Tercihleri ile İlgili Bulgular.

Tablo 28: Kampus Rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve ailelerinin oranı genel öğrenci mevcuduna göre yüzde kaçtır?

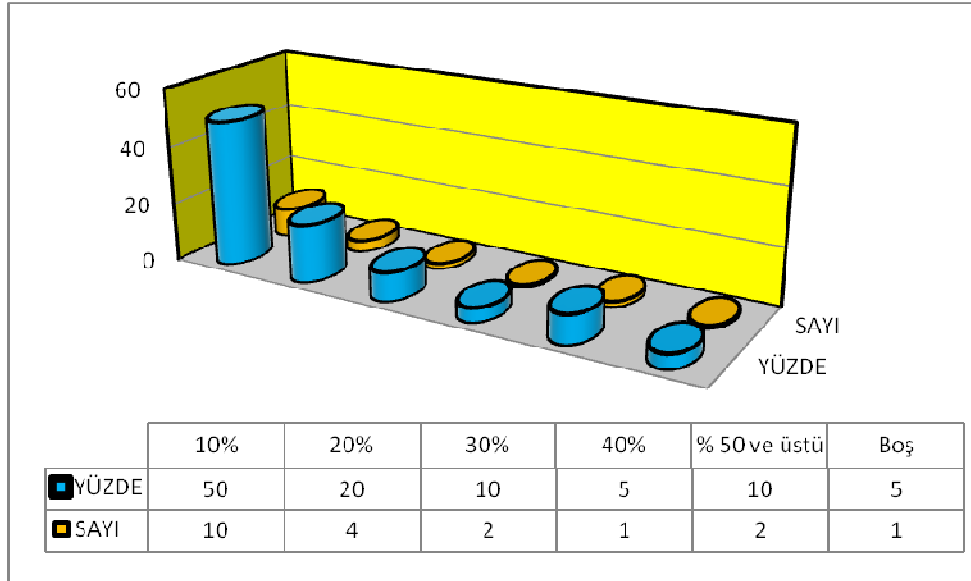
Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve ailelerinin oranı genel öğrenci mevcuduna göre yüzde kaçtır değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin % 55'i yüzde onluk dilimde, % 25'i yüzde yirmilik dilimde, %10'u yüzde kırklık dilimde, % 5'i yüzde otuzluk dilimde yer almaktadır.

Tablo 29: Kampus Rekreasyon programlarına katılan **personel ve ailelerinin** oranı genel personel mevcuduna göre yüzde kaçtır?

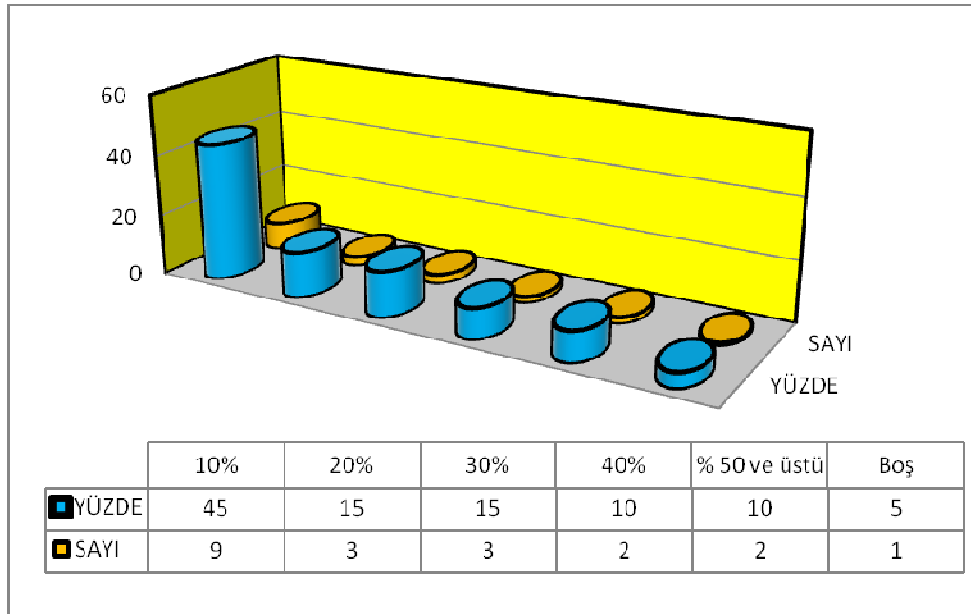
Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarına katılan personel ve ailelerinin oranı genel personel mevcuduna göre yüzde kaçtır değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin % 70'i yüzde onluk dilimde, % 10'u yüzde yirmilik dilimde, %5'i yüzde kırklık, otuzluk ve ellilik dilimde yer almaktadır.

Tablo 30: Kampus Rekreasyon programlarında **sportif etkinliklere** katılan üniversite mensuplarının tüm katılımcılara oranı yüzde kaçtır?

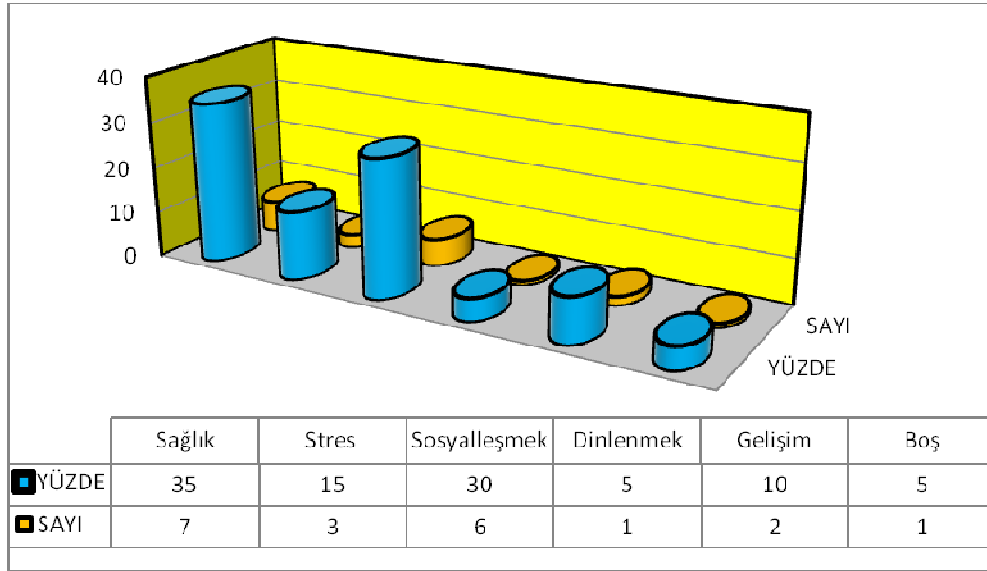
Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarında sportif etkinliklere katılan üniversite mensuplarının tüm katılımcılara oranı yüzde kaçtır değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin % 50'si yüzde onluk dilimde, % 20'si yüzde yirmilik dilimde, %10'u yüzde otuzluk ve ellilik dilimde, %5'i kırklık dilimde yer almaktadır.

Tablo 31: Kampus Rekreasyon programlarında **kültürel etkinliklere** katılan üniversite mensuplarının tüm katılımcılara oranı yüzde kaçtır?

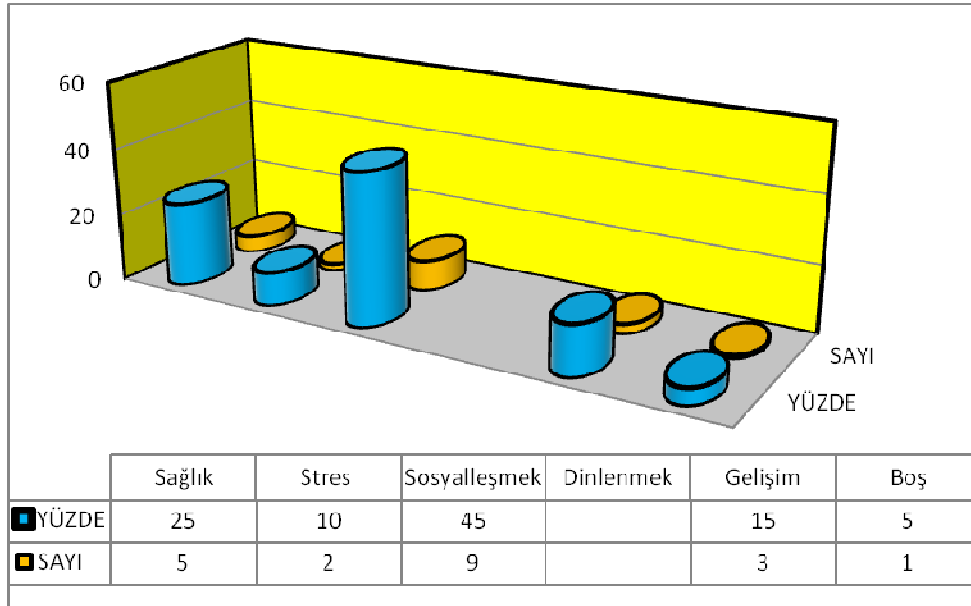
Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarında kültürel etkinliklere katılan üniversite mensuplarının tüm katılımcılara oranı yüzde kaçtır değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin % 45'i yüzde onluk dilimde, % 15'i yüzde yirmilik dilimde, %15'i yüzde otuzluk dilimde, %10'u kırklık ve ellilik dilimde yer almaktadır.

Tablo 32: Kampus Rekreasyon programlarına katılan **personel ve ailelerinin** sizce katılım amaçlarından en önemlisi hangisidir? (Bir tanesini yanıtlayınız)

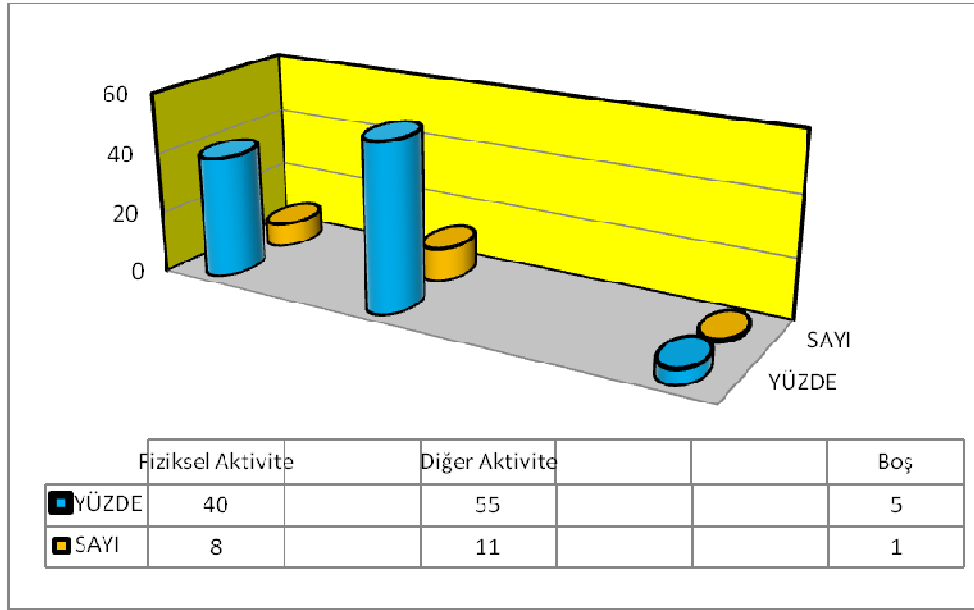
Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarına katılan personel ve ailelerinin katılım amaçlarından en önemlisi sizce hangisidir değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 35'i sağlık, % 30'u sosyalleşmek, %15'i stres, %10'u gelişim, % 5'i dinlenmek olarak cevaplamışlardır.

Tablo 33: Kampus Rekreasyon programlarına katılan **öğrenci ve ailelerinin** katılım amaçları daha çok hangi yöndedir?

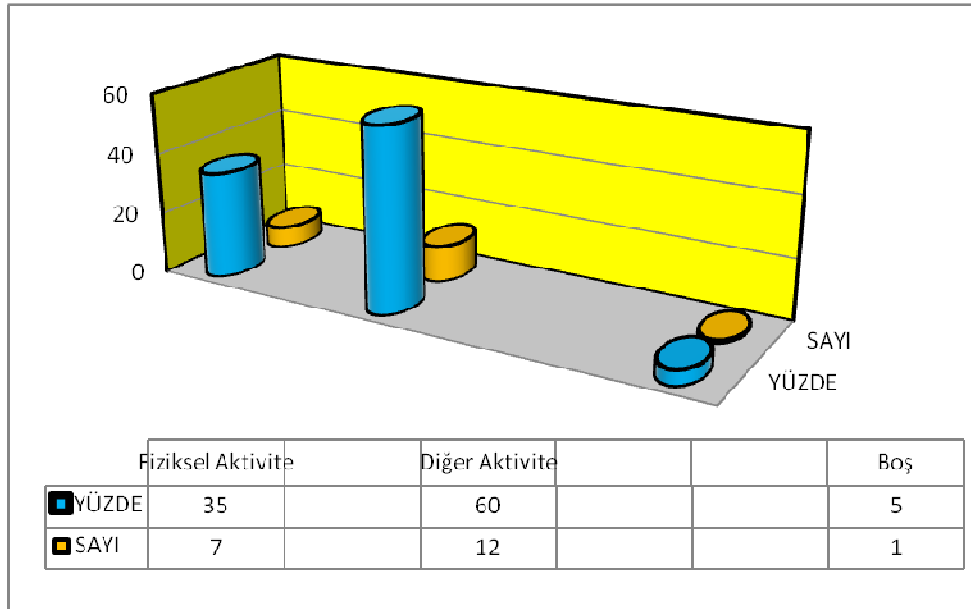
Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve ailelerinin katılım amaçlarından en önemlisi sizce hangisidir değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 45'i sosyalleşmek, % 25'i sağlık, %15'i gelişim, %10'u stres olarak cevaplamışlardır.

Tablo 34: Kampus Rekreasyon programlarına katılan **personel ve aileleri** daha çok hangi etkinlikleri tercih etmektedirler?

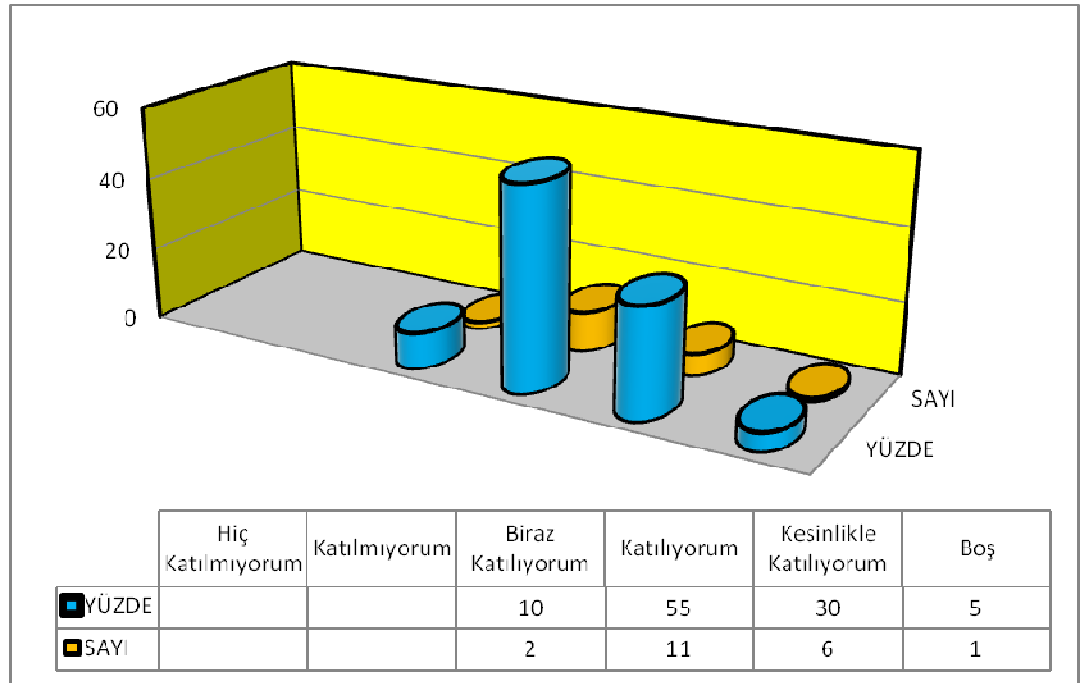
Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarına katılan personel ve aileleri daha çok hangi etkinlikleri tercih etmektedirler değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 55'i diğer aktiviteler, % 40'ı fiziksel aktiviteler olarak cevaplamışlardır.

Tablo 35: Kampus Rekreasyon programlarına katılan **öğrenci ve aileleri** daha çok hangi etkinlikleri tercih etmektedirler?

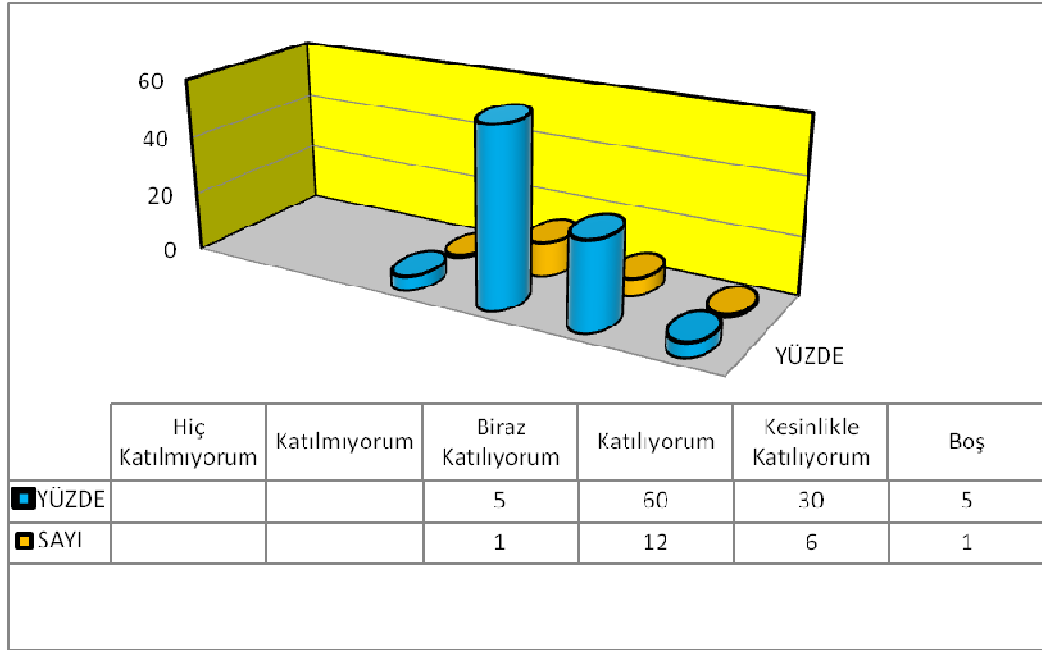
Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve aileleri daha çok hangi etkinlikleri tercih etmektedirler değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 60'ı diğer aktiviteler, % 35'i fiziksel aktiviteler olarak cevaplamışlardır.

Tablo 36: Kampus Rekreasyon programlarına katılan **personelin** kendini yenilediğini, fiziksel ve ruhsal olarak rahatladığını ve bunun **iş verimini olumlu** etkilediğini **düşünüyorum?**

Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarına katılan personelin iş veriminin olumlu etkilendiğini düşünüyorum değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 55 katılıyorum, % 30 kesinlikle katılıyorum, %10 biraz katılıyorum cevabı elde edilmiştir.

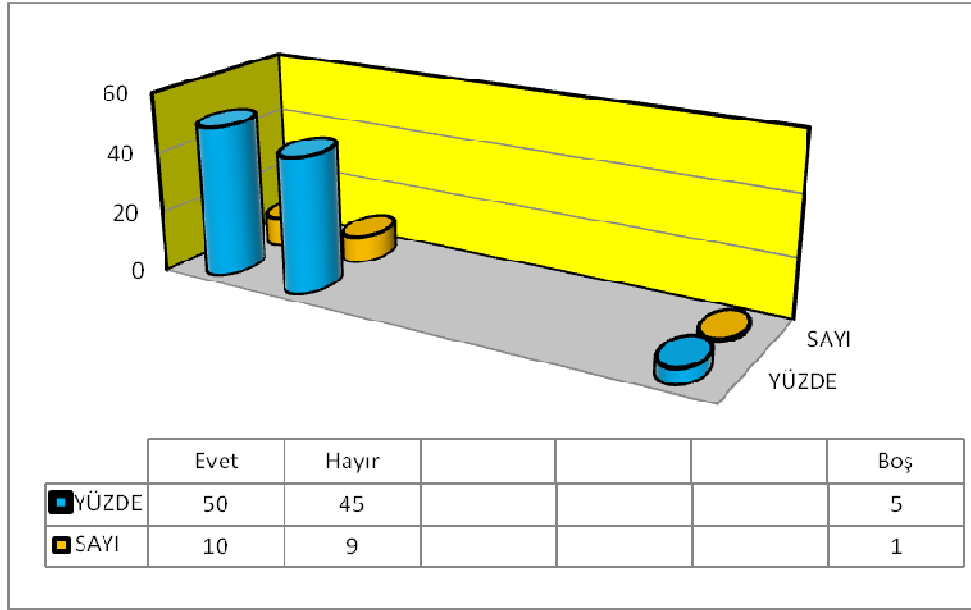
Tablo 37: Kampus Rekreasyon programlarına katılan **öğrencilerin** kendini yenilediğini, fiziksel ve ruhsal olarak rahatladığını ve bunun **derslerini olumlu** etkilediğini **düşünüyorum?**

Örneklem grubu kampus rekreasyon programlarına katılan öğrencilerin derslerini olumlu etkilediğini düşünüyorum değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 60 katılıyorum, % 30 kesinlikle katılıyorum, %5 biraz katılıyorum cevabı elde edilmiştir.

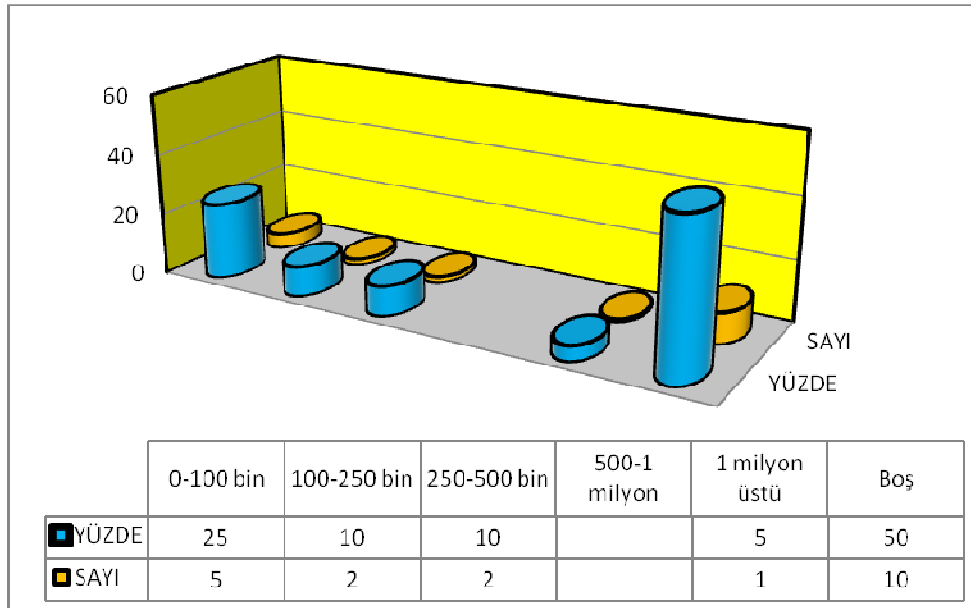
6.6. Katılımcı Üniversitelerde Kampus Rekreasyon Bütçesi ile İlgili Bulgular.

Tablo 38: Üniversitenizde Kampus Rekreasyonu için ayrılan özel bir bütçe var mıdır?

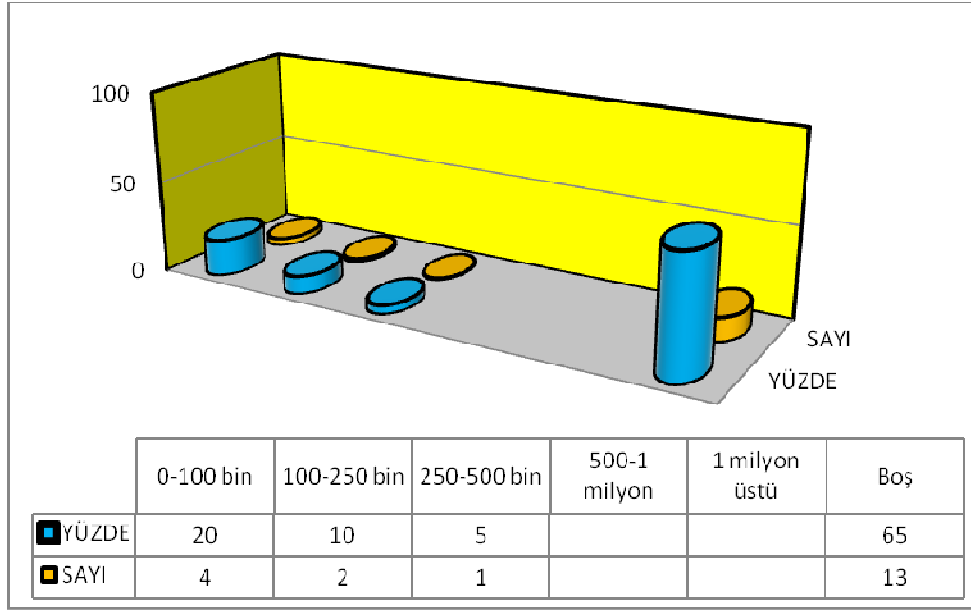
Örneklem grubu kampus rekreasyon programları için ayrılan özel bir bütçeniz var mı değişkeni temel alınarak incelendiğinde % 50 Evet, % 45 Hayır cevabı elde edilmiştir.

Tablo 39: Cevabınız “Evet” ise Kampus Rekreasyonu (öğrenci ve personelin kültürel sportif etkinlikleri) için ayrılan yıllık bütçe ne kadardır?

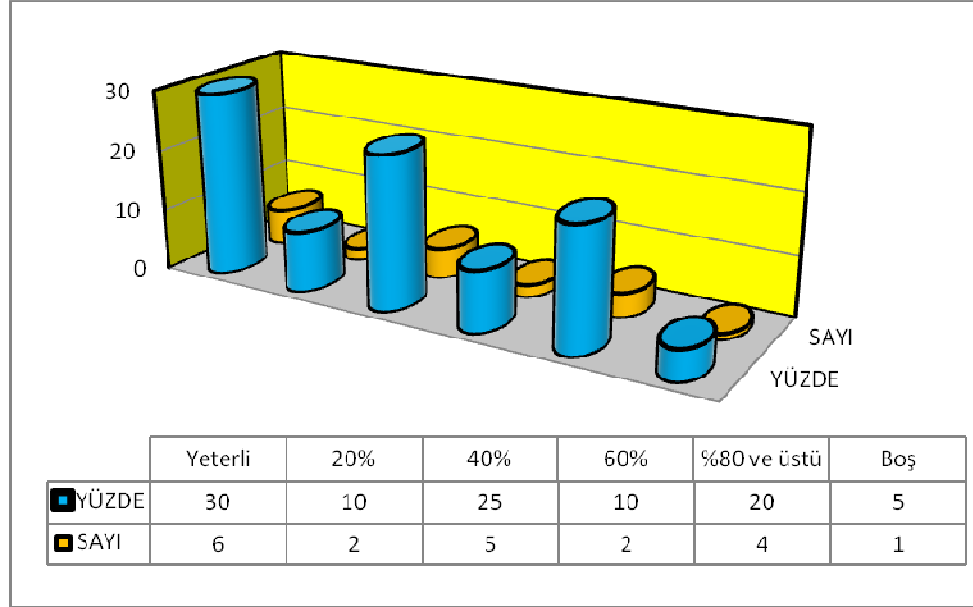
Örneklem grubu cevabınız “Evet” ise yıllık bütçeniz ne kadardır değişkeni temel alınarak incelendiğinde %25 yüz bin, %10 yüz bin iki yüz elli bin arası, %10 iki elli bin beş yüz bin arası, %5 bir milyon ve üstü sonucu elde edilmiştir.

Tablo 40: Cevabınız “Hayır” ise Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı ya da ilgili birimin bütçesinden ne kadar bir kaynağı Rekreatif etkinlikler için kullanabiliyorsunuz?

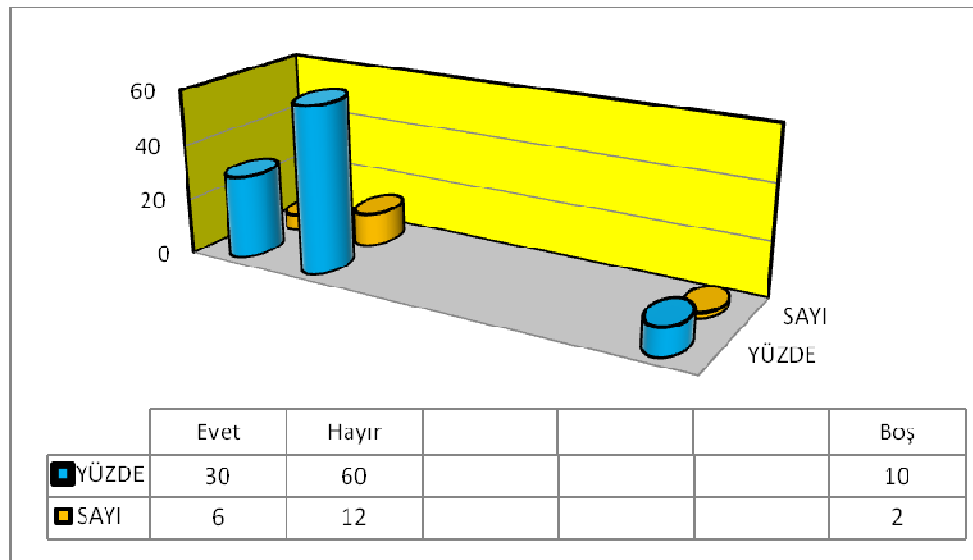
Örneklem grubu cevabınız “Hayır” ise ilgili birimin bütçesinden ne kadar bir kaynağı rekreatif etkinlikler için kullanıyorsunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde %20 yüz bin, %10 yüz bin iki yüz elli bin arası, % 5 iki elli bin beş yüz bin arası sonucu elde edilmiştir.

Tablo 41: Üniversitenizdeki rekreasyon etkinliklerinin geliştirilmesi için bütçenizin ne kadar arttırılmasının uygun olacağını düşünüyorsunuz?

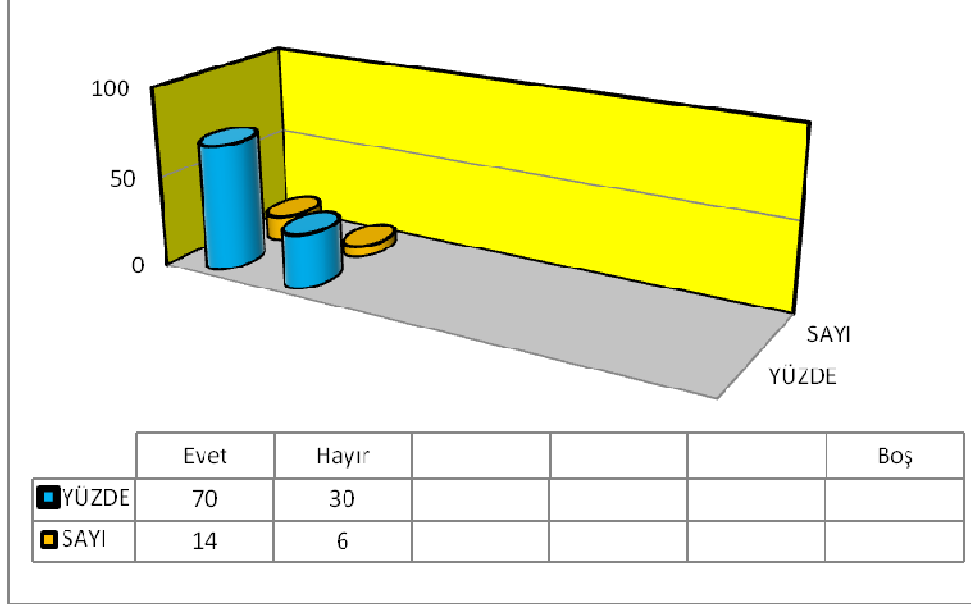
Örneklem grubu rekreasyon etkinliklerinin geliştirilmesi için bütçenizin ne kadar arttırılmasının uygun olacağını düşünüyorsunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde %30 yeterli, %25 yüzde kırk, % 20 yüzde seksen ve üstü, %10 yüzde altmış ve yüzde yirmi sonucu elde edilmiştir.

Tablo 42: Üniversitenizdeki rekreasyon tesislerinin bakım ve onarımı için ayrılan bütçeyi yeterli buluyor musunuz?

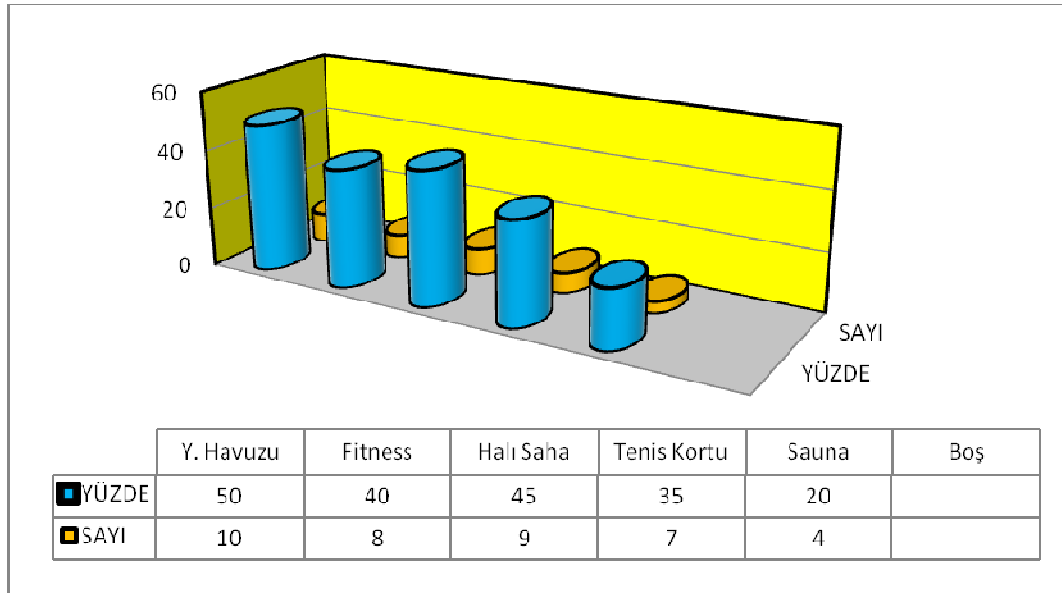
Örneklem grubu rekreasyon tesislerinin bakım ve onarımı için ayrılan bütçeyi yeterli buluyor musunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde %60 Hayır, % 30 Evet sonucu elde edilmiştir.

Tablo 43: Üniversitenizdeki tesislerin Rekreasyon amaçlı kullanımından gelir elde ediliyor musunuz?

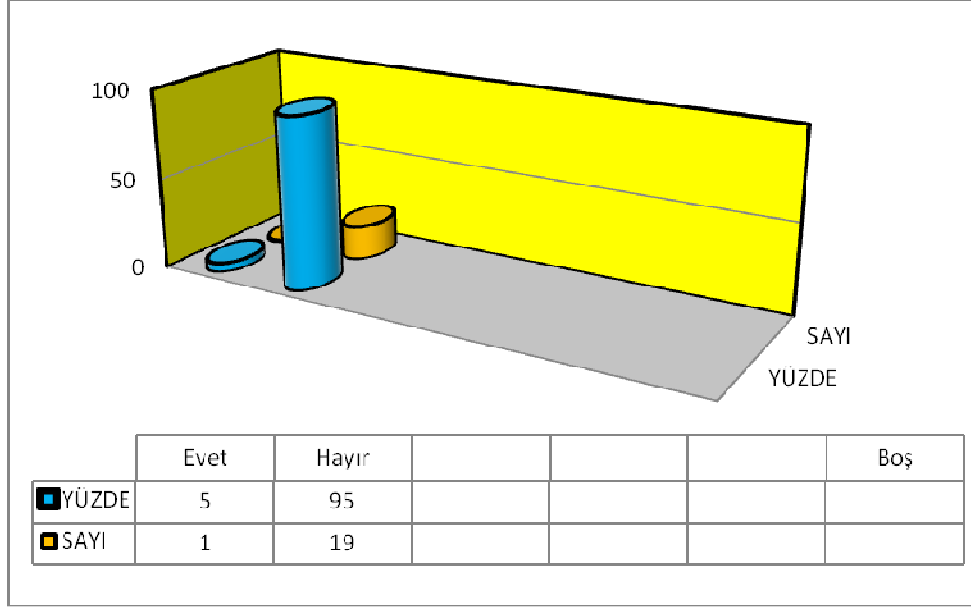
Örneklem grubu tesislerin rekreasyon amaçlı kullanımından gelir elde ediyor musunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde %70 Evet, % 30 Hayır sonucu elde edilmiştir.

Tablo 44: Cevabınız “Evet” ise en çok gelir elde edilen ilk beş tesisi işaretleyiniz.

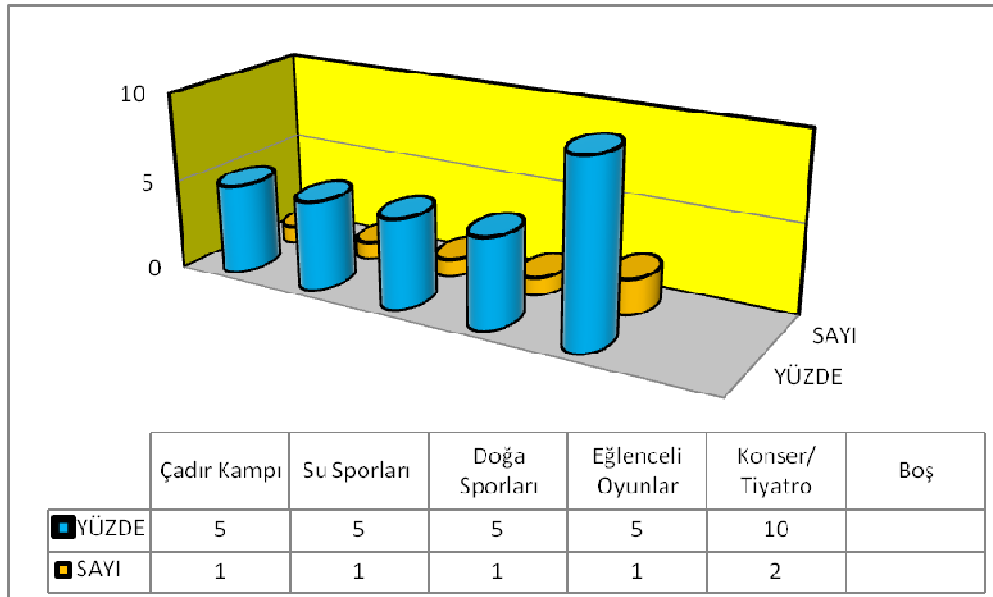
Örneklem grubu cevabınız “Evet” ise en çok gelir elde edilen ilk beş tesisi işaretleyiniz değişkeni temel alınarak incelendiğinde %50 yüzme havuzu, %45 halı saha, %40 fitness salonu, %35 tenis kortu, %20 sauna sonucu elde edilmiştir.

Tablo 45: Kampus dışında organize edilen **Rekreasyon** amaçlı **etkinliklerden** (yürüyüş, kamp, gezi vs.) **gelir** elde ediliyor musunuz?

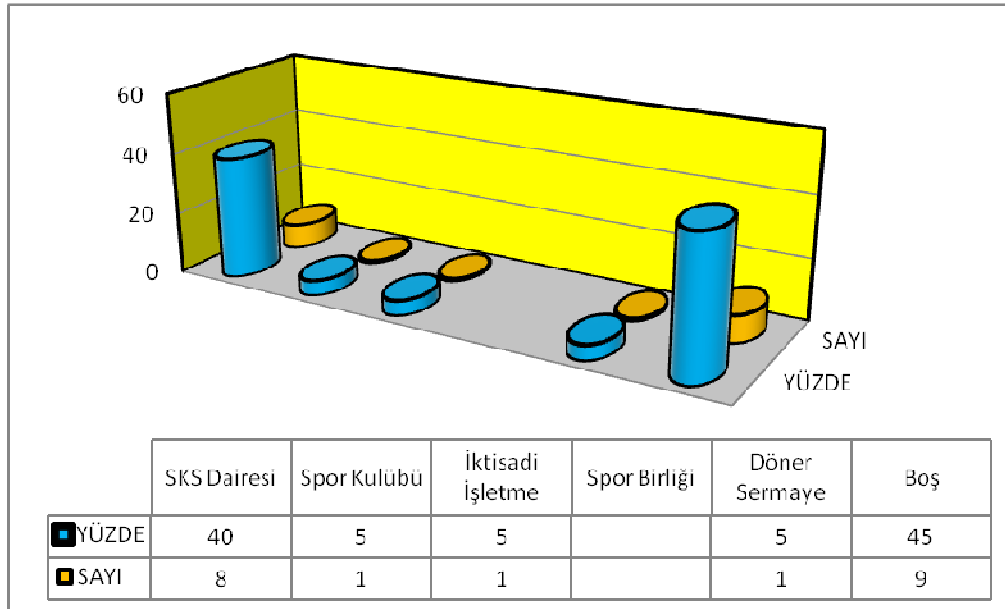
Örneklem grubu kampus dışında yapılan rekreasyon amaçlı etkinliklerden gelir elde ediyor musunuz değişkeni temel alınarak incelendiğinde %95 Hayır, %5 Evet sonucu elde edilmiştir.

Tablo 46: Cevabınız “Evet” ise en çok gelir elde edilen ilk beş etkinliği işaretleyiniz?

Örneklem grubu cevabınız “Evet” ise en çok gelir elde edilen ilk beş etkinliği işaretleyiniz değişkeni temel alınarak incelendiğinde %10 tiyatro konser,, %5 diğer etkinlikler sonucu elde edilmiştir.

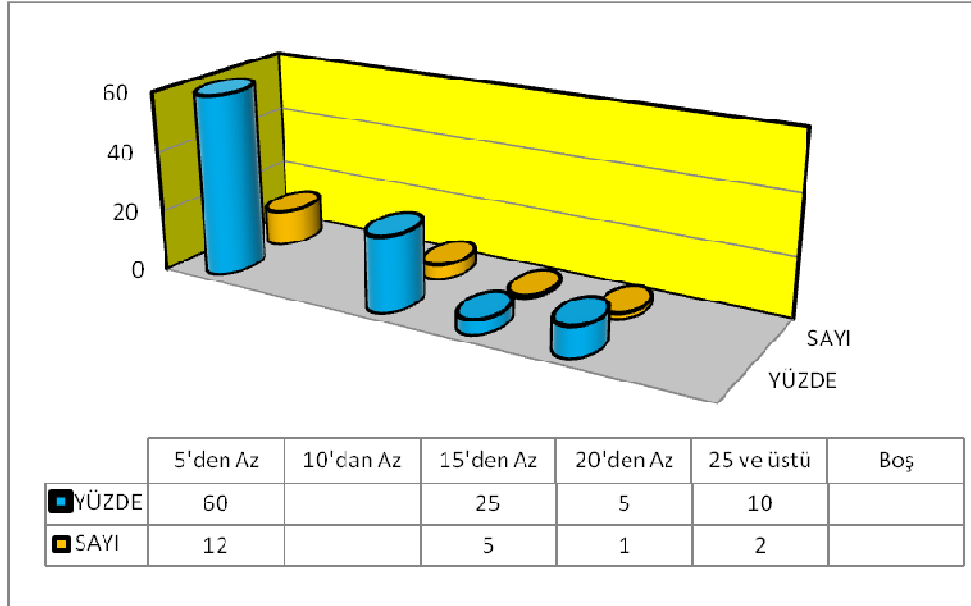
Tablo 47: Bu gelirlerin elde edilmesi, toplanması ve işletilmesi için hangi birimden faydalanılmaktadır?

Örneklem grubu bu gelirlerin toplanmasında hangi birimden faydalanılmaktadır? değişkeni temel alınarak incelendiğinde %40 SKSD, %5 diğer birimler sonucu elde edilmiştir.

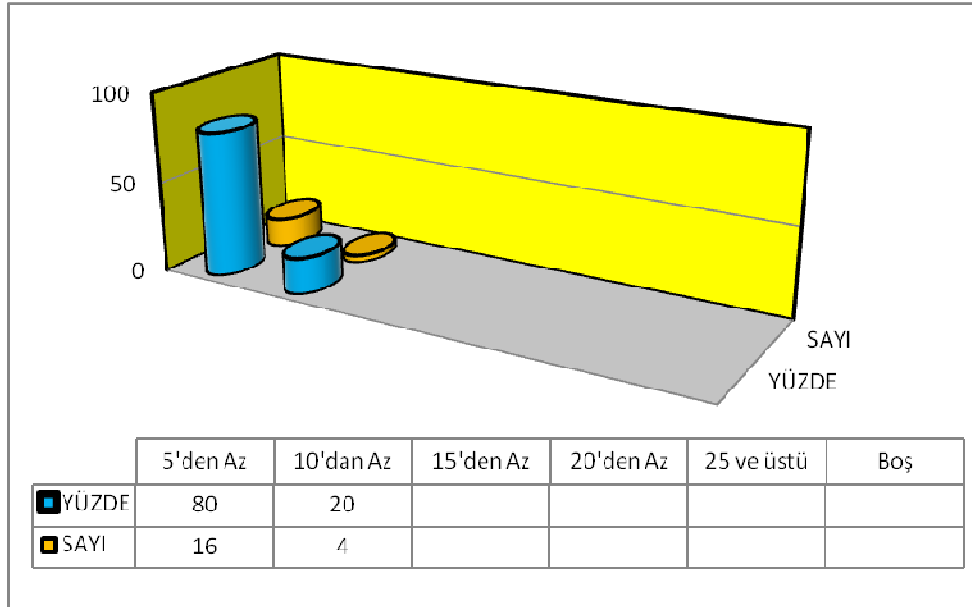
6.7. Katılımcı Üniversitelerde Kampus Rekreasyonu İnsan Kaynakları ile İlgili Bulgular.

Tablo 48: Birimin bünyesinde **Spor** ile ilgili Rekreasyon Uzmanı, Spor Yöneticisi, Eğitmen, Monitör olarak çalışan personel sayısı ne kadardır?

Örneklem grubu birimin bünyesinde spor ile ilgili rekreasyon uzmanı, spor yöneticisi, eğitmen, monitör olarak çalışan sayısı kaçtır? değişkeni temel alınarak incelendiğinde %60beş'ten az, %25 on beş'ten az, %10 yirmi beş ve üstü, %5 yirmiden az sonucu elde edilmiştir.

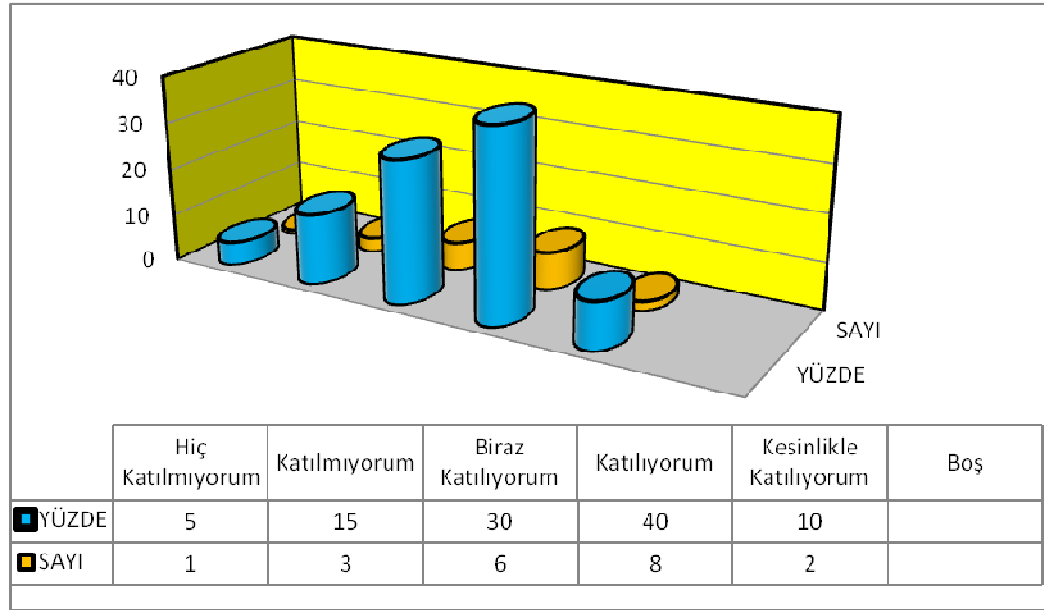
Tablo 49: Birimin bünyesinde **Kültür** ile ilgili Rekreasyon Uzmanı, Sanat Tarihi mezunu, Konservatuar mezunu ya da danışman olarak çalışan personel sayısı ne kadardır?

Örneklem grubu birimin bünyesinde kültür ile ilgili rekreasyon uzmanı, sanat tarihi -konservatuar mezunu ya da danışman olarak çalışan sayısı kaçtır? değişkeni temel alınarak incelendiğinde %80beş'ten az, %20 on'dan az sonucu elde edilmiştir.

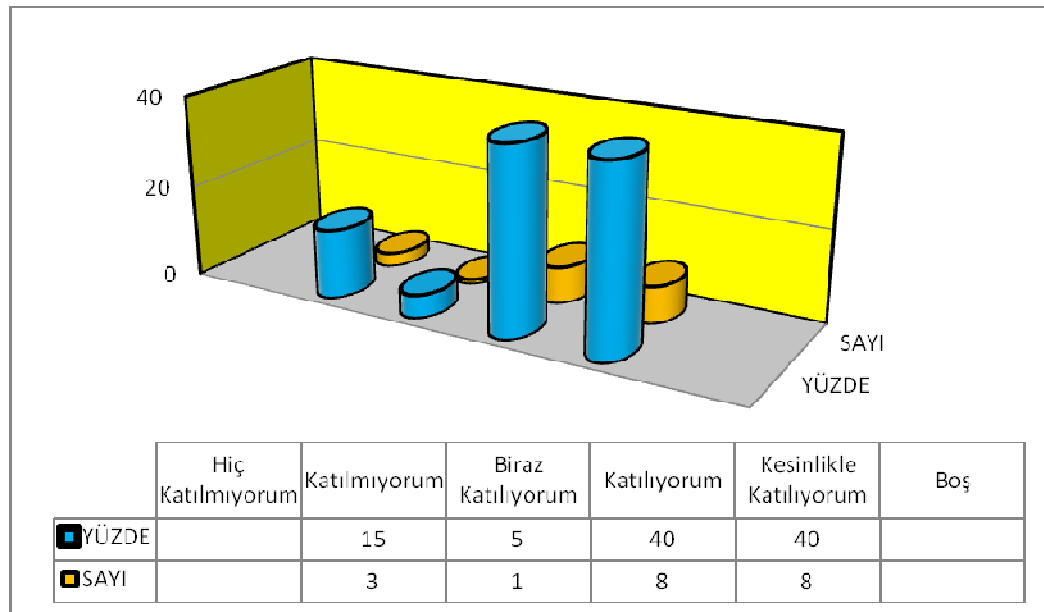
6.8. Üniversitelerde Kampus Rekreasyon Birimi Oluşturulması ile İlgili Bulgular.

Tablo 50: Üniversitelerde SKSD Spor ve Kültür Şube Müdürlüklerinin rekreasyon etkinliklerine yönelik **yönetiminin yeterli** olduğunu düşünüyorum?

Örneklem grubu SKSD'nin rekreasyon etkinliklerine yönelik yönetiminin yeterli olduğunu düşünüyorum değişkeni temel alınarak incelendiğinde %40 katılıyorum, %30 biraz katılıyorum, %15 katılmıyorum, %10 kesinlikle katılıyorum, %5 hiç katılmıyorum sonucu elde edilmiştir.

Tablo 51: Üniversitelerde eğitim amacı dışında rekreasyon etkinliklerini düzenleyecek “**Rekresyon Birimi**” oluşturulması önemlidir.

Örneklem grubu üniversitelerde eğitim amacı dışında rekreasyon etkinliklerini düzenleyecek Rekreasyon Birimi oluşturulması önemlidir değişkeni temel alınarak incelendiğinde %40 kesinlikle katılıyorum, %40 katılıyorum, %15 katılmıyorum, %5 biraz katılıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

7. TARTIŞMA ve SONUÇ

7.1 Tartışma

Araştırmada, gönderilen anketlere 20 devlet üniversitesi Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı yöneticisi cevap vermiştir. Ülkenin farklı bölgelerinden gelen cevaplarda Marmara bölgesinden 6, Batı Karadeniz Bölgesinden 3, Doğu Karadeniz Bölgesinden 2, Doğu Anadolu Bölgesinden 2, Güney Doğu Anadolu Bölgesinden 2, İç Anadolu Bölgesinden 3, Ege Bölgesinden 2 üniversite ankete dahil olmuşlardır. Belirtilen 20 üniversitenin öğrenci sayıları ülkedeki toplam üniversite öğrenci (Açık Öğretim hariç) sayısının yaklaşık % 45'ini bulmaktadır. Bu geri bildirimlerden elde edilen veriler aşağıdadır.

Üniversiteleri adına anketi cevaplayan katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular;

Ankete katılan SKSD yöneticileri “*Görev Tanımı*” temel alınarak incelendiğinde “% 55 Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanı, % 45 Spor Şube Müdürü” olduğu görülmektedir.

Katılımcıları “*Yaş*” ları açısından incelediğimizde “% 43’ünün 50 yaş üzerinde, % 47’sinin 40 yaş üzerinde, % 5’inin 30 yaş üzerinde, % 5’inin 20 yaş üzerinde” olduğu görülmektedir.

Örneklem grubunun “*Eğitim Durumu*”nu temel alarak incelendiğimizde “% 70 Üniversite, % 30 Yüksek Lisans mezunu” olduğu görülmektedir.

Katılımcıların “*Rekreatif Etkinliklere Katılım Sıklığı*”na baktığımızda “% 55 Haftada bir defa, % 5 İki haftada bir defa, % 15 Ayda bir defa, % 25 İki ayda bir defa rekreatif etkinliklere katıldığı” görülmektedir.

Örneklem grubundaki Üniversitelerin “*Kuruluş Tarihi*” değişkeni incelendiğinde “% 25’inin 1960 öncesi, % 25’inin 1980 öncesi, % 30’nun 2000 öncesi, % 20’sinin 2008 öncesi kurulmuş olduğu” görülmektedir.

Katılımcı Üniversitelerin Yapısal Özelliklerine İlişkin Bulgular;

Katılan üniversitelerin bir “*Ana Kampus*”a sahip olup olmadıkları incelendiğinde “% 100 oranında, her üniversitenin Ana kampus’a sahip olduğu” görülmektedir.

Araştırmadaki üniversiteler “*Öğrenci Sayısı*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 55 On beş bin-yirmi beş bin arasında, % 10 Otuz beş bin-kırk beş bin arasında, % 20 Kırk beş bin-elli beş bin arasında, % 15 Elli beş bininin üzerinde” olduğu görülmektedir.

Örneklem grubu üniversitelerinin “*Ana kampus haricinde sahip olduğu kampus Sayısı*” incelendiğinde “% 45’nin beşten daha fazla kampusa, % 40’nın bir kampusa, % 10’nunun dört kampusa, % 5’nin de iki kampusa sahip olduğu” görülmektedir.

Örneklem grubu “*Tüm fakülte ve yüksek okulların ana kampusta bulunmalarına dair*” bilgiler incelendiğinde “% 95’inin ana kampusta bulunmadığını, % 5’inin tüm fakülte ve yüksek okullarının ana kampusta olduğu” görülmektedir.

Araştırmada yer alan üniversitelerin “*Ana kampusta öğrenim gören öğrenci sayısı*” değişkeni incelendiğinde üniversitelerin “% 45’nin öğrencilerinin %80’den fazlası, % 20’sinin öğrencilerinin % 40’ı, % 15’nin öğrencilerinin % 60’ı, % 5’inin öğrencilerinin % 10’u” ana kampusta öğrenim almaktadır.

Katılımcı üniversitelerin “*Ana kampusta ders veren akademisyen*” değişkeni incelendiğinde üniversitelerin “% 50’sinin akademik kadrosunun % 80’den fazlası, % 25’inin akademik kadrosunun % 40’ı, % 15’nin akademik kadrosunun % 60’ı, % 5’inin akademik kadrosunun % 20’si” ana kampusta ders vermektedir.

Örneklem grubu üniversitelerinin “*Ana kampusta çalışan idari personel*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin “% 55’inin idari kadrosunun %80’den fazlası, % 20’sinin idari kadrosunun % 40’ı, % 5’nin idari kadrosunun % 60’ı, % 10’unun akademik kadrosunun % 20’si” ana kampusta çalışmaktadır.

Araştırma “*Ana kampusta öğrenci yurtlarında kalan öğrenci sayısı*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin “% 15’inin öğrencilerinin % 80’den fazlası, % 35’nin öğrencilerinin % 40’ı, % 15’nin öğrencilerinin % 60’ı, % 10’unun öğrencilerinin % 20’si” ana kampusta kalmaktadır. %15’lik bir dilimde ise ana kampusta yurt binası bulunmamaktadır.

Katılımcı üniversitelerin “*Ana kampustaki lojmanlarda kalan personel sayısı*” incelendiğinde üniversitelerin “% 55’inin personelinin % 10’u, % 15’inin personelinin % 20’si, % 5’inin personelinin %60’ı” ana kampusta kalmaktadır. % 20’lik bir dilimde ise ana kampusta lojman binası bulunmamaktadır.

Üniversitelerde “*Ana kampusa giriş-çıkış yapan öğrenci-personel sayısı*” temel alındığında üniversitelerin “% 35 Beş-On bin, % 25 On bin-Yirmi bin, % 15 Otuz-Kırk bin, % 10 Yirmi-Otuz bin , % 5 Kırk bin ve üstü” olduğu görülmektedir.

Örneklem grubu “*Ana kampusta gün içerisinde öğrenci yoğunluğu*” değişkeni incelendiğinde üniversitelerin “% 40’ının Dokuz on bir, % 35’inin On iki on dört, % 15’inin On altı on sekiz, % 5’inin On sekiz yirmi saatleri arasında” olduğu görülmektedir.

Katılımcı Üniversitelerin Rekreasyon Amaçlı Tesislerine İlişkin Bulgular;

Ankete katılan üniversitelerin “*Tesislerinin rekreasyon ya da eğitim amaçlı kullanım*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin “% 95’inin tesisleri eğitim ve rekreatif etkinlikler için ortak kullandığı” görülmektedir.

Üniversitelerin “*Sportif rekreasyon amaçlı tesis büyüklüğü*” incelendiğinde üniversitelerin “% 30’unun Üç bin m2, % 20’sinin On bin m2, % 15’inin On beş bin m2, % 10’unun Yirmi bin m2 , % 15’inin Beş bin m2” alana sahip olduğu görülmektedir.

Örneklem grubu “*Kültürel rekreasyon amaçlı tesis büyüklüğü*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin “% 40’ının Üç bin m2, % 20’sinin On bin m2, % 15’inin On beş bin m2, % 10’unun Yirmi bin m2 ve beş bin m2” alana sahip olduğu görülmektedir.

Üniversitelerdeki “*Rekreasyon tesislerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?*” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde üniversitelerin “% 75’inin Hayır, % 20’sinin Evet” cevabı verdiği görülmektedir.

Başaran ve Erenci’nin Kocaeli Üniversitesi’nde gerçekleştirdikleri bir çalışmada tesislerin ve kullanım özelliklerinin rekreasyon etkinliklerine katılıma % 72 oranında tesir ettiği görülmüştür.

Katılımcı üniversitelerdeki “*Rekreasyon tesisleri ve hangilerinin ortak kullanıldığı*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “üniversitelerde var olan tesislerin ancak % 20 - % 30’luk bir dilimin Rekreatif alan olarak kullanıldığı, üniversitelerin % 80 - % 70’inin tesislerini Ortak alan” olarak kullandığı görülmektedir.

Örneklem grubu “*Üniversitenizdeki açık rekreasyon tesislerinin ana kampus içinde iyi yerleştirildiğini düşünüyor musunuz?*” sorusuna “% 65 Evet, % 30 Hayır” cevabı vermiştir.

Katılımcılara yöneltilen “*Üniversitenizdeki rekreasyon tesislerinin ana kampus dışında yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?*” sorusu incelendiğinde “% 80 Hayır, % 15 Evet” cevabı elde edildiği görülmektedir.

Gazi Osman Paşa Üniversitesi % 86, Celal Bayar Üniversitesi % 82, Gazi Üniversitesi % 82 oranında üniversitelerde rekreasyon alanlarının yetersiz olduğu Korucu ve arkadaşlarının eğitim fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmalar sonucunda ortaya çıkmıştır.

Katılımcı üniversite yöneticilere kampus rekreasyon yönetimi üzerine yöneltilen anket sorularının verileri;

Yöneticilerin “*Üniversitenizdeki rekreasyon tesislerini iyi işletebildiğinizi düşünüyor musunuz?*” sorusuna verdiği cevaplar incelendiğinde “% 60 Hayır, % 35 Evet” cevabı elde edildiği görülmektedir.

Örneklem grubu “*Cevabınız “hayır” ise sizi engelleyen en önemli sebep hangisidir?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 25 Maddi yetersizlikler, % 20 Personel yetersizliği, % 10 Tesis yetersizliği, % 5 Diğer nedenler” cevabı elde edildiği görülmektedir.

Demirel ve Harmandar’ın üniversite öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılmalarına engel oluşturabilecek faktörler ile ilgili çalışmalarında tesis, hizmet, ulaşım konularında eksikliklerin etkili olduğu bulunmuştur.

Üniversite yöneticileri “*Rekreasyon tesislerinden üniversite mensuplarının aileleri ile birlikte yeteri kadar faydalanabildiğini düşünüyor musunuz?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 60 Hayır, % 35 Evet” cevabı elde edildiği görülmektedir.

Örneklem grubu “*Cevabınız “hayır” ise katılımcıları engelleyen en önemli sebep sizce hangisidir?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 20 Spor kültürü yok, % 15 Personel yetersizliği, %10 Diğer, % 5 Haberleri yok, % 5 Ulaşım sorunu” cevabı verdiği görülmektedir.

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Pepe ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada erkek öğrencilerin % 38 i etkinlikleri ve tesisleri yetersiz, % 45 i az yeterli bulmuştur.

Katılımcı Üniversitelerde Kampus Rekreasyon Etkinliklerine Katılım Tercihleri ile İlgili Bulgular;

Katılımcı üniversite yöneticileri “*Kampus rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve ailelerinin oranı genel öğrenci mevcuduna göre yüzde kaçtır?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin “% 55’i Yüzde onluk dilimde, % 25’i Yüzde yirmilik dilimde, % 10’u Yüzde kırkılık dilimde, % 5’i Yüzde otuzluk dilimde” yer almaktadır.

Üniversite yöneticileri “*Kampus rekreasyon programlarına katılan personel ve ailelerinin oranı genel personel mevcuduna göre yüzde kaçtır?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin “% 70’i Yüzde onluk dilimde, % 10’u Yüzde yirmilik dilimde, % 5’i Yüzde kırkılık, otuzluk ve ellilik dilimde” yer almaktadır.

Örneklem grubu “*Kampus rekreasyon programlarında sportif etkinliklere katılan üniversite mensuplarının tüm katılımcılara oranı yüzde kaçtır?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin “% 50’si Yüzde onluk dilimde, % 20’si Yüzde yirmilik dilimde, % 10’u Yüzde otuzluk ve ellilik dilimde, % 5’i Yüzde kırkılık dilimde” yer almaktadır.

Üniversiteler “*Kampus rekreasyon programlarında kültürel etkinliklere katılan üniversite mensuplarının tüm katılımcılara oranı yüzde kaçtır?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde üniversitelerin “% 45’i Yüzde onluk dilimde, % 15’i Yüzde yirmilik dilimde, % 15’i Yüzde otuzluk dilimde, % 10’u Yüzde kırkılık ve ellilik dilimde” yer almaktadır.

Örneklem grubu “*Kampus rekreasyon programlarına katılan personel ve ailelerinin katılım amaçlarından en önemlisi sizce hangisidir?*” değişkeni temel

alınarak incelendiğinde “% 35 Sağlık, % 30 Sosyalleşmek, % 15 Stres, % 10 Gelişim, % 5’i Dinlenmek” olarak cevaplamışlardır.

Katılımcı üniversiteler “*Kampus rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve ailelerinin katılım amaçlarından en önemlisi sizce hangisidir?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 45 Sosyalleşmek, % 25 Sağlık, % 15 Gelişim, % 10 Stres” olarak cevaplamışlardır.

Katılımcılar “*Kampus rekreasyon programlarına katılan personel ve aileleri daha çok hangi etkinlikleri tercih etmektedirler?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 55’i Diğer aktiviteler, % 40’ı Fiziksel aktiviteler” olarak cevaplamışlardır.

Örneklem grubu “*Kampus rekreasyon programlarına katılan öğrenci ve aileleri daha çok hangi etkinlikleri tercih etmektedirler?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 60’ı Diğer aktiviteler, % 35’i Fiziksel aktiviteler” olarak cevaplamışlardır.

Zengin’in bitirme projesi olarak hazırladığı ve Kocaeli Üniversitesi’nde gerçekleştirdiği çalışmada üniversite öğrencilerinin serbest zamanlarında % 32 oranında bilgi ve becerilerini arttırmak, % 27 oranında eğlenmek istedikleri ortaya çıkmıştır. Aynı çalışmada gerekli şartların sağlanması durumunda öğrencilerin sportif etkinliklere katılımının % 80 oranında artacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anket katılım grubu “*Kampus rekreasyon programlarına katılan personelin iş veriminin olumlu etkilendiğini düşünüyorum*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 55 Katılıyorum, % 30 Kesinlikle katılıyorum, % 10 Biraz katılıyorum” cevabı elde edilmiştir.

Örneklem grubu “*Kampus rekreasyon programlarına katılan öğrencilerin derslerini olumlu etkilendiğini düşünüyorum*” değişkeni temel alınarak

incelendiğinde “% 60 Katılıyorum, % 30 Kesinlikle katılıyorum, %5 Biraz katılıyorum” cevapları alınmıştır.

Katılımcı Üniversitelerde Kampus Rekreasyon Bütçesi ile İlgili Bulgular;

Ankete katılan yöneticilerin “*Kampus rekreasyon programları için ayrılan özel bir bütçeniz var mı?*” sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde “% 50 Evet, % 45 Hayır” sonucu elde edilmiştir.

Katılımcılar “*Cevabınız “Evet” ise yıllık bütçeniz ne kadardır?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 25 Yüz bin, % 10 Yüz bin - İki yüz elli bin arası, % 10 İki yüz elli bin - beş yüz bin arası, % 5 Bir milyon ve üstü” sonucu elde edilmiştir.

Sezgin’in bitirme projesi olarak hazırladığı çalışmasında beş yabancı üniversite ile üç Türk üniversitesi karşılaştırılmış ve yabancı üniversitelerin bütçeleri milyar dolarlar ya da en az yüz milyon dolarlar seviyesinde iken Türk üniversitelerinde bütçelerin birkaç onlu milyon doları geçemediği ortaya çıkmıştır.

Örneklem grubu “*Cevabınız “Hayır” ise ilgili birimin bütçesinden ne kadar bir kaynağı rekreatif etkinlikler için kullanıyorsunuz?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 20 Yüz bin, % 10 Yüz bin - iki yüz elli bin arası, % 5 İki yüz elli bin - beş yüz bin arası” sonucu elde edilmiştir.

Yöneticilerin “*Rekreasyon etkinliklerinin geliştirilmesi için bütçenizin ne kadar arttırılmasının uygun olacağını düşünüyorsunuz?*” sorusuna verdikleri cevaplar ışığında “% 30 Yeterli, % 25 Yüzde kırk, % 20 Yüzde seksen ve üstü, % 10 Yüzde altmış ve yüzde yirmi” sonucu elde edilmiştir.

Katılımcılara “*Rekreasyon tesislerinin bakım ve onarımı için ayrılan bütçeyi yeterli buluyor musunuz?*” sorusu yöneltildiğinde “% 60 Hayır, % 30 Evet” cevabını vermiştir.

Örneklem grubu “*Tesislerin rekreasyon amaçlı kullanımından gelir elde ediyor musunuz?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “%70 Evet, % 30 Hayır” sonucu elde edilmiştir.

Yöneticiler “*Cevabınız “Evet” ise en çok gelir elde edilen ilk beş tesisi işaretleyiniz*” seçeneklerinden “% 50 Yüzme havuzu, % 45 Halı saha, % 40 Fitness salonu, % 35 Tenis kortu, % 20 Sauna” işaretlemiştir.

Örneklem grubu “*Kampus dışında yapılan rekreasyon amaçlı etkinliklerden gelir elde ediyor musunuz?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 95 Hayır, % 5 Evet” sonucu elde edilmiştir.

Araştırmada etkinlikler “*Cevabınız “Evet” ise en çok gelir elde edilen ilk beş etkinliği işaretleyiniz*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 10 Tiyatro konser, % 5 Diğer etkinlikler” sonucu elde edilmiştir.

Örneklem grubu “*Bu gelirlerin toplanmasında hangi birimden faydalanılmaktadır?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 40 SKSD, % 5 Diğer birimler” sonucu elde edilmiştir.

Üniversitelerde Kampus Rekreasyonu İnsan Kaynakları ile İlgili Bulgular;

Araştırmada insan kaynakları “*Birimin bünyesinde spor ile ilgili rekreasyon uzmanı, spor yöneticisi, eğitmen, monitör olarak çalışan sayısı kaçtır?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 60 Beş’ten az, % 25 On beş’ten az, % 10 Yirmi beş ve üstü, % 5 Yirmiden az” sonucu elde edilmiştir.

Örneklem grubu “*Birimin bünyesinde kültür ile ilgili rekreasyon uzmanı, sanat tarihi -konservatuar mezunu ya da danışman olarak çalışan sayısı kaçtır?*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 80 Beş’ten az, % 20 On’dan az” sonucu elde edilmiştir.

Üniversitelerde Kampus Rekreasyon Birimi Oluşturulması ile İlgili Bulgular;

Yöneticiler “*SKSD’nin rekreasyon etkinliklerine yönelik yönetiminin yeterli olduğunu düşünüyorum*” sorusuna “% 10 Kesinlikle katılıyorum, % 40 Katılıyorum, % 30 Biraz katılıyorum, % 15 Katılmıyorum, % 5 Hiç katılmıyorum” cevabı vermişlerdir.

Yöneticiler “*Üniversitelerde eğitim amacı dışında rekreasyon etkinliklerini düzenleyecek Rekreasyon Birimi oluşturulması önemlidir*” değişkeni temel alınarak incelendiğinde “% 40 Kesinlikle katılıyorum, % 40 Katılıyorum, % 5 Biraz katılıyorum, % 15 Katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir.

7.2 Sonuç

Dünya üzerindeki kısa kalış süresince temel ihtiyaçları dışında Serbest Zamana sahip olan insanoğlu, hayatına değer katmak için bilinçli ya da bilinçsiz birbirinden farklı binlerce etkinliğe imza atmıştır. Yapılan araştırmalar bu etkinliklerin insanoğlu üzerinde fiziksel, zihinsel, sosyal ve diğer açılardan son derece yararlı olduğunu ortaya koymuştur. Hatta bu etkinlikler üzerine bir akademik alan oluşturulmuş ve bu etkinliklerin geliştirilmesi, daha faydalı hale gelmesi için çalışmalar yapılmıştır. Bu alan Rekreasyon (Serbest Zaman Etkinlikleri) olarak adlandırılmaktadır.

Araştırmada bu alan ile ilgili bilimsel literatür incelenmiş, bu alanın etkinlik merkezlerinden Üniversiteler ele alınmıştır. Üniversite kampuslarında gerçekleştirilen rekreatif etkinlikleri içeren “Kampus Rekreasyonu” kavramı üzerine, bilimsel literatür temel alınarak, üniversitelerde bu alanda hizmet veren yöneticilere bir anket uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda, ilk bölümde ankete katılan üniversite yöneticilerinin çoğunluğu, üniversitelerde yasal olarak öğrencilerin sağlık, spor, kültür ihtiyaçlarını karşılayan ve sosyal hayatına katkıda bulunmayı hedefleyen Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanları, diğerleri ise aynı kurum içinde görev yapan Spor Şube Müdürleridir. Görev tanımları itibariyle, hedeflediğimiz Üniversitelerde Kampus Rekreasyon’unun mevcut durumunu araştırmamıza yansıtabilecek yöneticilere ulaşılmıştır.

Yöneticilerin yarısına yakını elli yaşın, yüzde doksanı kırk beş yaşın üzerindedir. Yöneticilerin kişisel etkinlik yapma sıklıkları %50’ye yakınının haftada bir kez olduğu görülmüştür.

İkinci bölüm üniversitelerin yapısal bilgileri üzerine odaklanmıştır. Bu kısımda üniversitelerin yarısının otuz yılını bitirmiş, dörtte birinin üç yıl önce kurulmuş

üniversiteler olduğu belirlenmiştir. Araştırmamızda köklü, yapısal olarak yerleşmiş üniversiteler yer almaktadır.

Yarısının ortalama yirmi beş bin öğrencisi varken, diğerlerinin büyük çoğunluğu kırk beş bin ve üzerinde öğrenci barındırmaktadır. Araştırmaya katılan üniversitelerin mevcut öğrenci kapasitesi devlet üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin (açık öğretim hariç) yaklaşık yarısına ulaşmaktadır.

Ana Kampus'a sahip olan üniversitelerin yarısından fazlasında öğrencilerin, akademik ve idari personelin büyük çoğunluğu Ana Kampus'ta öğrenim görmek / çalışmaktadırlar. Üniversitelerin Kampus Rekreasyon Programlarını yaygın bir biçimde uygulamaları açısından bu bir avantaj teşkil etmektedir.

Ana kampusta yer alan öğrenci yurtları ve lojmanlar açısından üniversiteler beşte birlik oranla dezavantajlı pozisyondadırlar. Ana kampuslardaki öğrenci yoğunluğu sabah saatlerinde yaklaşık on – on beş bin civarında olmaktadır. Bu hususta kampus rekreasyon programları planlayıcıları için dikkate değer verilere ulaşılmıştır.

Araştırmada, üniversitelerin hemen hemen hepsinin sportif ve kültürel tesisleri eğitim ve rekreatif faaliyetler için ortak kullandıkları tespit edilmiştir. Kampus Rekreasyon Programlarını kısıtlayacak olan bu veri Kampus Rekreasyon Programlarının başarısında önemli yer teşkil eden yetersiz rekreatif tesis sorununu ortaya koymaktadır.

Üniversitelerde var olan sportif ve kültürel tesislerin ortalama üç bin metrekare ve altında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenci ve personel yoğunlu fazla olan üniversitelerimizde bu büyüklükteki tesislerin talebe cevap veremeyeceği gözlenmiştir. Bu konudaki bir soruya ankete katılan yöneticilerin dörtte üç'ü “Yetersiz” cevabı vermişlerdir. Yöneticiler Ana Kampus'ta iyi yerleştirildiğini düşündükleri rekreasyon amaçlı tesislerin, diğer kampuslarda büyük oranda yetersiz olduğunu beyan etmişleridir.

Yöneticiler dördüncü bölümde, yönetim özellikleri ile ilgili sorularda beşte üç oranında rekreasyon tesislerini iyi işletemediklerini belirtmişlerdir. Buna sebep olarak sırasıyla maddi yetersizlikler, personel yetersizliği ve tesis yetersizliğini göstermişlerdir.

Üniversite mensuplarının ve ailelerinin bu tesislerden çoğunlukla personel yetersizliği, spor kültürünün olmaması ve diğer nedenlerden dolayı yeteri kadar yararlanamadığını beşte üç oranında belirtmişlerdir.

Dördüncü bölümde, üniversite mensuplarının rekreatif etkinliklere katılım tercihlerinin öğrenciler ve ailelerinde yüzde on'larda, personel ve ailelerinin daha büyük oranlarda yüzde beş ile on arasında kaldığı görülmektedir. Bu talep düşüklüğünün nedeni katılımcılardan kaynaklanabileceği gibi (spor kültürü olmaması, fiziksel eksiklikler vs.) yönetsel sebepler de (gerekli yapının oluşturulamaması, tesis-personel yetersizliği, bütçe yetersizliği vs.) olabilir.

Üniversitede ki etkinliklere katılan üniversite mensuplarının etkinlik tercihlerinde sportif etkinlikler çok az bir farkla öne çıkmasına rağmen kültürel etkinliklere katılım ile dengeli bir sonuç ortaya çıkmaktadır.

Araştırmada etkinliklere katılım nedenleri arasında personel ve aileleri açısından sağlık ön plandayken, sosyalleşme ve stres atma ikinci üçüncü sırada, öğrenci ve aileleri açısından sosyalleşmek açık ara öne çıkarken bunu sırasıyla sağlık ve kendini geliştirmek izlemektedir. Fiziksel aktivitelerin öğrenciler tarafından diğer aktivitelere göre daha az tercih edildiği görülürken, personel ve aileleri diğer etkinlikleri tercih etmelerine rağmen fiziksel aktivitelere katılım azımsanmayacak kadar yüksektir.

Üniversite yöneticilerinin tamamına yakını, "Kampus Rekreasyon programlarına katılan personel ve öğrencilerin kendilerini yenilediğini, fiziksel ve ruhsal olarak rahatladığını ve bunun iş verimini ve eğitim başarısını olumlu etkilediği" konusunda hem fikirdirler.

Altıncı bölümde kampus rekreasyon bütçesi ile ilgili sonuçlar elde edilmiştir. Yöneticilerin yarısı kampus rekreasyon programları için ayrılmış özel bir bütçe olduğunu belirtirken geri kalan yarısı olmadığı yönünde bildirimde bulunmuşlardır. Özel bütçesi olan üniversitelerden yarısının bütçesi 0-100 bin tl arasında iken, diğerlerinin 100-500 bin tl arasında değişmektedir.

Özel bütçesi olmayan üniversiteler gerekli harcama için SKSD Başkanlığı'nın bütçesinden 0-100 bin tl'lik bir meblağı etkinlikler için kullandıklarını belirtmişlerdir.

Yöneticilerden üçte biri bütçelerinin yeterli olduğunu belirtirken, dörtte biri yüzde kırk, beşte biri yüzde seksen arttırılırsa rekreasyon programlarını geliştirebileceklerini belirtmişlerdir.

Bununla birlikte yöneticilerin yarıdan fazlası tesislerin bakım ve onarımı için ayrılan bütçeyi yeterli bulmamaktadırlar. Bu nedenle tesislerin rekreasyon amaçlı kullanımından üniversitelerin dörtte üçünün gelir elde ettiği sonucuna ulaşılmıştır. En çok gelirin elde edildiği tesisler sırasıyla yüzme havuzu, halı futbol sahası, fitness salonu, tenis kortu ve sauna'dır. Kampus dışında yapılan etkinliklerden üniversitelerin hemen hemen hepsinin gelir elde etmediği görülmüştür.

Bu gelirler SKSD Başkanlığı kanalıyla elde edilmektedir.

Yedinci bölümde SKSD Başkanlığı bünyesinde rekreasyon etkinlikleri ile ilgili insan kaynağının zayıf olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Dairede kültürel etkinlikler ile ilgilenecek personel sayısı beşte dört oranında 5 den az, sportif etkinlikler alanında ise beşte üç oranında 5 den az çıkmıştır. Profesyonel Kampus Rekreasyon Birimleri'nin görevlerini yerine getirebilmesi için gerekli personel sayısının kat ve kat altında kalınmıştır.

Son bölümde, SKSD Spor ve Kültür Şube Müdürlükleri'nin rekreasyon etkinliklerine yönelik yönetimlerinin yeterli olduğu fikrine yöneticilerin yarısı

katılırken, Kampus Rekreasyon Birimi oluşturulması fikrine yöneticiler sıcak bakarak beşte dört oranında destek vermişlerdir.

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar ülkedeki üniversitelerin kısıtlı bütçeler ve Kampus Rekreasyonu Programlarına göre uyarlanmamış idari yapı içerisinde eksikleri çok olmasına rağmen iyi niyetli çalışmalar yapıldığını göstermektedir.

Üniversitelerde rekreasyon programlarının çeşitliliği ve profesyonelliği tüm öğrencilere hitap edebilmesi ile başarıya ulaşır. Bu başarı, üniversiteyi daha yukarılara taşıyarak tercih edilen üniversiteler arasında yerini almasını sağlarken öğrencilerin moral ve kişilik gelişimine katkıda bulunacaktır. Kampus Rekreasyon Programlarının üniversite mensuplarına katkıları ortadadır. Bu programlarda gerçekleştirilen etkinliklerin temel özelliklerini anlamak ve felsefesini yerleştirmek üniversite yöneticileri için çok önemlidir. Bu anlayışı yerleştirdikten sonra yapılacak çalışmalar hedefine daha kolay ulaşacaktır. Bu çalışmadan elde ettiğimiz veriler ışığında gerekli gördüğümüz ve çözüme katkı sağlayacağını düşündüğümüz öneriler şunlardır.

ÖNERİLER

- 1- Kampus rekreasyonu için hedeflenen amaçlara ulaşılabilmesi için üniversitelerimizde “Kampus Rekreasyon Birimleri” oluşturulmalıdır.
- 2- Mevcut sistem içerisinde hizmet veren birimlerin kadroları profesyonelleştirilmelidir. Konusunda uzman profesyonel yönetim kadrosu oluşturulmalıdır.
- 3- Rekreasyon amaçlı tesisler konusunda gerekli açığın kapatılması için maliyeti düşük, daha pratik kullanım olanaklarına sahip çok amaçlı tesisler inşa edilmelidir.
- 4- Personel yetersizliğinin giderilmesi için birimlerin personel sayısı arttırılmalıdır. Tesisler uzman rekreasyon yöneticisi ve liderlerine, teslim edilerek hizmetler verimli hale getirilmelidir.

- 5- Araştırmada eksikliği görülen ve kampus hayatında önemli yer tutan öğrenci yurtları ve personel lojmanlarının kampuslara kazandırılması hızlandırılmalıdır.
- 6- Üniversite mensuplarının tesis, personel, program yetersizliği, ulaşım ve iletişim zorluğu gibi nedenlerle çok düşük seviyelerde kalan etkinliklere katılım oranları, rekreasyon alanındaki uzman kişiler ve pazarlamacılarından yararlanılarak yükseltilmelidir. Daha da önemlisi rekreasyon / spor kültürü oluşturulması için üniversite içi çalışmalar yapılmalıdır.
- 7- Dünya ortalamalarının çok altında kalan rekreasyon bütçeleri arttırılmalıdır. Bu konuda, dünya da örnekleri görüldüğü üzere, döner sermaye işletmeleri kurulmalıdır.
- 8- Üniversitelerde serbest zaman etkinliklerinin hedeflenen faydayı sağlaması ve üniversiteye gelen bireylerin rekreasyon / spor kültürünü küçük yaşlarda benimsemeleri için Yüksek Öğretim Kurumu ve Milli Eğitim Bakanlığı bir araya gelerek bu konuda gerekli kurumları da kapsayan bir iş birliğine gitmeli, “Spor-Rekreasyon Kültürü”nün milli eğitim sistemimiz içinde yer almasını sağlamalıdır.
- 9- Rekreasyon eğitimi gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, anaokulları, ilköğretim ve orta öğretim okullarında ciddi bir şekilde verilmelidir. Böylece bir taraftan spor / rekreasyon kültürü oluşturulurken, diğer taraftan rekreasyon bölümlerinden mezun olan uzman kişileri de istihdam etme imkanı doğacaktır.
- 10- Yüksek Öğretim Kurumu üniversitelerdeki iş verimini arttırmak, akademik başarı düzeyini yükseltmek için üniversitelerde rekreasyonun kurumsallaşması yönünde gerekli girişimleri başlatmalıdır.

11- Bu alanda yapılacak çalışmalarda, bahsi geçen “Kampus Rekrasyon Birimi” modelinin geliştirilmesi ve uygulamaya dönük olması amacıyla konunun muhatapları ile nitel bir çalışmanın gelecek çalışmalara daha çok katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

8. KAYNAKLAR

1. AÇIKADA C., ERGEN E. (1990). Bilim ve Spor. Ankara.
2. ADDİNGTON Ö. E. (1993). % 100 Düşünce Gücü. Çev: B. Çetinkaya, Akaşa Yayınları, İstanbul, s. 128
3. AĞİLÖNÜ A. (2007). Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Hizmetleri ve Model Belirleme (Fethiye Örneği). Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
4. AKESEN A. (1984). Açık Hava Rekreasyonunda Bazı Temel Kavramlar ve Özellikleri. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, İstanbul.
5. ALAYLIOĞLU R. ve OĞUZHAN F.(1968). Zaman, Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü, İstanbul
6. BALTAŞ A. ve BALTAŞ Z. (1987). Başarılı ve Sağlıklı Olmak için Stres ve Başa Çıkma Yolları. 5. Baskı, Remzi Yayınevi, İstanbul, s. 241
7. BAYMUR F. (1978). Genel Psikoloji. 4. Baskı, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi, İstanbul, s. 138
8. BELCH H., GEBEL M., MAAS G. (2001). Relationship Between Student Recreation Complex Use, Academic Performance and Persistence of First Time Freshmen. *NASPA Journal*, XXXVIII, 254- 266
9. BOZKURT G. (1992). Sosyal Zamanlar. *Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi*, MPM Yayınları, 40(04): 7
10. BUCHER AC. (1972). Foundations of Physical Education. The Mosby Company, St. Louis, Toronto, London.
11. BUTLER GD. (1968). Introduction To Community Recreation. 4nd edition, McGraw-Hill Book Company, New York
12. CURTIS JE. (1979). Recreation Theory and Practice. the Mosby Company, St. Louis, Toronto, London.
13. CÜCELOĞLU D. (1996). İçimizdeki Biz. Birinci baskı, Sistem Yayıncılık, İstanbul, s. 76
14. DEMİRAY U. (1992). Üniversitelerde Boş Zaman Etkinliklerinin Doğal Hayatı Korumaya Yönlendirilmesi. *Anatolia*, 33-34 (9-10): 15
15. DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI. (2000). Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001- 2005). DPT Yayını, Ankara.
16. DUMAZEDİER J. (1974). Sociology of Leisure. Elsevier, New York.

17. ERGİN G. (1973). Boş Zamanları Değerlendirme Eğitimi ve Planlaması. Çalışma Dışı Zamanın Planlanması Seminer Sonuçları Raporu, ODTÜ Yayını, Ankara.
18. GEDİK N. (1985). Gençliğin Boş Zamanları Değerlendirmesi Sorunları. *Tüm Hemşireler Dergisi*, 35
19. GÖKMEN H., AÇIKALIN A., KOYUNCU N., SAYDAR Z. (1985) Yüksek Öğrenim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri ve Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri. T.C. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik Hizmetleri ve Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
20. HİMMETOĞLU BA. (1989). Rekreasyon Nedir?. Turizm Yıllığı, T.B.K. Yayını, Ankara.
21. HORNER S. SWARBROOKE J. (2006). Leisure Marketing A Global Perspective. Elsevier. GB. S. 23
22. HOYE R., SMİTH A., WESTERBEEK H., STEWART B., NİCHOLSON M. (2006). Sport Management, Principles and Applications. Elsevier, GB, s.16
23. KARAKÜÇÜK S. (1995). Rekreasyon. Seren Matbaacılık, Ankara
24. KARAKÜÇÜK S. (1997). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme. 2. Baskı, Seren Ofset, Ankara, s. 31
25. KARAKÜÇÜK S. (1999). Rekreasyon. 3. Baskı, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
26. KESİM Ü. (2008). Spor Bilimlerinde Güncel Yaklaşımlar. İ.T.Ü Beden Eğitimi. İ.T.Ü Rektörlüğü Yayın No: 1651, İstanbul, s.33-40
27. KILBAŞ Ş. (2001). Rekreasyon. Anaca Yayınları, 1. Baskı, Ankara.
28. KÖKNEL Ö. (1987). İnsanı Anlamak. Altın Kitaplar Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul.
29. KRAUS GR. (1977). Recreation Today: Program Planning and Leadership. Second Edition, Goodyear Publishing Company, California, USA.
30. KRAUS GR. (1985). Recreation Program Planning Today., Scott Foresman and Company, London.
31. MİRZEOĞLU N. (2003). Spor Bilimlerine Giriş. Bağırhan Yayınevi, Ankara
32. MOBLEY T.A. (2006). Yerel Yönetimlerin Halkın Rekreasyon ve Park İhtiyaç ve Hizmetlerini Karşılamadaki Rolü. Sağlıklı Kentler Birliği Sempozyumu, Eskişehir
33. MUNDAY J. (1998). Leisure Education Theory and Practice. Second Edition, Sagamore Publishing Campaign, USA, s.9
34. MUTLUTÜRK N. (1986). Yükseköğrenim Gençliğinin Boş Zamanını Değerlendirme Aracı Olarak Spor. Ege ve Selçuk Üniversitesi Örneği, Doktora Tezi, İzmir.

35. NIRSA (National Intramural –Recreational Sports Association). (2004). The Value of Recreational Sports in Higher Education, İmpact on Student Enrollement, Succes and Buying Power., Versa Press, USA , s. 25
36. OKUYUCU C., RAMAZANOĞLU F. (2006). Dünyadaki Değişimin Boş Zaman Faaliyetlerine Etkileri. 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Muğla, s. 74-75
37. SİSLEY BL. (1983). Timely Tips: Time management for adminisration. *Physical Educator*, 40(2): 75-77
38. TEZCAN M. (1982). Sosyolojik Açıdan Boş Zamanların Değerlendirilmesi. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi yayın no: 116, Ankara, s. 10
39. VOİGHT D. (1998). Spor Sosyolojisi. Çeviri: Ayşe Atalay, Bağırhan, Ankara
40. WİLGOOSE CE. (1979). The Cirriculum In Phsycal Education. Prentice Hall, New Jersey, USA.
41. YÖRÜKOĞLU A. (1988). Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar, Özgür Yayımevi, Ankara.
42. ZORBA E. ve Arkadaşları. (2005). Herkes için Spor. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
43. ZORBA E., KESİM Ü., AĞİLÖNÜ A., CERİT E. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi (Muğla Üniversitesi Örneği). 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Muğla

ÖZGEÇMİŞ

Adı	İsmet Cem	Soyadı	KABA
Doğum Yeri	İnebolu	Doğum Tarihi	1975
Uyruğu	T.C	TC Kimlik No	28664029298
E-mail	icemkaba@yahoo.com.tr	Tel	

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Doktora/Uzmanlık		
Yüksek Lisans		
Lisans	Hacettepe Üniversitesi	2002
Lise	İnebolu Lisesi	1993

İş Deneyimi (Sondan geçmişe doğru sıralayın)

	Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
1.	Spor Yöneticisi	Fransız Açık Hava Sporları Birliği	7
2.	İşletmecilik	İnebolu FM Radyo TV Ltd Şti.	3
3.			-

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
Fransızca	iyi	iyi	iyi
İngilizce	orta	zayıf	orta

* Çok iyi, iyi, orta, zayıf olarak değerlendirin

Yabancı Dil Sınav Notu #								
KPDS	ÜDS	IELTS	TOEFL IBT	TOEFL PBT	TOEFL CBT	FCE	CAE	CPE

Başarılmış birden fazla sınav varsa, tüm sonuçlar yazılmalıdır

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
LES Puanı	54	56	58
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
web master	iyi
photoshop	iyi